

د هجرت کتاب

سریزه

د هجرت کتاب د تورات دوهم کتاب دی. په دې کتاب کې یوه ډېره مهمه پېښه چې د اسراییلو په تاریخ کې رامنځته شوې وه بیانېږي. دا کتاب مونږ ته د مصر د غلامۍ څخه د اسراییلو د ازادۍ په باره کې خبرې کوي.

دا کتاب څلور مهمې برخې لري: (۱) د غلامۍ څخه د عبرانیانو ازادېدل (۲) د سینا غره ته د هغوی سفر (۳) د خدای پاک لوظ د خپل قوم سره د سینا په غره کې او هغوی ته د ځینو قوانینو ورکول چې د هغو له مخې ژوند وکړي (۴) د اسراییلو دپاره د عبادتخاني جوړول او د کاهنانو او د خدای پاک د عبادت په باره کې قوانین.

برسېره پردې دا کتاب دا بیانوي چې کله چې خدای پاک خپل خلک د غلامۍ څخه خلاص کړل او د هغوی څخه یې یو قوم جوړ کړ، نو د هغوی دپاره یې کوم کارونه وکړل.

په دې کتاب کې مرکزي شخصیت حضرت موسی^۱ دی چې خدای پاک هغه انتخاب کړی ؤ چې د هغه قوم د مصر څخه راوباسي. د هجرت د کتاب اولني دولس فصلونه مونږ ته د اسراییلو د تکلیف او عذاب حالت بیانوي چې په مصر کې یې په مهاجرت او غلامۍ کې

ژوند تېراوه. مطلق قادر خدای چې پرېکړه یې کړې وه هغوی ته خلاصون ورکړي، نو په مصریانو باندې د ډول ډول بلاگانو په نازلولو سره یې فرعون دې ته مجبور کړ چې هغوی ته د وتلو اجازه ورکړي.

د مصر څخه د اسراییلو د وتلو څخه وروسته په داسې حال کې چې د فرعون لښکرو هغوی تعقیبول، خدای پاک هغوی په معجزانه ډول د سرې بحیرې څخه تېر کړل. خو سره له دې چې اسراییلو څو څو ځلې ولیدل چې خدای پاک هغوی په معجزو باندې ساتي او مرسته ورسره کوي، بیا هم هغوی د هغه په مقابل کې نافرمانی وکړه. د نافرمانی په نتیجه کې هغوی وعده شوي وطن یعنی کنعان ته ونه رسېدل او څلوېښت کاله په دښته کې سرگردانه شول. په دې موده کې هغه نافرمانه نسل مړ شو او یو نوی نسل چې غوښتل یې د خدای پاک د حکمونو څخه اطاعت وکړي راپیدا شو.

کله چې هغوی د سینا د غره لمنو ته ورسېدل، خدای پاک په غره باندې د حضرت موسی' سره خبرې وکړې او هغوی ته یې لس حکمونه چې د حضرت موسی' د شریعت اساس جوړوي ورکړل. د دې شریعت ډېره مهمه برخه د هغوی د گناهونو دپاره د کفارې ادا کولو په خاطر د حیواناتو د قرباني کولو په باره کې وه. که څه هم دې قربانیو نه شو کولی چې د هغوی د بدنونو څخه د همېشه دپاره گناه لېرې کړي، خو دا د یوې داسې کاملې قربانی نمونه وه چې خدای پاک د ټولو انسانانو دپاره د گناه څخه د خلاصون په خاطر برابرې کړې وه. دا کامله قرباني په آینه کې د راتلو په حال کې وه.

د موضوعگانو فهرست

د مصر څخه د اسرایلیانو ازادېدل ۱:۱ - ۱۵:۲۱

الف: په مصر کې غلامان ۱:۱ - ۲۲

ب: د حضرت موسیٰ زېږېدنه او د هغه د ژوند اولني کلونه ۲:۱ -

۴:۳۱

ت: حضرت موسیٰ او حضرت هارون د فرعون سره مخالفت

کوي ۵:۱ - ۱۱:۱۰

ث: د فسحې اختر او د مصر څخه وتل ۱۲:۱ - ۱۵:۲۱

د سرې بحیرې څخه د سینا تر غره پورې ۱۵:۲۲ - ۱۸:۲۷

قانون او لوظ ۱۹:۱ - ۲۴:۱۸

مقدسه خېمه او د عبادت دپاره لارښوونې ۲۵:۱ - ۴۰:۳۸

په اسرایلیانو باندې په مصر کې ظلم کېږي

۱- ۵) کله چې حضرت یعقوب مصر ته لاړ، د هغه زوی

حضرت یوسف له پخوا نه هلته ؤ. نو حضرت یعقوب خپل نور زامن

د هغوی د کورنیو سره بوتلل. د هغوی نومونه دا دي: رویین، شمعون،

لاوي، یهودا، یساکار، زبولون، بنیامین، دان، نفتالي، جاد او اشیر. د

حضرت یعقوب د ټولو زامنو، لمسیو او کړوسیو شمېر او یا تنو ته

رسېده او هغوی ټول د هغه سره لاړل. ۶) د وخت په تېرېدو سره

حضرت یوسف، د هغه وروڼه او د هغې زمانې ټول خلک مړه شول،

خو د هغوی اولاده یعنې اسرایلیان د زیاتو اولادونو خاوندان

شول او هغوی دومره زیات شول چې مصر ورڅخه ډک شو.

۸) له ډېرو کلونو وروسته په مصر کې یو نوي پادشاه قدرت

ترلاسه کړ چې هغه د حضرت يوسف په باره کې هېڅ معلومات نه درلود. (٩) هغه مصريانو ته وويل: <د اسراييلو شمېر زمونږ په خاوره کې ډېر شوی دی او هغوی زمونږ نه ډېر قوي دي. (١٠) که چېرې جنگ وشي نو کېدای شي چې هغوی زمونږ د دښمنانو سره يوځای شي او زمونږ په مقابل کې وجنگيږي او د دې وطن څخه وتښتي. نو مونږ بايد کومه لاره چاره وسنجوو او پرېږدو چې د هغوی شمېر له دې څخه هم زيات شي.> (١١) نو مصريانو هغوی د کار مشرانو ته وروسپارل ترڅو هغوی اسراييليان په سخت کار کمزوري کړي. هغوی د فیتوم او رعمسيس ښارونه چې فرعون په کې خپل گودامونه ساتل جوړ کړل. (١٢) که څه هم د اسراييليانو سره بده رویه کېدله، خو د هغوی شمېر زياتېده او نوره ځمکه يې هم ونيوله. له دې کبله مصريانو له هغوی څخه وېره درلودله (١٣) - (١٤) او سخت ظلم يې ورباندې کاوه چې ژوند يې تريخ شي. هغوی به يې مجبورول چې خښتې جوړې کړي، خټې وکړي او په پټيو کې کار وکړي او هېڅ رحم يې ورباندې نه کاوه.

(١٥) په آخر کې فرعون دوه دايې گانې راوغوښتې چې شفره او فوعه نومېدلې او هغوی د عبراني ښځو سره د اولاد د زېږولو په وخت کې مرسته کوله. (١٦) هغوی ته يې وويل: <که چېرې يوه عبراني ښځه نجلۍ وزېږوي، هغه ژوندۍ پرېږدئ او که چېرې هلک وي نو ويې وژنئ!> (١٧) که څه هم فرعون ورته ويلي وو، مگر دا ښځې د خدای پاک څخه وپرېدلې او هلکان يې نه وژل. (١٨) فرعون يو ځل بيا دا دوه دايې گانې راوغوښتې او پوښتنه يې ورڅخه وکړه: <تاسو ولې هغه هلکان ژوندي پرېږدئ؟>

١٩ هغوی په ځواب کې وویل: <عبرانی بنځې د مصریو بنځو په پرتله ژر ماشوم زېږوي او زموږ له رسېدلو څخه مخکې د هغوی ماشوم پیدا کېږي.> ٢٠-٢١ خدای پاک له هغو دوو بنځو سره ښه وکړل ځکه چې هغوی په رښتیا سره له خدایه وپېژندلې او هغوی دواړو ته یې اولادونه ورکړل. عبرانیان به زیاتېدل او قوی کېدل. ٢٢ بالاخره فرعون ټول قوم ته امر وکړ: <څنگه چې عبرانی هلک پیدا کېږي، تاسو به هغه د نیل په سیند کې غورزوئ. مگر ټولې انجونې ژوندی پرېږدئ.>

د حضرت موسی زېږېدنه

٢ په همدې وخت کې یو سړي چې د لاوي د قبیلې څخه ؤ د خپلې قبیلې د یوې بنځې سره واده وکړ. ٢ هغه بنځه امیدواره شوه او زوی یې پیدا شو. کله چې هغې ولیدل چې ماشوم یې ښکلی دی نو هغه یې د دريو میاشتو دپاره پټ وساته. ٣ کله چې هغې نور نه شو کولی چې هغه ماشوم پټ وساتي، نو د لوخو څخه یې یوه ټوکرې جوړه کړه او د قیرو پوښ یې ورته ورکړ. هغې ماشوم په ټوکرې کې واچاوه او د نیل د سیند په غاړه یې د لوخو په منځ کې لاهو کړ. ٤ د ماشوم خور لږه لږې ودرېدله چې وگوري په ماشوم باندې څه کېږي.

٥ په دې وخت کې د فرعون لور د لمبلو دپاره سیند ته راغله او د هغې وینځې د سیند په غاړه گرځېدلې. په دې وخت کې هغې د لوخو په منځ کې هغه ټوکرې ولیدله او یوه بنځه یې ورو لېږله چې

هغه له اوبو څخه راوباسي. (۶) کله چې د فرعون لور ټوکړی پرانیستله هغې ماشوم ولید او ورباندې خفه شوه ځکه چې هغه ژړل. هغې وویل: <دا یو عبرانی ماشوم دی.>

(۷) یوناخاپه د ماشوم خور راغله او پوښتنه یې وکړه: <آیا ته غواړې چې زه لاړه شم او دغه ماشوم ته یوه عبرانی ښځه راولم چې تې ورکړي؟>

(۸) د فرعون لور په ځواب کې وویل: <هو، لاړه شه.> نو نجلی لاړه او د ماشوم خپله مور یې راوستله. (۹) د فرعون لور هغې ښځې ته وویل: <دا ماشوم واخله او زما دپاره شیدې ورکوه او پالنه یې کوه. زه به تاته پیسې درکوم.> هغې ماشوم یووړ او د هغه پالنه یې کوله. (۱۰) کله چې دا ماشوم لوی شو، نو هغه یې د فرعون لور ته یووړ او هغې لکه د خپل زوی په شان وساته. هغې په دې ماشوم باندې د موسی^۱ نوم کېښود، ځکه چې هغې د ځان سره وویل: <ما هغه له اوبو څخه راوویست.>

حضرت موسی^۱ مديان ته تښتي

(۱۱) کله چې حضرت موسی^۱ لوی شو، هغه د خپل قوم سره د لیدنې کتنې دپاره لاړ. هغه ولیدل چې د هغه قوم څومره سخت کار کاوه. هغه یو مصری ولید چې یو عبرانی ورور یې واهه. (۱۲) حضرت موسی^۱ یو خوا بل خوا وکتل کله چې پوه شو څوک یې نه ویني، نو هغه مصری یې وواژه او په شگه کې یې پټ کړ. (۱۳) کله چې حضرت موسی^۱ بله ورځ ووت، هغه دوه عبرانیان ولیدل چې یو د بل

سره يې جگړه کوله. نو حضرت موسیٰ له هغه يو څخه چې ملامت و پوښتنه وکړه: <ته ولې خپل عبراني وطندار وهې؟>

١٤ هغه سړي په ځواب کې وويل: <ته چا زمونږ قاضي او حاکم ټاکلی يې؟ ته غواړې چې ما هم ووژنې لکه څنگه چې دې هغه مصري وواژه؟> حضرت موسیٰ د دې خبرې په اورېدلو ووپرېده او د ځان سره يې وويل: <خلک پوه شوي دي چې ما څه کړي دي.> ١٥ کله چې فرعون د حضرت موسیٰ د کار څخه خبر شو، هغه د حضرت موسیٰ د وژلو هڅه وکړه. مگر هغه د مديان خاورې ته وتښتېده.

يوه ورځ حضرت موسیٰ د کوهي په غاړه ناست و، ١٦ چې د مديان کاهن يترون اووه لورگانې راغلې چې اوبه راوباسي او د خپلې رمې دپاره اخورونه ډک کړي. ١٧ مگر څو شپږو د يترون لورگانې وشړلې. بيا حضرت موسیٰ د هغوی سره د مرستې کولو دپاره ورغی او رمې ته يې اوبه ورکړې. ١٨ کله چې د يترون لورگانې خپل کور ته راستنې شوې، نو پلار يې پوښتنه ورڅخه وکړه: <تاسو نن دومره وختي ولې راغلي؟>

١٩ هغوی په ځواب کې وويل: <يو مصري د شپږو څخه وژغورلو او زمونږ دپاره يې اوبه راوويستلې او رمې ته يې ورکړې.>

٢٠ يترون پوښتنه وکړه: <هغه چېرته دی؟ تاسو ولې هغه هلته پرېښود؟ هغه ته بلنه ورکړئ چې زمونږ سره ډوډی وخورئ.>

۲۱) نو حضرت موسیٰ موافقه وکړه چې د يترون سره پاتې شي او هغه خپله لور صفوره حضرت موسیٰ ته په نکاح ورکړه. (۲۲) کله چې د هغې زوی پیدا شو، حضرت موسیٰ وفرمایل: <زه به د هغه نوم جرشون کېږم ځکه چې زه په دې خاوره کې بېگانه یم.>

۲۳) وروسته له ډېرو کلونو د مصر پادشاه مړ شو. اسراييليانو لا د غلامۍ له کبله فريادونه کول او د خدای پاک څخه يې مرسته غوښتله. (۲۴) خدای پاک د دوی فرياد واورېده او هغه لوظ يې را په یاد کړ چې د حضرت ابراهيم، حضرت اسحاق او حضرت يعقوب سره يې کړی ؤ، (۲۵) ځکه چې خدای پاک وليدل چې د هغه په قوم باندې څه تېرېږي. نو هغه ورباندې ډېر اندېښمن شو.

خدای پاک د حضرت موسیٰ سره خبرې کوي

۳ (۱) يوه ورځ حضرت موسیٰ د خپل خسر يعني د مديان کاهن يترون رمه خړوله او حضرت موسیٰ د رمې سره د دښتې په لار د سینا مقدس غره ته راغی. (۲) هلته هغه ته د يو سوزېدونکي بوتې څخه د څښتن فرښته وربنکاره شوه. حضرت موسیٰ وليدل چې بوتې اور اخیستی ؤ، مگر نه سوزېده. (۳) هغه د ځان سره وويل: <دا عجيبه خبره ده! زه ځم وگورم چې دا بوتې ولې نه سوزي.>

(۴) کله چې څښتن وليدل چې حضرت موسیٰ بوتې ته ورنژدې کېږي، هغه غږ ورته وکړ: <ای موسیٰ، ای موسیٰ!>

حضرت موسیٰ په ځواب کې وفرمایل: <زه حاضر یم.>

۵) خدای پاک ورته وفرمایل: <نژدې مه راځه، خپلې خپلې وباسه. په کومه ځمکه باندې چې ته ولاړ یې هغه ځمکه مقدسه ده.>

۶) زه ستا د نیکونو ابراهیم، اسحاق او یعقوب خدای یم.>
حضرت موسیٰ خپل مخ پټ کړ ځکه چې هغه وپرېده چې خدای پاک ته وگوري.

۷) خښتن وفرمایل: <ما ولیدل چې زما د قوم سره په مصر کې څومره ظالمانه رویه کېږي. ما اورېدلي چې هغوی ماته زاری کوي چې د خپلو مسئولانو څخه خلاص شي. زه د هغوی د ټولو تکلیفونو څخه خبر یم. ۸) نو زه رانېکته شوی یم چې هغوی د مصریانو څخه وژغورم. زه به خپل قوم له مصر څخه داسې هېواد ته بوځم چې پراخ وي او ښه حاصلخېزه ځمکه په کې وي. زه به هغوی ته هغه ځمکه ورکړم چې کنعانیان، حیثیان، اموریان، فرزیان، حویان او یبوسیان اوسېږي. ۹) زما قوم ماته د مرستې دپاره زاری کولې او ما لیدلي دي چې مصریان په هغوی باندې څومره ظلم کوي. ۱۰) اوس فرعون ته ورشه! زه تا هلته لېږم ترڅو زما قوم یعنې اسرائیلیان له هغې خاورې څخه راوباسي.>

۱۱) مگر حضرت موسیٰ خدای پاک ته وفرمایل: <زه څوک یم چې فرعون ته ورشم او اسرائیلیان له مصر څخه وباسم؟>

۱۲) خدای پاک په ځواب کې وفرمایل: <زه به ستا سره مل یم. او دا به تاته یوه ښه وي چې دا زه یم چې ته مې ولېږلې: کله چې ته

قوم له مصر څخه راوباسې، تاسو به په دې غره باندې د خدای
عبادت وکړئ.>

١٣ حضرت موسیٰ په ځواب کې وفرمایل: >کله چې زه

اسراييليانو ته ورشم او هغوی ته ووايم چې زه ستاسو د نيکونو
خدای رالېږلی يم، هغوی به زما څخه ستا د نوم پوښتنه وکړي، نو زه
هغوی ته څه ځواب ورکړم؟>

١٤-١٥ خدای پاک حضرت موسیٰ ته په ځواب کې وفرمایل:

>زه هغه څوک يم چې يم. هغوی ته ووايه چې هغه چا زه رالېږلی
يم چې خپل ځان ته وايي چې >زه يم<. اسراييليانو ته ووايه چې
زه څښتن ستاسو د نيکونو يعنې ابراهيم، اسحاق او د يعقوب خدای
رالېږلی يم او دا به تر ابده پورې زما نوم وي او راتلونکي نسلونه به
هم په دې نوم ما يادوي. ١٦ لاړ شه او د اسراييلو مشران سره
راغونډ کړه او ورته ووايه چې څښتن ستاسو د نيکونو يعنې ابراهيم،
اسحاق او د يعقوب خدای ماته رابښکاره شو. هغوی ته ووايه چې زه
تاسو ته راغلی يم او ليدلي مې دي چې مصريان ستاسو سره څومره
بد چلند کوي. ١٧ زه دا وعده کوم چې تاسو به د مصر له تکليفونو
څخه خلاص کړم. او زه به تاسو ته غني او حاصلخېزه ځمکه درکړم
چېرته چې کنعانيان، حيتيان، اموريان، فرزبان، حويان او ييوسيان
اوسېږي.

١٨ د اسراييلو مشران به ستا خبرو ته غوږ کېږدي. بيا هغوی د

مصر پادشاه ته وروله او ورته ووايي: د عبرانيانو څښتن خدای مونږ
ته رابښکاره شوی دی. مونږ پرېږده چې په دښته کې درې ورځې سفر

وګړو چې هغه ته قرباني وړاندې کړو. (۱۹) زه پوهېږم چې د مصر پادشاه به تاسو پرېږدي چې لاړ شئ که چېرې هغه مجبور نه شي. (۲۰) نو زه به د خپل قدرت څخه کار واخلم او مصريانو ته به په هر ډول معجزو باندې سزا ورکړم. له هغې وروسته به هغه تاسو پرېږدي چې لاړ شئ.

(۲۱) زه به مصريان دې ته مجبور کړم چې ستاسو عزت وکړي، نو کله چې زما قوم ځي هغوی به خالي لاس نه ځي. (۲۲) هره اسراييلي بڼځه به خپلې مصري ګاونډۍ يا بلې مصري بڼځې ته چې د هغې په کور کې اوسېږي ورشي او د هغې څخه به د سرو او سپينو زرو زېورات او کالي واخلي او خپلو لورګانو او زامنو ته به يې واغوندي. کله چې د مصر څخه وزئ نو د مصريانو شتمني به د ځان سره يوسئ. <

خدای پاک حضرت موسیٰ ته د معجزو د بنودلو قدرت ورکوي

۴ (۱) حضرت موسیٰ په ځواب کې وفرمايل: <فرض کړه که چېرې اسراييليان زما په خبرو باندې باور ونه کړي او ماته غوږ ونه نيسي او ووايي چې څښتن تاته نه دی ښکاره شوی، نو بيا څه وکړم؟ <

(۲) څښتن له حضرت موسیٰ څخه پوښتنه وکړه: <ستا په لاس کې څه دي؟ <

حضرت موسیٰ په ځواب کې وفرمایل: <امسا.>

۳) خدای پاک وفرمایل: <هغه په ځمکه باندې وغورزوه.> کله چې هغه دا امسا په ځمکه وغورزوله، نو امسا په مار بدله شوه او هغه ورڅخه منډه کړه. ۴) بیا څښتن ورته وفرمایل: <هغه د لکې څخه ونیسه.> نو حضرت موسیٰ هغه راوښووه او مار بېرته په امسا بدل شو. ۵) څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایل: <داسې کار وکړه. بیا به اسرائیلیان باور وکړي چې زه تا لیدلی يم چې ستاسو د نیکونو ابراهیم، اسحاق او یعقوب خدای يم.>

۶) خدای پاک حضرت موسیٰ ته بیا وفرمایل: <خپل لاس دې په گربوان کې ننباسه.> هغه همداسې وکړل او کله چې هغه خپل لاس له گربوان څخه راوویسته هغه ولیدل چې لاس یې د پوستکي په ناروغۍ باندې اخته شوی ؤ او لکه د اوورې په شان سپین شوی ؤ. ۷) خدای پاک بیا ورته وفرمایل: <لاس دې بېرته په گربوان کې ننباسه.> حضرت موسیٰ هماغه شان وکړل. کله چې هغه خپل لاس بېرته راوویسته، د هغه لاس د هغه د نور بدن په شان روغ ؤ. ۸) څښتن وفرمایل: <که چېرې هغوی ستا په خبره باور ونه کړي یا په اولنی معجزې باندې قانع نه شي، نو بیا به په دې معجزې باندې قانع شي. ۹) که چېرې د دغو دوو معجزو سره سره بیا هم هغوی ستا په خبره باور ونه کړي او ستا خبرو ته غوږ ونه نیسي، نو د نیل د سیند څخه لړې اوبه راواخله او په ځمکه باندې یې توی کړه. هغه اوبه به په وینه بدلې شي.>

۱۰) مگر حضرت موسیٰ وفرمایل: <څښتنه، ما مه لېره. زه هیڅکله

هم ښه وياند نه وم. د اول نه هم نه وم او نه له هغه وخت څخه چې
تا زما سره خبرې وکړې. زه په خبرو کولو کې کمزوری يم او ژبه مې
ښېلي.<

۱۱) څښتن هغه ته وفرمايل: <هغه څوک دی چې انسان ته يې ژبه
ورکړې ده؟ چا چې کاڼه، گنګيان، بينا او ړانده پيدا کړل؟ زه څښتن
يم او دا هرڅه کوم. ۱۲) اوس لاړ شه! زه به ستا سره په خبرو کولو
کې مرسته وکړم او درته وبه وایم چې څه ووايې.<

۱۳) مگر حضرت موسیٰ وفرمايل: <څښتنه، ته بل څوک ولېره
چې دا کار وکړي.<

۱۴) څښتن په حضرت موسیٰ باندې په قهر شو او ويې فرمايل:
<آيا ستا ورور لایي هارون نشته؟ هغه ښې خبرې کولی شي. هغه
ستا د ليدنې کتنې دپاره راځي او ستا په ليدلو به خوشاله شي. ۱۵)-
۱۶) زه به د خبرو کولو په وخت کې ستاسو دواړو سره يم او تاسو
دواړو ته به ووايم چې څه وکړئ. هغه به ستا وياند وي او ستا په
ځای به خلکو ته خبرې کوي او ته به د هغه دپاره د خدای په شان
يې او هغه ته به وايې چې داسې وايه. ۱۷) اوس دا امسا واخله او
په هغې باندې معجزې ښکاره کوه.<

حضرت موسیٰ مصر ته ستښيږي

۱۸) حضرت موسیٰ خپل خسر يعنې يترون ته ورغی او هغه ته يې
فرمايل: <ما پرېږده چې مصر ته لاړ شم چې وگورم زما خپلوان لا

ژوندي دي او که نه.

یترون هغه ته وویل: <خه په خیر لار شي.>

١٩ حضرت موسیٰ لا د مدیان په خاوره کې و چې خښتن هغه ته وفرمایل: <مصر ته ستون شه. چا چې غوښتل تا ووژني هغوی اوس مړه دي.> ٢٠ نو حضرت موسیٰ خپله ښځه او زامن په خره باندې سپاره کړل او د مصر په لور روان شو. حضرت موسیٰ هغه امسا هم له ځان سره یووړه د کومې په هکله چې خدای پاک ورته فرمایلي وو.

٢١ خښتن بیا حضرت موسیٰ ته وفرمایل: <اوس چې ته بیرته مصر ته روان یې، فرعون ته هغه معجزې وښایه چې تاته مې د هغو د ښودلو قدرت درکړی دی. مگر زه به د فرعون زړه سخت کړم او هغه به قوم پرېږدي چې لار شي.> ٢٢ بیا فرعون ته ووايه چې خښتن فرمایي: اسرايیل زما دپاره لکه د مشر زوی په شان دي. ٢٣ ما تاته امر وکړ چې هغوی پرېږده چې د مصر څخه ووزي او زما عبادت وکړي، مگر تا انکار وکړ. نو اوس به زه ستا مشر زوی ووژنم.>

٢٤ د مصر په لاره کې چېرته چې هغوی شپه تېروله، خښتن د حضرت موسیٰ سره مخامخ شو او نژدې و چې هغه ووژني. ٢٥ - ٢٦ خو صفوري خپل زوی په تېره تېره باندې سنت کړ او د سنتېدو پوستکی یې د هغه په پښو باندې وواهه او د سنت گیری د رواج له مخې یې وویل: <زما گرانه زویه، دا وینه به ستا ساتنه

وکړي. < نو څښتن حضرت موسیٰ ته زیان ونه رساوه.

۲۷) څښتن حضرت هارون ته وفرمایل: <د موسیٰ د لیدلو دپاره

دښتې ته لاړ شه. > نو حضرت هارون د حضرت موسیٰ د لیدلو

دپاره مقدس غره ته لاړ او کله چې ورسره مخامخ شو هغه یې ښکل

کړ. ۲۸) بیا حضرت موسیٰ هغه ټول شیان چې څښتن ورته

فرمایلي وو او همدارنگه د هغو معجزو په هکله چې هغه ته یې د

هغو د ښودلو حکم ورکړی ؤ حضرت هارون ته وفرمایل. ۲۹) نو

حضرت موسیٰ او حضرت هارون مصر ته لاړل او د اسراییلو ټول

مشران یې راغونډ کړل. ۳۰) هغه ټول شیان چې څښتن حضرت

موسیٰ ته فرمایلي وو حضرت هارون هغوی ته بیان کړل او بیا

حضرت موسیٰ خلکو ته هغه معجزې وروښودلې. ۳۱) مشران ژر

په دې باندې قانع شول چې حضرت موسیٰ او حضرت هارون د

څښتن له خوا رالېږل شوي دي. کله چې هغوی پوه شول چې څښتن

د هغوی بدبختي لیدلې ده او د هغوی دپاره زیات اندېښمن دی، نو

ټول په سجده پرېوتل او عبادت یې وکړ.

حضرت موسیٰ او حضرت هارون د فرعون په حضور کې

۵) بیا حضرت موسیٰ او حضرت هارون فرعون ته ورغلل او

ورته ویې فرمایل: <د اسراییلو څښتن خدای فرمایي: زما قوم

پرېږده چې دښتې ته لاړ شي او هلته زما د احترام په خاطر اختر

ولمانځي.>

۲) فرعون وويل: <خښتن څوك دى؟ زه ولې د هغه خبرو ته

غوږ ونيسم او اسراييليان پرېږدم چې لاړ شي؟ زه خښتن نه پېژنم او نه به اسراييلو ته د تگ اجازه ورکړم.>

۳) هغوى په ځواب کې وفرمايل: <د عبرانيانو خداى مونږ ته

رابنکاره شوى دى. مونږ پرېږده چې د دريو ورځو دپاره په دښتې کې سفر وکړو ترڅو خپل خښتن خداى ته قرباني وړاندې کړو. که نه، نو هغه به مونږ د ناروغيو او جگړې په وسيله ووژني.>

۴) فرعون حضرت موسى' او حضرت هارون ته وويل: <تاسو

ولې خلک له کاره وباسئ؟ هر يو بېرته په خپل کار پسې لاړ شئ!

۵) ستاسو شمېر له مصريانو څخه زيات شوى دى. او اوس

غوږئ چې کار بس کړئ!>

۶) په هماغه ورځ فرعون د غلامانو په مصري مسئولانو او د

کارگرانو په اسراييلي مشرانو امر وکړ: ۷) <نور خلکو ته د خښتو

جوړولو دپاره بوس مه ورکوى. هغوى ته ووايئ چې لاړ شي او په

خپله يې د ځانونو دپاره پيدا کړي. ۸) مگر هغوى بايد دومره

خښتې جوړې کړي څومره يې چې پخوا جوړولې. هغوى تنبلان دي،

ځکه ماته زارى کوي چې هغوى پرېږدم چې لاړ شي او خپل خداى

ته قرباني وړاندې کړي! ۹) په هغوى باندې سخت کار وکړئ او

مصروف يې وساتئ چې داسې درواغو ته بيا غوږ ونه نيسي.>

۱۰) نو د غلامانو مسوولان او د کارگرانو مشران راغلل او ويې

ويل: <فرعون وايي: زه به نور تاسو ته بوس درنه کړم. ۱۱) لاړ

شيء او هرچېرته چې کولى شىء د ځانونو دپاره بوس پيدا کړى، خو بيا به هم دومره خښتې جوړوئ څومره چې مو مخکې جوړولې. <

۱۲ نو خلک په ټول مصر کې وگرځېدل ترڅو د ځانونو دپاره بوس

پيدا کړي. ۱۳ د غلامانو مسئلانو به په هغوى فشار اچاوه او

هغوى ته به يې ويل: <تاسو بايد هره ورځ دومره خښتې جوړې

کړئ څومره چې تاسو هغه وخت جوړولې چې بوس درته درکول

کېدل. > ۱۴ د غلامانو مصري مسئلانو به هغه اسراييلي مشران

وهل چې په دوى باندې يې مقرر کړي وو او ورته ويل به يې:

<تاسو نن سبا دا غلامان ولې نه مجبوروئ چې دومره خښتې جوړې

کړي څومره چې هغوى مخکې جوړولې؟>

۱۵ په آخر کې د کارگرانو مشران فرعون ته ورغلل او ورته ويې

ويل: <تاسو ولې زمونږ سره داسې چلند کوئ؟ ۱۶ مونږ ته

هيڅوک بوس نه راوړي، مگر بياهم امر راته کيږي چې هماغومره

خښتې جوړې کړو. هغوى مونږ وهي، حال دا چې ستاسو خپل خلک

ملامت دي.>

۱۷ فرعون په ځواب کې وويل: <تاسو تنبلان يئ او نه غواړئ

چې کار وکړئ. په دې خاطر ماته وايئ چې تاسو پرېږدم چې لاړ

شىء او خښتن ته قرباني وړاندې کړئ. ۱۸ اوس خپل کار پسې لاړ

شىء! تاسو ته به بوس نه درکول کيږي، مگر بياهم په هماغه اندازه

خښتې جوړې کړئ.> ۱۹ د کارگرانو مشران پوه شول چې د

هغوى حال نور هم خراب شو کله چې فرعون په هغوى امر وکړ چې

تاسو به هغومره خښتې جوړوئ لکه مخکې به چې تاسو جوړولې.

۲۰) څنگه چې هغوی د فرعون له دربار څخه ووتل، د حضرت

موسیٰ او حضرت هارون لیدلو ته چې ورته په انتظار وو لارل. (۲۱)

هغوی حضرت موسیٰ او حضرت هارون ته وویل: <تاسو چې څه کړي دي هغه څښتن لیدلي دي او تاسو دواړو ته به سزا درکړي ځکه چې ستاسو د لاسه فرعون او د هغه درباریان زموږ څخه کرکه کوي. تاسو هغوی ته بهانه په لاس ورکړه چې موږ ووژني.>

حضرت موسیٰ څښتن ته شکایت کوي

۲۲) حضرت موسیٰ بېرته څښتن ته ورغی او ویې فرمایل: <ای

څښتنه، ولې دې خپل قوم د بدبختیو سره مخامخ کړی دی؟ آیا زه دې د همدې دپاره رالېږلی يم؟ (۲۳) له هغه وخت څخه چې تا ماته وویل چې د فرعون سره خبرې وکړه، هغه ورباندې ظلم کوي او تا د هغوی سره هیڅ مرسته ونه کړه.>

۶ (۱) څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایل: <اوس به ته وگورې

چې زه د فرعون سره څه کوم. زه به هغه دومره مجبور کړم چې زما قوم پرېږدي چې لاړ شي او هغوی به په زوره د خپلې خاورې څخه وباسي.>

خدای پاک حضرت موسیٰ راغواړي

۲) خدای پاک د حضرت موسیٰ سره خبرې وکړې او ویې

فرمایل: <زه څښتن يم. (۳) مگر کله چې زه ابراهیم، اسحاق او

يعقوب ته وربنکاره شوم، زه د مطلق قادر خدای په توگه راغلم او ما هغوی ته داسې ځان ور ونه پېژانده چې زما نوم څښتن دی. (۴) ما د هغوی سره دا لوظ هم وکړ چې زه به د کنعان ځمکه چې هغوی په کې د بېگانه خلکو په توگه اوسېدل دوی ته ورکوم. (۵) اوس ما د اسرایلیانو فریاد چې د مصریانو غلامان دي اورېدلی دی او ماته خپل لوظ په یاد دی. (۶) اسرایلیانو ته ووايه چې زه هغوی ته وایم: زه څښتن یم! زه به تاسو وژغورم او په خپل لوی قدرت سره به مصریانو ته سزا ورکړم او د غلامی څخه به مو ازاد کړم. (۷) زه به ستاسو څخه خپل قوم جوړ کړم او ستاسو خدای به یم. کله چې زه تاسو د مصریانو د غلامی څخه ازاد کړم، بیا به پوه شئ چې زه ستاسو څښتن خدای یم. (۸) زه به تاسو هغه وطن ته راوړم چې د هغه د ورکولو ټینګه وعده مې د ابراهیم، اسحاق او یعقوب سره کړې وه. زه به دا وطن تاسو ته درکړم چې ستاسو شي. زه څښتن یم! (۹) حضرت موسی اسرایلیانو ته دا خبرې وکړې، خو هغوی د هغه خبرو ته غوږ ونه نیوه ځکه چې د هغوی زړونه د بې رحمانه غلامی په سبب مات شوي وو.

(۱۰) بیا څښتن حضرت موسی ته وفرمایل: (۱۱) >لاږ شه او د مصر پادشاه فرعون ته ووايه چې اسرایلیان پرېږدي چې د مصر څخه ووزي.<

(۱۲) حضرت موسی په ځواب کې وفرمایل: >اسرایلیان چې زما خبره نه اوري نو فرعون به یې څنګه واورې، ځکه چې زه ښې خبرې نه شم کولی.<

١٣) څښتن په حضرت موسیٰ او حضرت هارون باندې امر وکړ چې اسرائیلیانو او د مصر پادشاه ته ووايي: <څښتن مونږ ته حکم کړی دی چې اسرائیلیان د مصر څخه راوباسئ.>

د حضرت موسیٰ او حضرت هارون د کورنۍ نسب نامه

١٤) روښن د حضرت یعقوب مشر زوی څلور زامن درلودل چې څنوک، فلو، حصرون او کرمي نومېدل. هغوی د هغو طایفو نیکونه وو چې د هغوی په نوم یادېږي. ١٥) شمعون شپږ زامن درلودل:

یموئیل، یامین، اوهد، یاکین، صوحر او شائول چې د یوې کنعانی ښځې زوی ؤ. هغوی د هغو طایفو نیکونه وو چې د هغوی په نوم یادېږي. ١٦) لاوي درې زامن درلودل چې جرشون، قهات او مراري نومېدل. هغوی د هغو طایفو نیکونه وو چې د هغوی په نوم یادېږي. لاوي یوسلو اووه دېرش کاله ژوند وکړ. ١٧) جرشون دوه

زامن درلودل چې لښي او شمعي نومېدل چې هغوی د خپلو طایفو نیکونه شول. ١٨) قهات څلور زامن درلودل چې عرام، یصهار، حبرون او عزیزیل نومېدل. قهات یوسلو درې دېرش کاله ژوند وکړ.

١٩) مراري دوه زامن درلودل چې محلي او موشي نومېدل. دا د لاوي طایفې وې د هغوی د اولادې په مطابق.

٢٠) عرام د خپل پلار د خور یوکابد سره واده وکړ چې د هغې نه حضرت موسیٰ او حضرت هارون پیدا شول. عرام یوسلو اووه

دېرش کاله ژوند وکړ. ٢١) یصهار درې زامن درلودل چې قورح، نافج او زکري نومېدل. ٢٢) عزیزیل هم درې زامن درلودل چې

میشائیل، ایلصافان او ستری نومېدل.

٢٣ حضرت هارون د اليشابع سره چې د عميناداب لور او د

نشحون خور وه واده وکړ او د هغې څخه ناداب، ابيهو، العازار او

ايتامار پيدا شول. ٢٤ قورح درې زامن درلودل چې اسير، القانه او

ايباساف نومېدل. دوی د قورح د طايفو نيکونه وو. ٢٥ العازار د

حضرت هارون زوی د فوتيئيل د يوې لور سره واده وکړ او د هغې نه

فينحاس پيدا شو. دا طايفه په طايفه د لاوي د کورنيو مشران وو.

٢٦ حضرت هارون او حضرت موسیٰ هماغه خلک وو چې څښتن

ورته وفرمايل: <د اسراييلو قبيلې د مصر څخه راوباسئ.> ٢٧ دا

هغه خلک وو چې فرعون سره يې د مصر څخه د اسراييليانو د

ويستلو په هکله خبرې کړې وې.

حضرت موسیٰ او حضرت هارون ته د څښتن امر

٢٨ کله چې څښتن د حضرت موسیٰ سره د مصر په خاوره کې

خبرې وکړې، ٢٩ هغه حضرت موسیٰ ته وفرمايل: <زه څښتن يم.

زه چې هرڅه تاته وایم هغه د مصر پادشاه ته ووايه.>

٣٠ مگر حضرت موسیٰ څښتن ته وفرمايل: <دا چې زه ښې

خبرې نه شم کولی نو څنگه به فرعون راته غوږ ونيسي؟>

٧ ١ څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمايل: <زه به تا فرعون ته

لکه د خدای په شان کړم او ستا ورور هارون به ستا د پيغمبر په توگه

د هغه سره خبرې کوي. ٢ زه چې تاته د هر شي په باره کې حکم

کوم، هغه هارون ته ووايه او هغه به فرعون ته ووايي چې اسراييليان پرېږدي چې د مصر د خاورې څخه لاړ شي. (۳) - (۴) مگر زه به د فرعون زړه سخت کړم او هغه به ستا خبرو ته غوږ نه نيسي. حتی که زه ډېرې وپروونکې معجزې هم هغه او مصريانو ته وروښاييم هغه به درته غوږ ونه نيسي. بيا به زه په مصر باندې سخت عذاب نازل کړم او د خپل قوم قبيلې به له هغه ځای څخه وباسم. (۵) کله چې زه مصريانو ته خپل قدرت وښاييم او اسراييليان د هغوی له وطنه وباسم، بيا به هغوی پوه شي چې زه څښتن يم. (۶) څنگه چې څښتن په حضرت موسیٰ او حضرت هارون باندې امر کړی و، هغوی هماغسې وکړل. (۷) هغه وخت چې هغوی د فرعون سره خبرې وکړې، حضرت موسیٰ د اتيا کالو او حضرت هارون د دري اتيا کالو په عمر و.

د حضرت هارون امسا په مار بدليږي

(۸) څښتن حضرت موسیٰ او حضرت هارون ته وفرمايل: (۹) >که چېرې فرعون تاسو ته ووايي چې ماته يوه معجزه وښايي، بيا هارون ته ووايه چې خپله امسا راواخله او د فرعون په مخکې يې وغورزوه او هغه به په مار بدله شي. (۱۰) نو حضرت موسیٰ او حضرت هارون فرعون ته ورغلل او هماغسې يې وکړل څنگه چې څښتن ورباندې امر کړی و. حضرت هارون خپله امسا د فرعون او د هغه د درباريانو په مخکې وغورزوله او هغه په مار بدله شوه. (۱۱) بيا فرعون خپل حکيمان او جادوگران راوغوښتل. هغوی هم د خپلې جادو په وسيله دا کار وکړ. (۱۲) هغوی هر يو خپلې امساگانې په

ځمکه وغورزولې او هغه امساگانې په مارانو بدلې شوې. مگر د حضرت هارون مار هغه نور ماران روغ تېر کړل. (۱۳) بياهم د فرعون زړه سخت پاتې شو او څنگه چې څښتن فرمايلي وو، فرعون حضرت موسیٰ او حضرت هارون ته غوږ ونه نيوه.

د وينې بلا

(۱۴) بيا څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمايل: <د فرعون زړه ډېر سخت دی او د اسراييلو قوم نه پرېږدي چې لاړ شي. (۱۵) سهار کله چې فرعون د نیل سیند ته ځي خپله امسا چې په مار بدله شوې وه هغه هم د ځان سره یوسه او د سیند په غاړه هغه ته انتظار وکړه. (۱۶) بيا هغه ته ووايه: څښتن د عبرانيانو خدای زه رالېږلی يم چې تاته داسې ووايم: زما قوم پرېږده چې دښتې ته لاړ شي او هلته زما عبادت وکړي. مگر تر اوسه پورې دې ورته توجه نه ده کړې. (۱۷) اعليحضرته، څښتن داسې فرمايي: زه به داسې کار وکړم چې ته پوه شي چې زه څښتن يم. اوس گوره، دا امسا چې زما په لاس کې ده، په دې به د نیل د سیند اوبه ووهم او هغه به په وينه بدلې شي. (۱۸) د سیند ماهيان به مړه شي او د نیل سیند به بد بوی کوي. مصريان به نه شي کولی چې له هغه څخه اوبه وڅښي.>

(۱۹) څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمايل: <هارون ته ووايه چې خپله امسا د ځان سره یوسي او د مصر د اوبو يعنې ويالو، نهرونو او ډنډونو خواته یې ونيسي چې هغه به په وينه بدلې شي. د مصر په هرځای کې به اوبه په وينه باندې بدلې شي، حتی د خلکو په کورونو کې به هم د لرگیو په لوبنو او د تیږو په منگیو کې وينه وي.>

٢٠) بيا حضرت موسى^۱ او حضرت هارون د خښتن په امر باندي

عمل وکړ. د فرعون او د هغه د درباريانو په حضور کې حضرت هارون خپله امسا پورته کړه او د سيند اوبه يې په هغې ووهلې او ټولې اوبه چې په کې وې په وينه بدلې شوې. (٢١) د سيند ماهيان مړه شول او سيند دومره ډېر بد بوی کاوه چې مصريانو نه شو کولی چې له هغه څخه اوبه وڅښي. د مصر په هر گوټ کې وينه وه. (٢٢) بيا د فرعون جادوگرانو هم د خپلې جادو په وسيله همدا سې عمل سرته ورساوه او د فرعون زړه د مخکې په شان سخت پاتې شو. لکه څنگه چې خښتن فرمايلي وو، فرعون د حضرت موسى^۱ او حضرت هارون خبرو ته غوږ ونه نيوه. (٢٣) د دې په ځای چې هغه دې خبرې ته پام وکړي، هغه تاو شو او بېرته خپلې ماني ته لاړ. (٢٤) ټولو مصريانو د نيل د سيند غاړه وکيندله چې د څښلو اوبه راپيدا کړي، ځکه چې هغوی نه شو کولی د سيند اوبه وڅښي.

٢٥) د هغه وخت څخه چې خښتن د نيل د سيند اوبه په وينه باندي بدلې کړې پوره اووه ورځې تېرې شوې.

د چونگښو بلا

١) بيا خښتن حضرت موسى^۱ ته وفرمايل: >فرعون ته ورشه او هغه ته ووايه چې خښتن فرمايي: زما قوم پر پرده چې لاړ شي او زما عبادت وکړي. (٢) که چېرې ته د هغوی د پرېښودلو څخه انکار وکړي، زه به ستا په ټول هېواد باندي د چونگښو بلا نازله کړم. (٣) د نيل سيند به د چونگښو څخه ډک شي. هغوی به ستا ماني او

ستا د خوب کوتې ته درننوزي او ستا کټ ته به دروخېږي. حتی 'ستا
د قوم او د درباريانو کورونو او ستا تنورونو او د خميره کولو لگنونو
ته به هم ورننوزي. ﴿٤﴾ چونگېښې به ستا، ستا د قوم او ستا د ټولو
درباريانو سرونو ته ټوپونه وهي. <

﴿٥﴾ خښتن حضرت موسیٰ ته وفرمايل: <هارون ته ووايه: خپله
امسا د ويالو، نهرونو او ډنډونو خواته ونيسه ترڅو چونگېښې بيرون
ووزي او د مصر ځمکه په هغو پټه شي. > ﴿٦﴾ نو حضرت هارون
خپله امسا د اوبو په سر ونيوله او چونگېښې راووتلې او ځمکه
ورباندي پټه شوه. ﴿٧﴾ مگر جادوگرانو هم همداسې کار وکړ. هغوی
هم د جادو په وسيله چونگېښې ځمکې ته راوويستلې.

﴿٨﴾ فرعون حضرت موسیٰ او حضرت هارون راوغوښتل او ورته
ويې ويل: <تاسو خښتن ته دعا وکړئ چې زمونږ څخه دا چونگېښې
لېرې کړي نو زه به ستاسو قوم پرېږدم چې لاړ شي او خښتن ته
قربانۍ وړاندې کړي. >

﴿٩﴾ حضرت موسیٰ په ځواب کې وفرمايل: <زه به ستا دپاره دعا
وکړم. ماته وخت وټاکه چې زه کله ستا، ستا د درباريانو او ستا د قوم
دپاره دعا وکړم. بيا به تاسو او ستاسو کورونه د چونگېښو څخه
خلاص شي او يوازې د نيلا په سيند کې به چونگېښې پاتې شي. >

﴿١٠﴾ فرعون په ځواب کې وويل: <سبا زما دپاره دعا وکړه. >

حضرت موسیٰ وفرمايل: <څنگه چې ستا خوښه وي زه به هماغسې

وكرم. بيا به ته پوه شې چې زمونږ د خښتن خدای په شان بل خدای نشته. (۱۱) ته، ستا درباريان او ستا خلک به له چونگښو څخه خلاص شئ او چونگښې به بغير د نيل د سيند څخه په بل ځای کې پاتې نه شي. < (۱۲) بيا حضرت موسیٰ او حضرت هارون له فرعون څخه لاپړل او حضرت موسیٰ خښتن ته سوال وکړ چې هغه چونگښې له منځه يوسي چې خښتن په فرعون باندې نازلې کړې وې. (۱۳) خښتن د حضرت موسیٰ سوال قبول کړ او هغه چونگښې چې په کورونو، حويليو او پټيو کې وې مړې شوې. (۱۴) مصريانو هغه ډېرې کړې او ټوله ځمکه خوسا بوی ونيوله. (۱۵) کله چې فرعون وليدل چې چونگښې مړې شوې، هغه بيا خپل زړه سخت کړ او لکه څنگه چې خښتن فرمايلي وو هغه د حضرت موسیٰ او حضرت هارون خبرو ته غوږ ونه نيوه.

د ورېرو بلا

(۱۶) بيا خښتن حضرت موسیٰ ته وفرمايل: <هارون ته ووايه چې په خپله امسا باندې ځمکه ووهي چې د مصر ټولې خاورې په ورېرو بدلې شي. < (۱۷) نو حضرت هارون ځمکه په امسا باندې ووهله او د مصر ټولې خاورې په ورېرو بدلې شوې او ټول انسانان او حيوانات په کې پټ شول. (۱۸) جادوگرانو هڅه وکړه چې د جادو په وسيله ورېرې پيدا کړي، مگر هغوی ونه شو کولی. په انسانانو او حيواناتو باندې ورېرې وې. (۱۹) جادوگرانو فرعون ته وويل: <دا کار خدای کړی دی! < مگر د فرعون زړه سخت ؤ او څنگه چې خښتن فرمايلي وو، فرعون د حضرت موسیٰ او حضرت هارون خبرو ته غوږ ونه

د مچانو بلا

٢٠) څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایل: <سبا سهار وختي پاڅه او کله چې فرعون سیند ته ځي، ورشه او ورسره وگوره او هغه ته ووايه چې څښتن داسې فرمایي: زما قوم پرېږده چې لاړ شي او زما عبادت وکړي. ٢١) که ته زما قوم پرېږدي چې لاړ شي، زه به په تا، ستا په درباريانو او ستا په قوم او په کورونو باندې مچان نازل کړم. د مصريانو کورونه به د مچانو څخه ډک شي او ځمکه به ورباندې پټه شي. ٢٢) مگر زه به د جوشن سیمه چې زما قوم په کې اوسي، بچ کړم چې هلته هیڅ مچان نه وي. دا کار د دې دپاره کوم ترڅو تاسو پوه شئ چې زه حتی په دې خاوره باندې هم اختیار لرم. ٢٣) زه به ستا او د خپل قوم ترمنځ ښکاره فرق وکړم. دا معجزه به سبا پېښېږي. < ٢٤) نو څښتن د فرعون په ماڼۍ او د هغه د درباريانو په کورونو باندې ډېر زیات مچان نازل کړل. مچانو د مصر ټول هېواد وران کړ.

٢٥) بیا فرعون حضرت موسیٰ او حضرت هارون راوغوښتل او هغوی ته یې وویل: <لاړ شئ او په همدې هېواد کې خپل خدای ته قربانۍ وړاندې کړئ.>

٢٦) حضرت موسیٰ په ځواب کې وفرمایل: <دا ښه کار نه دی. ځکه مصريان به زمونږ څخه خفه شي چې مونږ خپل څښتن خدای ته حیوانات قرباني کړو. که چېرې دا حیوانات په داسې ځای کې

قرباني کړو چې مصريان مو وويني، نو هغوی به مونږ سنگسار کړي.
(۲۷) لکه څنگه چې زمونږ څښتن خدای امر کړی دی، مونږ بايد
هغه ته د قرباني وړاندې کولو په خاطر درې ورځې په دښته کې سفر
وکړو.

(۲۸) فرعون وويل: <زه به تاسو پرېږدم چې لاړ شئ او خپل
څښتن خدای ته په دښته کې قرباني وړاندې کړئ. مگر ډېر لېرې لاړ
نه شئ او زما دپاره دعا وکړئ.>

(۲۹) حضرت موسیٰ په ځواب کې وفرمايل: <څنگه چې زه لاړ
شم نو ستا دپاره به دعا وکړم چې څښتن ستا، ستا له درباريانو او
ستا له قوم څخه مچان لېرې کړي. مگر ته به بيا مونږ نه غولوې او د
قوم مخنيوی به نه کوې چې هغوی څښتن ته قرباني وړاندې کړي.>

(۳۰) حضرت موسیٰ د فرعون څخه لاړ او څښتن ته يې دعا وکړه.

(۳۱) څښتن د حضرت موسیٰ دعا قبوله کړه. مچانو فرعون، د هغه
درباريان او د هغه قوم پرېښودل. يو مچ هم پاتې نه شو. (۳۲) مگر
دا ځل هم فرعون خپل زړه سخت کړ او د اسراييلو قوم يې پرېښود
چې لاړ شي.

په حيواناتو باندې بلا

۹ (۱) بيا څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمايل: <فرعون ته ورشه
او ورته ووايه چې د عبرانيانو څښتن خدای داسې فرمايي: زما قوم
پرېږده چې لاړ شي او زما عبادت وکړي. (۲) که چېرې ته بيا د

هغوی د پرېښودلو څخه انکار وکړې، (۳) زه به تاته سزا درکړم او ستا حیوانات یعنې اسونه، خره، اوبنان، رمې او پادې به په خطرناکه ناروغۍ باندې اخته کړم. (۴) زه به د اسرایلیانو او مصریانو د حیواناتو ترمنځ فرق وکړم او د اسرایلیانو یو حیوان به هم مړ نه شي. (۵) ما خښتن سبا ورځ د دې کار دپاره ټاکلې ده.

(۶) په راتلونکې ورځ خښتن په خپلې خبرې باندې عمل وکړ. د مصریانو ټول حیوانات مړه شول، مگر د اسرایلیانو یو حیوان هم مړ نه شو. (۷) فرعون د دې خبرې د خپرني دپاره نفر ولېږل او معلومه شوه چې د اسرایلیانو یو حیوان هم مړ شوی نه و. بیا هم د هغه زړه سخت و او د اسرایلو قوم یې تگ ته نه پرېښوده.

د دانو بلا

(۸) بیا خښتن حضرت موسیٰ او حضرت هارون ته وفرمایل: >له تنور څخه یو څو لپې ایرې راواخلئ چې موسیٰ یې د فرعون په مخکې په هوا کې وشیندي. (۹) هغه به د مصر په ټول هېواد کې لکه د دوړې په شان خپره شي او په هرځای کې به په خلکو او حیواناتو باندې دانې وڅپړي چې زخمونه به ورڅخه پیدا شي. > (۱۰) نو هغوی لږه ايره د ځانه سره واخیستله او د فرعون په مخکې ودرېدل. حضرت موسیٰ هغه په هوا کې وشیندله او له هغې څخه دانې پیدا شوې او په خلکو او حیواناتو باندې یې زخمونه جوړ کړل. (۱۱) جادوگران د حضرت موسیٰ په مقابل کې نه شول درېدلی ځکه چې د هغوی بدنونه هم لکه د نورو مصریانو په شان د دانو څخه ډک وو. (۱۲) مگر خښتن د فرعون زړه سخت کړ او لکه څنګه چې هغه

حضرت موسیٰ ته فرمایلي وو، فرعون د حضرت موسیٰ او حضرت هارون خبرو ته غور و نه نیوه.

د بلی بلا

۱۳) خښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایلي: >سبا سهار وختي پاڅه او د فرعون سره وینه او هغه ته ووايه چې د عبرانیانو خښتن خدای داسې فرمایي: زما قوم پر پرده چې لار شي او زما عبادت وکړي. ۱۴) زه به دا ځل یوازې ستا درباریانو او ستا خلکو ته سزا نه ورکوم بلکه تاته به هم سزا درکړم، ترڅو پوه شي چې په ټوله دنیا کې زما په شان بل خدای نشته. ۱۵) که چېرې ما ته او ستا قوم په ناروغی باندې اخته کړي وای، اوس به تاسو د ځمکې له مخ څخه ورک شوي وای. ۱۶) مگر د دې دپاره مې ژوندی ساتلی یې چې تاته خپل قدرت وښایم او زما نوم په ټوله دنیا کې مشهور شي. ۱۷) بیا هم په خپل ځان باندې غره یې او زما قوم ته د تگ اجازه نه ورکوي. ۱۸) سبا دا وخت به زه داسې سخته بلی واوروم چې هیڅکله د مصر په تاریخ کې نه وي شوې. ۱۹) اوس حکم ورکړه چې ستا ټول حیوانات او هرڅه چې په پټیو کې دي یو پناه ځای ته راوړي. ځکه هغه خلک او حیوانات چې په پټیو کې دي په هغوی باندې به بلی واورېږي او ټول به مړه شي. ۲۰) د فرعون ځینې درباریان د خښتن د دې خبرې څخه ووپرېدل او په چټکۍ سره یې خپل غلامان او حیوانات دننه راوستل. ۲۱) نورو د خښتن خبرداري ته غور و نه نیوه او خپل غلامان او حیوانات یې په پټیو کې پرېښودل.

۲۲) بیا خښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایلي: >خپل لاس د اسمان

خواته اوږد کړه نو په ټول مصر، په خلکو، په حیواناتو او هرڅه چې د مصر په ځمکه کې شنه کيږي په هغوی باندې به ږلی واورېږي. <

٢٣) کله چې حضرت موسیٰ خپله امسا د اسمان خواته اوږده کړه،

څښتن تندر او ږلی نازل کړه او برېښنا په ځمکه باندې پرکېدله. <

ږلی واورېدله او برېښنا پرله پسې پرکېدله. دا د مصر په تاریخ کې

ترټولو بد طوفان ؤ. <

په ټول مصر کې هرڅه چې په پټیو کې وو،

د ټولو خلکو او حیواناتو سره ږلی له منځه یوړل. ږلی د پټیو بوتی

هم له منځه یوړل او ټولې ونې یې ماتې کړې. <

یوازې په جوشن

کې چې اسرائیلیان په کې اوسېدل ږلی ونه اورېدله.

٢٤) فرعون حضرت موسیٰ او حضرت هارون راوغوښتل او ورته

ويې ويل: <دا ځل گناه زما ده. څښتن په حقه دی او زه او زما قوم

ملامت یو. <

څښتن ته دعا وکړه چې مونږ د دې تندر او ږلی

څخه تنگ شوي یو. زه به تاسو پرېږدم چې لاړ شی. تاسو نور

مجبور نه یئ چې دلته پاتې شی. <

٢٥) حضرت موسیٰ هغه ته په ځواب کې وفرمایل: <کله چې زه د

ښار څخه ووزم، زه به څښتن ته په دعا کې لاسونه پورته کړم. تندر

به ودرېږي او ږلی به نوره ونه اورېږي، نو ته به پوه شې چې څښتن

د ټولې دنیا خاوند دی. <

مگر زه پوهېږم چې ته او ستا درباریان

لا تر اوسه پورې د څښتن خدای څخه نه وپرېږئ. <

٢٦) د کتان بوتی او اوربشې له منځه لاړل، ځکه چې اوربشې پخې

وې او د کتان بوټو غوټې کړې وې. <

منځه نه وو تللي ځکه چې هغه وروسته پخېږي.

٣٣) بيا حضرت موسى^۱ د فرعون څخه لار او له بنار څخه ووت. هغه څښتن ته خپل لاسونه پورته کړل او تندر او برلی ودرېدل او په ځمکه باندې نور باران ونه اورېده. ٣٤) کله چې فرعون وليدل چې باران، برلی او تندر ودرېدل هغه بيا گناه وکړه. هغه او درباريانو يې خپل زړونه سخت کړل. ٣٥) نو لکه څنگه چې څښتن د حضرت موسى^۱ په وسيله فرمايلي وو، فرعون اسراييليان پرېښودل چې لار شي.

د ملخانو بلا

١٠) بيا څښتن حضرت موسى^۱ ته وفرمايل: <فرعون ته ورشه، ځکه چې ما د هغه او د هغه درباريانو زړونه سخت کړي دي ترڅو هغوی ته خپلې معجزې وښاييم ٢) او د دې دپاره چې تاسو وکولی شئ خپلو اولادونو او لمسيو ته ووايئ چې څنگه مې د معجزو په ښودلو سره د مصريانو څخه احمقان جوړ کړل. بيا به تاسو ټول پوه شئ چې زه څښتن يم.>

٣) نو حضرت موسى^۱ او حضرت هارون فرعون ته ورغلل او ورته ويې فرمايل: <د عبرانيانو څښتن خدای داسې فرمايي: ترڅو پورې به ماته نه تسليمېږي؟ زما قوم پرېږده چې لار شي او زما عبادت وکړي. ٤) که چېرې ته د هغوی د پرېښودلو څخه انکار وکړي، زه به سبا ستا په هېواد باندې ملخان نازل کړم. ٥) هغوی به د ځمکې مخ پټ کړي او ځمکه به نه ښکاري. او هرڅه چې د برلی څخه پاتې شوي دي هغه به وخوري، حتی هغه ونې چې پاتې شوي دي هغه به

هم و خوري. (۶) ستا کورونه، ستا د ټولو درباريانو او ستا د ټول قوم کورونه به د ملخانو څخه ډک شي. دا به د هغو شيانو څخه بدتر وي کوم چې ستاسو نیکونو د دې وطن په تاريخ کې ليدلي دي. < بيا حضرت موسیٰ د فرعون څخه لاړ.

(۷) فرعون ته خپلو درباريانو وويل: < ترڅه وخته پورې به دا سپری مونږ ته تکليف راکوي؟ د اسراييلو خلک پر پرده چې لاړ شي ترڅو وکولى شي د څښتن خپل خدای عبادت وکړي. ته خبر نه يې چې مصر وران شوی دی؟ >

(۸) حضرت موسیٰ او حضرت هارون يې بېرته فرعون ته راوستل او فرعون هغوی ته وويل: < تاسو لاړ شئ او د خپل څښتن خدای عبادت وکړئ. مگر څوک څوک به لاړ شي؟ >

(۹) حضرت موسیٰ په ځواب کې وفرمايل: < مونږ ټول به د ځوانانو او سپين ږيرو سره لاړ شو. مونږ به خپل زامن، لورگانې، رمې او يادې هم د ځان سره بوځو، ځکه مونږ غواړو چې څښتن ته د احترام په خاطر جشن ونيسو. >

(۱۰) فرعون وويل: < زه په څښتن باندې قسم خورم چې تاسو به هيڅکله پرېږدم چې خپلې ښځې او اولادونه له ځانه سره بوځئ! دا ښکاره خبره ده چې تاسو کوم بد نيت لری. (۱۱) نه! يوازې سپري دې لاړ شي او د څښتن عبادت دې وکړي ځکه چې دا ستا غوښتنه ده. > بيا حضرت موسیٰ او حضرت هارون د فرعون د حضور څخه وشړل شول.

١٢) څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایل: <خپل لاس دې د مصر په خاوره باندې پورته کړه چې د ملخانو بلا راشي او هرڅه چې د ږلې څخه شنه پاتې شوي دي هغه وخوري.> ١٣) نو حضرت موسیٰ خپله امسا پورته کړه او څښتن له ختیځ له لوري په مصر باندې د یوې شپې او ورځې دپاره باد راوولوزاوه او د سهار په وخت کې یې ملخان له ځانه سره راوړي وو. ١٤) دې ملخانو د مصر ټول وطن ونیوه او دومره زیات وو چې داسې بلا نه چا لیدلې وه او نه به یې کله وويني. ١٥) ځمکه په ملخانو باندې داسې پټه شوه چې توره ښکارېدل. هرڅه چې د ږلې څخه پاتې شوي وو هغه یې وخورل چې په هغو کې د ونو مېوې هم شاملې وې. یو شین بوتی او یا ونه هم د مصر په ځمکه کې پاتې نشوه.

١٦) فرعون ژر حضرت موسیٰ او حضرت هارون راوغوښتل او ورته ویې ویل: <ما ستاسو د څښتن خدای او ستاسو په مقابل کې گناه کړې ده. ١٧) اوس یو ځل بیا زما گناه وبخښئ او خپل څښتن خدای ته دعا وکړئ چې زما څخه دا وژونکي بلا لېرې کړي.> ١٨) حضرت موسیٰ له فرعون څخه لار او څښتن ته یې دعا وکړه. ١٩) څښتن د ختیځ باد په یو سخت لوېدیځ باد باندې بدل کړ او دغه باد ملخان سرې بحیرې ته یوړل. او په ټول مصر کې یو ملخ هم پاتې نه شو. ٢٠) مگر څښتن د فرعون زړه سخت کړ او هغه اسرایلیان پرېښودل چې لار شي.

د تیاري بلا

- ٢١) بيا خښتن حضرت موسى^۱ ته وفرمايل: <خپل لاس د اسمان خواته پورته كړه ترڅو د مصر په خاوره باندې توره تياره راشي.>
- ٢٢) نو حضرت موسى^۱ خپل لاس د اسمان خواته پورته كړ او په مصر باندې د دريو ورځو دپاره بېخي تياره راغله. (٢٣) مصريانو نه شو كولى چې يو بل وويني او هيڅوك هم په هغه وخت كې د خپل كور څخه ونه وت. مگر چپرته چې اسراييليان اوسېدل هلته رڼا وه.
- ٢٤) بيا فرعون حضرت موسى^۱ راوغوښت او ورته ويې ويل: <لاړ شئ او د خښتن عبادت وكړئ. حتى^۱ ستاسو بڼې او ماشومان هم ستاسو سره تللى شي. مگر يوازې خپلې رمې او پادې پرېږدئ.>
- ٢٥) حضرت موسى^۱ وفرمايل: <ته بايد مونږ ته د دې اجازه راکړې چې د ځان سره خپل حيوانات بوځو چې خپل خښتن خداى ته قربانۍ گانې او سوزېدونكې نذرانې وړاندې كړو. (٢٦) نه، مونږ د ځان سره به خپل حيوانات بوځو او يو حيوان به هم پاتې نه شي. مونږ به په خپله هغه انتخابوو چې له هغو څخه د خداى پاك په عبادت كې كار واخلو. ترڅو پورې چې هلته نه يو رسېدلي مونږ نه پوهېږو چې كوم حيوانات هغه ته قرباني كړو.>
- ٢٧) مگر خښتن د فرعون زړه سخت كړ او هغه راضي نه ؤ چې هغوى تگ ته پرېږدي. (٢٨) فرعون حضرت موسى^۱ ته وويل: <زما له مخې څخه لېرې شه! بيا زما د ليدلو هڅه ونه كړې! كه چېرې بيا زما سره مخامخ شوې نو په هماغه ورځ به ووژل شې!>
- ٢٩) حضرت موسى^۱ په ځواب كې وفرمايل: <ته رښتيا وايې، زه به

د اڅرنی بلا خبرداری

۱۱ خبستن حضرت موسیٰ ته وفرمایل: >زه به په فرعون او د هغه په خلکو باندې اڅرنی بلا نازله کړم. د هغې څخه وروسته به هغه تاسو پرېږدي چې له دې ځای څخه لاړ شی او تاسو ټول به له دې ځایه وشړي. (۱) د اسراییلو خلکو ته ووايه چې نارینه او ښځې دې د خپلو ګاونډیانو څخه د سرو زرو او سپینو زرو ګانې وغواړي. (۲) خبستن اسراییلیان د مصریانو په نظر کې عزتمن کړل او په خپله حضرت موسیٰ په مصر کې د فرعون د درباریانو او د قوم په نظر کې ډېر لوی سړی وګڼل شو.

(۳) بیا حضرت موسیٰ وفرمایل: >خبستن فرمایي چې زه به په نیمه شپه کې له مصر څخه تېر شم (۴) او هر مشر زوی به په مصر کې مړ شي، د فرعون د زوی څخه نیولې چې د تخت وارث دی د هغې وینځې د مشر زوی پورې څوک چې په مېچن کې غلې دانې میده کوي او د حیواناتو اولني زېږېدلي بچي به هم مړه شي. (۵) په ټول مصر کې به داسې ژړا او واویلا وي چې هلته هیڅ کله نه وه او نه به وي. (۶) مګر په اسراییلیانو کې به داسې ارامي وي چې حتی د سپي غږا به هم نه وي. بیا به تاسو وپوهېږئ چې خبستن د مصریانو او اسراییلیانو ترمنځ فرق کوي. (۷) حضرت موسیٰ خپله وینا پای ته ورسوله او وېې فرمایل: >ستا ټول درباریان به ماته راشي او ماته به سجده وکړي او زاری به راته وکړي چې زه خپل ټول قوم له

خان سره واخلم او لېرې لار شم. < بيا حضرت موسى دېر په قهر سره د فرعون خڅه لار.

٩ خښتن حضرت موسى ته فرمايلي وو: < فرعون به ستا خبرې ته غوږ ونه نيسي، خو په دې کار سره به ماته موقعه په لاس راشي چې په مصر کې به نورې معجزې هم وښاييم. < ١٠ حضرت موسى او حضرت هارون فرعون ته دا ټولې معجزې وروښودلې، مگر خښتن د فرعون زړه سخت کړ او هغه اسراييليان پرېښودل چې د هغه له هېواد خڅه لار شي.

د فسحي اختر

١٢ ١ خښتن په مصر کې حضرت موسى او حضرت هارون ته وفرمايل: ٢ < له دې وروسته به دا مياشت ستاسو دپاره د کال اوله مياشت وي. ٣ د اسراييلو ټول قوم ته دا لارښودنې ورکړه: د دې مياشتې په لسمه ورځ بايد هر سړی د خپلې کورنۍ دپاره يو يو وری يا سپرلی واخلي. ٤ که چېرې يوه کورنۍ دومره کوچنۍ وي چې ټول حيوان نه شي خوړلی، نو د خپل نژدې گاونډي سره دې هغه ووبشي او د خلکو شمېر دې په نظر کې ونيسي. د هر نفر دپاره دې دومره وټاکل شي خومره چې خوړلی شي. ٥ تاسو کولی شئ چې پسه او يا وز انتخاب کړئ. مگر هغه بايد يو کلن وي او نر وي او کوم عيب هم ونلري. ٦ تاسو بايد د دې مياشتې تر خوارلسمې ورځې پورې هغه وساتئ، بيا به ټول قوم هغه په ماښام کې حلال کړي. ٧ خلک دې لږه وينه واخلي او د دروازې په چوکاټ او د

کورونو د دروازو په سرونو باندې دې چې د دې حیواناتو غوښه په کې خوړل کېږي وشیندي. (۸) په هماغه شپه دې هغوی غوښه په اور باندې کباب کړي او د ترخو بوتو او فطیرې ډوډۍ سره دې وخورې. (۹) تاسو هغه غوښه خامه او یا خوټول شوې مه خورئ. هغه د سر، پښو او د نس د دننیو برخو سره په اور باندې کباب کړئ. (۱۰) د هغې غوښې څخه تر سهار پورې لږه هم مه پرېږدئ. که چېرې لږه ورڅخه پاتې شي نو هغه وسوزوئ. (۱۱) تاسو به هغه ژر ژر خورئ، ځکه چې د سفر دپاره به ملا تړئ. خپلې خپلې به په پښو کړئ او امساگانې به مو په لاسونو کې ونیسئ. دا د فسحې اختر دی چې زما یعنی خښتن د احترام په خاطر لمانځل کېږي.

(۱۲) په هغه شپه به زه په مصر باندې تېرېږم او هر اولنی زېږېدلی انسان او حیوان به ووژنم او د مصر ټولو خدایانو ته به سزا ورکړم. زه خښتن یم. (۱۳) هغه وینه چې ستاسو د کورونو د دروازو په سرونو او دواړو چوکاټونو باندې وي، هغه به ستاسو د کورونو نښې وي او کله چې زه هغه ووینم نو ستاسو د کورونو څخه به تېرېږم او یوازې مصریان به وژنم او تاسو ته به هیڅ زیان نه رسوم. (۱۴) تاسو باید دا ورځ د یو مذهبي اختر په توګه ولمانځئ ترڅو دا تاسو ته در په یاد کړي چې ما یعنی خښتن ستاسو دپاره کوم کارونه کړي دي. دا به د ټولو راتلونکو وختونو دپاره لمانځئ.

د فطیرې ډوډۍ اختر

(۱۵) خښتن وفرمایل: >تاسو باید اووه ورځې فطیره ډوډۍ وخورئ. په اوله ورځ ټوله خمیره له خپلو کورونو څخه لېږې کړئ،

ځکه چې که چیرې څوک په هغو اووه ورځو کې خمیره ډوډۍ
 وخورې هغه به زما له قوم څخه وشرل شي. (۱۶) په اوله او اوومه
 ورځ تاسو د عبادت دپاره سره راغونډ شئ. په هغو ورځو کې د
 ډوډۍ تیارولو څخه پرته بل کار مه کوئ. (۱۷) دا اختر ولمانځئ،
 ځکه چې دا هماغه ورځ ده چې ما ستاسو قبیلې له مصر څخه
 راوويستلې. تاسو باید دا ورځ د یو اختر په توګه د همېش دپاره
 ولمانځئ. (۱۸) د اولې میاشتې د څوارلسم ماښام څخه نیولې د
 یوویشتمې ورځې تر ماښامه پورې باید تاسو فطیره ډوډۍ وخورئ.
 (۱۹) اووه ورځې باید ستاسو په کورونو کې خمیره پیدا نه شي. ځکه
 که چیرې څوک که هغه بېګانه وي او یا اسرائیلی وي خمیره ډوډۍ
 وخورې، هغه به د اسرائیلو د قوم څخه وشرل شي. (۲۰) هیڅ داسې
 شی مه خورئ چې له خمیرې څخه تیار شوی وي. هرچېرته چې
 تاسو اوسېرئ باید فطیره ډوډۍ وخورئ. <

د فسحې اولنی اختر

(۲۱) بیا حضرت موسیٰ د اسرائیلو ټول مشران راوغوښتل او ورته
 وېې فرمایل: <لاږ شئ او د خپلو کورنیو دپاره د رمو څخه وري او
 وزې واخلي او د فسحې د اختر دپاره یې حلال کړئ. (۲۲) د وېلنیو
 د بوټو یوه غنچه واخلي او په هغې وینه کې یې غوټه کړئ چې په
 لوبني کې ده او د چوکاټ په دواړو څنګونو او د دروازې په پورتنۍ
 برخه یې ووهئ. هیڅوک به د خپل کور څخه تر سهار پورې نه
 وزې. (۲۳) کله چې څښتن د مصریانو د وژلو دپاره د مصر څخه
 تېرېږي، هغه به د دروازو په چوکاټونو او د دروازو په پورتنیو برخو

وینه وویني او د مرگ فرېنښته به پرېږدي چې ستاسو کورونو ته ستاسو د وژلو دپاره ورننوزي. (۲۴) تاسو او ستاسو اولادونه باید د تل دپاره په دې اصولو باندې عمل وکړي. (۲۵) کله چې تاسو هغې ځمکې ته چې څښتن یې د ورکولو وعده ستاسو سره کړې ده ورداخل شئ، باید دا مراسم هلته سرته ورسوئ. (۲۶) کله چې ستاسو ماشومان له تاسو څخه پوښتنه وکړي چې د دې مراسمو معنی 'څه ده؟' (۲۷) تاسو به په ځواب کې ووايي: دا د فسحې د اختر قرباني ده چې د څښتن د احترام دپاره یې کوو، ځکه چې هغه شپه چې څښتن په مصر کې د اسرایلیانو د کورونو دپاسه تېر شو. هغه مصریان ووژل، مگر مونږ یې ژوندي پرېښودلو. ک بیا قوم په سجده شو او عبادت یې وکړ. (۲۸) بیا هغوی لارل او څنگه چې څښتن په حضرت موسیٰ او حضرت هارون باندې امر کړی ؤ، هماغسې یې وکړل.

د مشرانو اولادونو مړینه

(۲۹) په نیمه شپه کې څښتن په مصر کې ټول مشران زامن ووژل. د فرعون د زوی څخه چې د تخت وارث ؤ نیولې د بندي تر مشر زوی پورې چې په زندان کې ؤ او د ټولو حیواناتو اولني بچیان یې هم ووژل. (۳۰) فرعون، د هغه ټول درباریان او مصریان د شپې راویښ شول او په مصر کې سخته ژړا او واویلا وه، ځکه چې هلته داسې کور نه ؤ چې مړی په کې نه ؤ شوی. (۳۱) په هماغه شپه فرعون حضرت موسیٰ او حضرت هارون راوغوښتل او ورته ویې ویل: > خپلو خلکو سره ووزئ! زما خاوره پرېږدئ. لار شئ او لکه څرنګه

چې تاسو غوښتل د خښتن عبادت وکړئ. (۳۲) خپلې رمې او پادې هم د ځان سره بوځئ او لاړ شئ. او ماته هم برکت راکړئ. <

(۳۳) مصريانو د اسراييلو قوم وهڅاوه چې د هغه هېواد څخه ژر لاړ شي. هغوی وويل: <که چېرې تاسو لاړ نه شئ نو مونږ ټول به مړه شو.>

(۳۴) نو خلکو يې خميرې اوږه په لگنونو کې واچول، په

ټوکرونو کې يې تاو کړل او په خپلو اوږو يې کېښودل. (۳۵)

اسراييليانو د حضرت موسیٰ په لارښودنې عمل وکړ او د مصريانو

څخه يې د سرو او سپينو زرو شيان او کالي وغوښتل. (۳۶) خښتن

اسراييليان د مصريانو په نظر کې عزتمن کړل او هرڅه يې چې له

مصريانو څخه غوښتل هغوی ته يې ورکول. په دې ډول اسراييليانو د

مصريانو شتمني له ځانه سره يووړه.

اسراييليان له مصر څخه وزی

(۳۷) اسراييليانو له رعمسيس څخه سوکوت ته په پښو سفر وکړ. له

بنځو او ماشومانو څخه پرته د سړيو شمېر نژدې شپږو لکو تنو ته

رسېده. (۳۸) ډېر نور خلک هم د هغوی سره لاړل او هغوی سره

خپلې رمې او پادې هم وې. (۳۹) هغوی له هغو اوږو څخه فطيره

ډوډۍ پخه کړه چې له مصر څخه يې راوړي وو او هغوی وخت نه

درلود چې د ځان دپاره خميره ډوډۍ يا نور خواړه تيار کړي، ځکه

چې یوناخاپه له مصر څخه شړل شوي وو.

(۴۰) اسراييليان څلورسوه دېرش کاله په مصر کې اوسېدلي وو. (۴۱)

په هماغه ورځ چې څلورسوه دېرش کاله پوره شول، د خښتن د قوم

ټولې قبيلې له مصر څخه ووتلې. (٤٢) دا هغه شپه وه چې څښتن په هغوی باندې پام کاوه چې هغوی له مصر څخه راوباسي. همدا شپه د څښتن دپاره وقف شوه، په دې خاطر باید د اسراييلو راتلونکي نسلونه د تل دپاره دا شپه د څښتن دپاره د یادگار په توګه ولمانځي.

د فسحې د اختر مقررات

(٤٣) څښتن حضرت موسیٰ او حضرت هارون ته وفرمایل: >دا د فسحې د اختر مقررات دي: هیڅ بېګانه سړی باید د فسحې د اختر خواړه ونه خوري. (٤٤) مګر کوم غلام چې تاسو په بیه اخیستی وي او سنت شوی وي هغه کولی شي چې دا خواړه وخوري. (٤٥) هیڅ موقتي اوسېدونکی یا مزدور دې هغه ونه خوري. (٤٦) ټول خواړه باید په یو کور کې دننه وخوړل شي او غوښه د کور څخه دباندې مه راوباسئ. یو هډوکی هم مات نه کړئ. (٤٧) د اسراييلو ټول قوم باید دا اختر ولمانځي. (٤٨) کوم سړی چې سنت شوی نه وي هغه دې دا ونه خوري. که چېرې کوم بېګانه سړی په تاسو کې اوسېږي او غواړي چې د څښتن د احترام دپاره د فسحې اختر ولمانځي، تاسو باید اول د هغه د کورنۍ ټول نران سنت کړئ. بیا به د هغه سره لکه د یو اصلي اسراييلي په شان چلند کېږي او کولی شي چې په دې اختر کې برخه واخلي. (٤٩) په اصلي اسراييلي او هغو بېګانه خلکو باندې چې ستاسو په منځ کې اوسېږي باید یوشان مقررات عملي شي. <(٥٠) ټولو اسراييلیانو د څښتن په امر باندې چې په حضرت موسیٰ او حضرت هارون باندې یې کړی و عمل وکړ. (٥١) په هماغه ورځ څښتن د اسراييلو قبيلې د مصر څخه راوويستلې.

۱۳ (۱) څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمايل: (۲) >د

اسراييليانو ټول اولني زېږېدل شوي زامن او هر اولنی زېږېدلی نر حیوان ماته وقف کړه. هغه زما دي.<

د فطيرې ډوډۍ اختر

(۳) حضرت موسیٰ قوم ته وفرمايل: >دا ورځ په یاد ساتئ، يعنې

هغه ورځ چې تاسو له مصر څخه چې په کې غلامان وئ ووتلئ. دا

هغه ورځ ده چې څښتن د خپل لوی قدرت په وسيله تاسو له مصر

څخه راوويستلئ. تاسو خميره ډوډۍ مه خورئ. (۴) نن تاسو په

اوله مياشت چې د اييب مياشت ده د مصر څخه روان یئ. (۵) کله

چې څښتن تاسو د کنعانيانو، حيتيانو، اموريانو، حويانو او ييوسيانو

بني او حاصلخېزې ځمکې ته چې د هغې وعده يې ستاسو نیکونو

سره کړې ده راوولي، تاسو بايد دا اختر د هر کال په اوله مياشت

ولمانځئ. (۶) اووه ورځې فطيره ډوډۍ وخورئ او په اوومه ورځ د

څښتن د احترام دپاره جشن ونيسئ. (۷) اووه ورځې بايد فطيره

ډوډۍ وخورئ، ستاسو د هېواد په هېڅ ځای کې دې خميره نه وي او

نه دې خميره ډوډۍ وي. (۸) د اختر په پيل کې خپلو زامنو ته

داسې ووايئ چې مونږ دا هرڅه د هغه څه له کبله کوو چې څښتن

زمونږ دپاره د مصر څخه د راوتلو په وخت کې وکړل. (۹) دا

مراسم به لکه د يوې نېبې په شان چې تاسو يې په خپل لاس يا

تندي باندې تړئ، يو يادگار وي. دا به تاسو ته د څښتن د شريعت

دوامداره تلاوت کول در په یادوي، ځکه چې څښتن په خپل لوی قدرت تاسو له مصر څخه راوویستلی. (۱۰) تاسو باید دا اختر د هر کال په ټاکل شوي وخت کې ولمانځئ.

اولني زېږېدلي

(۱۱) څښتن به تاسو د هغې وعدې سره سم چې تاسو او ستاسو د نیکونو سره یې کړې ده د کنعانیانو وطن ته راوړي. کله چې هغه وطن تاسو ته درکړي، (۱۲) باید ټول اولني زېږېدل شوي نارینه څښتن ته وقف کړئ. هر اولنی زېږېدلی نر حیوان د څښتن دی. (۱۳) تاسو باید هر نر خر بېرته په بیه واخلي او د هغه په ځای یو وری قرباني کړئ. که چېرې تاسو نه غواړئ چې هغه خر بېرته په بیه واخلي، نو د هغه اورمپر مات کړئ. تاسو باید خپل ټول مشران زامن بېرته په بیه واخلي. (۱۴) کله چې په راتلونکي کې ستاسو څخه خپل زامن پوښتنه وکړي چې دا مراسم څه معنی لري؟ تاسو به هغوی ته په ځواب کې ووايئ چې څښتن په خپل لوی قدرت سره له مصر څخه چې مونږ په کې غلامان وو راوویستلو. (۱۵) هغه وخت چې د فرعون زړه سخت ؤ او مونږ یې نه پرېښودلو چې له مصر څخه لاړ شو، نو څښتن په مصر کې هر اولنی زېږېدلی نر حیوان او انسان وواژه. ځکه مونږ څښتن ته هر اولنی زېږېدلی نر حیوان قرباني کوو او خپل ټول اولني زامن بېرته په بیه اخلو. (۱۶) دا مراسم به لکه د یوې نښې په شان چې مونږ یې په لاسونو یا په خپلو تنديو باندې وټرو، یو یادگار وي. دا به مونږ ته دا خبره را په یادوي چې څښتن په خپل قدرت مونږ له مصر څخه راوویستلو.

١٧) کله چې فرعون قوم پرېښود چې لاړ شي، خدای پاک هغوی پرېښودل چې د فلسطين په لارې باندې لاړ شي، که څه هم هغه لاره لنډه وه. ځکه چې خدای پاک وفرمايل: <که چېرې هغوی د جگړې سره مخامخ شي، کېدای شي چې خپله پرېکړه بدله کړي او بېرته مصر ته راستانه شي.> ١٨) د هغې په ځای يې هغوی د دښتې په لاره چې کږه وږه لار وه، د سرې بحيرې خواته بوتلل. اسراييليان د جگړې دپاره په وسلو سمبال وو.

١٩) حضرت موسیٰ د حضرت يوسف هډوکي د ځان سره يوړل، ځکه چې حضرت يوسف اسراييليانو ته قسم ورکړی ؤ. هغه فرمايلي وو: <خدای پاک به په رښتيا سره ستاسو مرستې ته راشي، بيا تاسو زما هډوکي د دې ځای څخه يوسئ.>

٢٠) اسراييليان د سوکوت څخه لاړل او په ايتام کې يې د دښتې په يوه گوښه کې خپمې ودرولې. ٢١) د ورځې له خوا به څښتن په ورېځو کې د هغوی په مخ کې روان ؤ چې هغوی ته لاره وروښايي او د شپې له خوا به په اور کې روان ؤ ترڅو هغوی ته رڼا وکړي. نو هغوی کولی شول چې شپه او ورځ سفر وکړي. ٢٢) ورېځ به په ورځ کې او اور به په شپه کې د هغوی د مخې څخه نه لېرې کېده.

له سرې بحيرې څخه تېرېدل

>اسراييليانو ته ووايه چې بېرته راوگرځي او فم الحیروت ته مخامخ چې د مجدل او د سرې بحیرې ترمنځ او بل صفون ته نژدې دی خپمې ودروي. (۳) فرعون به دا فکر وکړي چې اسراييليان به په وطن کې سرگردانه گرځي او د وارخطايی په حالت کې په دښته کې بند پاتې دي. (۴) زه به د فرعون زړه سخت کړم او هغه به دوی تعقيب کړي. مگر د فرعون او د هغه په لښکرو باندې به زما کاميابي زما د جلال سبب شي. بيا به مصريان پوه شي چې زه خښتن یم. < لکه څنگه چې هغوی ته ويل شوي وو اسراييليانو هماغسې وکړل.

(۵) کله چې فرعون خبر شو چې د اسراييلو قوم تښتېدلی دی، هغه او د هغه درباريانو د هغوی په هکله خپله پرېکړه بدله کړه او ويې ويل: <مونږ څه وکړل؟ مونږ اسراييليان پرېښودل چې وتښتي او هغوی چې زمونږ غلامان وو له لاسه مو ورکړل!> (۶) فرعون خپلې جنگي گاډۍ گانې او لښکرې تيارې کړې. (۷) هغه د ځان سره شپږسوه بڼې بڼې جنگي گاډۍ گانې د مصر د نورو ټولو جنگي گاډيو سره چې د هر يو سره خپل خپل قوماندان و یوړلې. (۸)

خښتن د فرعون زړه سخت کړ، نو هغه د اسراييليانو پسې چې په جرأت سره د مصر څخه ووتل، روان شو. (۹) د مصريانو، د فرعون ټول اسونه، جنگي گاډۍ گانې، اس سواران او لښکرې د اسراييليانو پسې روان شول او له هغوی څخه مخکې شول، چېرته چې هغوی د درياب سره چې فم الحیروت او بل صفون ته نژدې و خپمې ودرولې وې.

۱۰) څنگه چې فرعون نژدې شو، اسراييليانو سترگې پورته کړې او ويې ليدل چې مصريان هغوی پسې راروان دي. هغوی ډېر ووېرېدل او څښتن ته يې فریاد وکړ. ۱۱) هغوی حضرت موسیٰ ته وويل: >آيا په مصر کې قبرونه نه وو چې تا دلته دښتې ته راوستلو چې مړه شو؟ گوره تا زمونږ سره څه وکړل چې له مصر څخه دې راوويستلو؟ ۱۲) آيا تاته مونږ په مصر کې ونه ويل چې مونږ پرېږده چې د مصريانو غلامان اوسو؟ مونږ ته په دښتې کې د مړه کېدلو څخه د مصريانو غلامي ښه ده.<

۱۳) حضرت موسیٰ په ځواب کې وفرمايل: >مه وپېرئ! په خپل ځای کې ودرېږئ. تاسو به ووينئ چې څښتن نن تاسو ته څنگه خلاصون درکوي. کوم مصريان چې نن يې ويني، هغه به بيا هيڅکله ونه ويني. ۱۴) تاسو غلي اوسئ، څښتن به ستاسو دپاره جگړه وکړي.<

۱۵) څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمايل: >ته ولې ماته د مرستې په خاطر فریاد کوې؟ خلکو ته ووايه چې وړاندې لاړ شي. ۱۶) خپله امسا پورته کړه او د درياب خواته يې ونيسه. اوبه به بېلې شي او اسراييليان به وکولی شي چې په درياب کې په وچه ځمکه باندې تېر شي. ۱۷) زه به د مصريانو زړونه سخت کړم چې هغوی تاسو پسې درشي او زه به په فرعون، د هغه په لښکرو او جنگي گاديو په چلوونکو باندې د برياليتوب په سبب جلال ومومم. ۱۸) کله چې زه د فرعون، د هغه جنگي گاديو او اس چلوونکو ته ماتې ورکړم او خپل جلال ښکاره کړم، مصريان به پوه شي چې زه څښتن يم.<

١٩) د خدای پاک فرېسته چې د اسراییلو د لښکرو په منځ کې روانه وه شاته لاړه. ورپېڅې هم د هغوی شاته حرکت وکړ. (٢٠) او هغه د مصريانو او د اسراییلیانو په منځ کې شوه. د شپې په دوران کې ورپېڅو په مصريانو باندې تیاره راوستله، مگر د اسراییلو په قوم یې رڼا راوستله. نو لښکري په ټوله شپه کې یو بل ته نژدې نه شوې ورتلی.

٢١) حضرت موسیٰ د دریاب د پاسه خپل لاس ونيوه او څښتن په قوي ختیځ باد باندې د دریاب اوبه شاته یورلې. دا باد ټوله شپه ولگېده او دریاب یې په وچه ځمکه بدل کړ. اوبه بېلې شوې (٢٢) او اسراییلیان په دریاب کې په وچه ځمکه تېر شول او دواړو خواوو ته د اوبو دېوالونه وو. (٢٣) مصريان د خپلو ټولو اسونو، جنگي گاډیو او د اس سوارانو سره هغوی تعقیب کړل او په دریاب کې ورپسې روان شول. (٢٤) د سباوون څخه مخکې، څښتن د اور او ورپېڅو له منځ څخه د مصريانو لښکرو ته وکتل او هغوی یې وارخطا کړل. (٢٥) څښتن د هغوی د گاډیو عرابي له کاره وغورزولې نو هغه په سختی سره چلېدلې. او مصريانو وویل: <راځئ چې له دې ځای څخه وتښتو، ځکه چې څښتن زمونږ په ضد د اسراییلیانو دپاره جنگیري!>

٢٦) بیا څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایل: <خپل لاس دې دریاب ته اوږد کړه. نو اوبه به بېرته په مصريانو، د هغوی په جنگي گاډیو او اس چلوونکو باندې راشي.> (٢٧) نو حضرت موسیٰ خپل لاس د دریاب خواته اوږد کړ او د سباوون په وخت کې اوبه خپل اولني حالت ته راوگرځېدلې. مصريانو هڅه وکړه چې وتښتي، مگر

څښتن درياب ته وروغورزول. (۲۸) اوبه راوگرځېدلې او جنگي گادۍ گانې، اس سواران او ټولې مصري لښکرې يې چې په درياب کې د اسراييليانو پسې وې غرق کړل او يو هم پاتې نه شو. (۲۹) مگر اسراييليان په درياب کې په وچه ځمکه باندې چې اوبه د هغې دواړو خواو ته لکه د دېوالونو په شان ولاړې وې تېر شول.

(۳۰) په هغه ورځ څښتن اسراييليان د مصريانو څخه وژغورل او اسراييليانو هغوی وليدل چې د درياب په غاړه مړه پراته وو. (۳۱) کله چې اسراييليانو د څښتن لوی قدرت چې هغه مصريانو ته وښوده وليد، قوم د څښتن څخه ووپرېده او په هغه او د هغه په خدمتگار حضرت موسیٰ باندې يې ايمان راوړ.

د حضرت موسیٰ روحاني سندره

۱۵ (۱) بيا حضرت موسیٰ او اسراييليانو څښتن ته دا سندره وويله:

زه به د څښتن دپاره سندره ووايم

ځکه چې د جلال سره يې بری وموند

اسونه او د هغو سپاره يې درياب ته ورگوزار کړل

(۲) څښتن زما قوي ساتونکی دی

دا هغه څوک دی چې زه یې ژغورلی يم

هغه زما خدای دی او زه به یې ستاینه کوم

زما د پلار خدای دی او وبه وایم چې لوړ دی

څښتن جنگیالی دی (۳)

څښتن د هغه نوم دی

د فرعون جنگي گاډی او لښکرې (۴)

هغه ورگوزارې کړې درياب ته

د فرعون بڼه بڼه منصبداران

ډوب شول په سره بحیره کې

ژور درياب هغوی لاندې کړل (۵)

هغوی تل ته د یوې تیرې په شان ورسېدل

ستا په بڼي لاس کې څښتنه (۶)

هیبتناک زور موجود دی

ستا بڼي لاس ای څښتنه

دښمنان ټوټې ټوټې کوي

خپل د حضور په لوی والي کې ۷

ته خپل مخالفین له پښو غورزوې

ستا قهر لمبه کیږي او

هغوی د بوسو په شان سوزوي

تا دریاب پو کړ ۸

او اوبه ډېری شوې

سیلابونه د یو دېوال په شان کلک ودرېدل

د دریاب ډېره ژوره برخه جامده شوه

دښمن به لافي وهلې ۹

زه به هغوی تعقیب کړم او ورپسې وبه رسېږم

زه به د هغوی غنیمت ووپشم

زه به ځان ورباندې موږ کړم

زه به خپله توره راوباسم

او زه به هغوی له منځه یوسم

۱۰ مگر تا یو پوکی وکړ

او دریاب هغوی لاندې کړل

په زورورو اوبو کې

هغوی د سړیو په شان ډوب شول

۱۱ د خدایانو په منځ کې

څوک ستا په شان دی ای څښتنه؟

څوک ستا په شان دی؟

ته مقدس او لوی یې

ستا جلال هیبتناک دی

ته عجیب عجیب کارونه کوي

۱۲ تا خپل بني لاس اوږد کړ

او ځمکې زمونږ دښمنان ژوندي تېر کړل

۱۳ تل ولاړ په خپل وعده یې

کړې به خپل قوم ته لارښودنه

کوم چې تا ژغورلی

په خپل قوت سره به ته هغوی

خپلې پاکې ځمکې ته بوځي

قومونه به خبر شي او په لړزان به شي (۱۴)

د فلسطين په قوم به راشي سخته وپره

د ادوم مشران به ووپريږي ډېر (۱۵)

د موآب مشران به په لړزه شي

د کنعان خلک به خپل همت د لاسه ورکړي

سخته وپره او لړزه به په هغوی باندې پرېوزي (۱۶)

ستا د مټ په زور باندې به

هغوی تر هغه وخته پورې

د تيرې په شان غلي وي

ترڅو ستا قوم تېر شي ای څښتنه

ترخو ستا قوم چې تا د غلامی نه

ازاد کړی تېر شي

١٧ ته به هغوی دننه راولې

او په خپل غره باندې به یې ځای په ځای کړې

هغه ځای څښتنه

چې تا د خپل کور دپاره انتخاب کړی دی

مقدس ځای چې تا په خپله ودان کړی دی

١٨ تل تر تله به څښتن

پادشاهي کاندې <

د مریم روحاني سندره

١٩ کله چې د فرعون اسونه، جنگي گاډی او سپاره دریاب ته

ورد داخل شول، څښتن په هغوی باندې اوبه بېرته راوستلې. مگر

اسرايیلیان په دریاب کې په وچه ځمکه باندې تېر شول.

٢٠ بیا مریم د حضرت هارون خور چې پیغمبره وه په خپل لاس

کې یوه چمبه واخیستله او ټولې ښځې د چمبو سره ورپسې شوې او

نخا یې کوله. ٢١ مریم د هغوی دپاره دا سندره وویل:

ځکه چې هغه په سرلوړۍ سره بريالی شوی دی

هغه اسونه او سپاره درياب ته غورزولي دي <

ترخې اوبه

۲۲) بيا حضرت موسیٰ اسراييليان د سرې بحيرې څخه د شور

دښتې ته بوتلل. درې ورځې هغوی په دښته کې روان وو، مگر اوبه

يې ونه موندلې. ۲۳) بيا هغوی يو ځای ته چې ماره نومېدله راغلل.

مگر د هغه ځای اوبه ډېرې ترخې وې او هغوی نه شو کولی چې هغه

وڅښي. له دې امله په هغه باندې د ماره نوم کېښودل شو. ۲۴) نو

خلک د حضرت موسیٰ په مقابل کې راپورته شول او ويې ويل:

<مونږ به څه څښو؟> ۲۵) بيا حضرت موسیٰ څښتن ته زاری

وکړې او څښتن ورته د لرگي يوه ټوټه وروښودله. حضرت موسیٰ

هغه په اوبو کې وغورزوله او اوبه خوږې شوې.

څښتن هلته هغوی ته قوانين ورکړل چې د هغو له مخې ژوند وکړي

او هغوی وازمايي چې د هغه قوانينو ته غاړه ږدي او که نه. ۲۶)

هغه وفرمايل: <که چېرې تاسو خپل څښتن خدای ته په غور سره

غور ونيسئ او هغه څه وکړئ کوم چې د هغه په نظر کې ښه دي او

که چېرې تاسو د هغه په امرونو باندې عمل وکړئ او د هغه د

فرمانونو څخه پيروي وکړئ، نو زه به په تاسو باندې هغه ناروغی

نازلې نه کړم کومې چې ما په مصريانو باندې نازلې کړې وې. ځکه

چې زه څښتن يم او زه تاسو ته شفا درکوونکي يم. <

۲۷) بيا هغوی ايليم ته راغلل. هلته دولس چينې او د خرما اویا ونې وې. نو هغوی هلته د چينو په غاړه خبمې ودرولې.

د من ډوډی او مرزان

۱۶) د اسراييلو ټول قوم د ايليم څخه لاړ او د دوهمې

مياشتې په پنځلسمه ورځ د مصر څخه د تگ څخه وروسته هغوی د سين دښتې ته چې د ايليم او سینا ترمنځ وه راغلل. ۲) په دښته کې د اسراييلو ټول قوم حضرت موسی^۱ او حضرت هارون ته شکایت وکړ ۳) او ورته وېي ويل: <کاشکې مونږ د څښتن په لاس په مصر کې وژل شوي وای. مونږ به هلته د غوښې د ډېگونو څنګ ته کښېناستو او څومره خواړه چې مونږ غوښتل مونږ به خوړل. مګر تاسو مونږ دې دښتې ته راوستلو چې ټول له لوږې ووژنئ.>

۴) څښتن حضرت موسی^۱ ته وفرمایل: <اوس به زه په تاسو ټولو باندي د اسمان څخه د ډوډی باران واوروم. خلک دې هره ورځ ځي او د ځان دپاره دې د يوې ورځې خواړه راټولوي. په دې ډول به زه هغوی وازمایم چې زما لارښودنې ته غاړه ږدي او که نه. ۵) په شپږمه ورځ دې هغوی د دوو ورځو خواړه راوړي او ځان دپاره دې تيار کړي.>

۶) نو حضرت موسی^۱ او حضرت هارون ټولو اسراييليانو ته

و فرمايل: <نن ما بنام به تاسو پوه شئ چې دا خښتن ؤ چې تاسو يې د مصر څخه راوويستلئ. (۷) تاسو به په سهار کې د خښتن جلال ووينئ، ځکه چې هغه د خپل ځان په ضد ستاسو شکايتونه اورېدلي دي. مونږ څوک يو چې زمونږ څخه گيله کوي؟> (۸) حضرت موسیٰ دا هم و فرمايل: <تاسو به پوه شئ چې دا خښتن دی چې په ما بنام کې به درته غوښه او په سهار کې چې څومره ډوډی غواړئ درکوي، ځکه چې هغه د خپل ځان په ضد ستاسو شکايتونه اورېدلي دي. مونږ څوک يو؟ تاسو زمونږ څخه نه بلکه له خښتن څخه مو شکايت کړی دی.>

(۹) حضرت موسیٰ هارون ته و فرمايل: <ټول قوم ته ووايه چې د خښتن په مخکې ودرېږي، ځکه چې هغه د هغوی شکايتونه اورېدلي دي.> (۱۰) کله چې حضرت هارون د اسراييلو ټول قوم ته وينا کوله، هغوی د دښتې خواته وکتل او هلته د خښتن جلال په ورېځ کې ښکاره شو. (۱۱) خښتن حضرت موسیٰ ته و فرمايل: (۱۲) <ما د اسراييليانو شکايتونه اورېدلي دي. هغوی ته ووايه: ما بنام به تاسو غوښه وخورئ او په سهار کې به په ډوډی باندې ماړه شئ. بيا به تاسو پوه شئ چې زه ستاسو خښتن خدای يم.>

(۱۳) ما بنام د مرزانو يوه لويه ډله راغله او ټول کمپ يې ونيوه او په سهار کې د کمپ په شاوخوا کې پرځه پرته وه. (۱۴) کله چې پرځه والوتله، په ځمکه باندې د واورې په شان واړه بخرکي راښکاره شول. (۱۵) کله چې اسراييليانو هغه وليدل، نو ويې نه پېژندل او د يو او بل څخه يې پوښتنه کوله: <دا څه شی دي؟>

حضرت موسیٰ هغوی ته وفرمایل: <دا هغه ډوډی ده چې خښتن تاسو ته د خوړلو دپاره درکړې ده. (۱۶) خښتن امر کړی دی چې هرڅوک دې د خپلې ورځنۍ اړتیا په اندازه هغه راټوله کړي. دوه دوه لیتره دې د خپلې کورنۍ هر یو تن ته راټوله کړي.>

(۱۷) اسرایلیانو همداسې وکړل. ځینو ډېره او ځینو لږه راټوله کړه.

(۱۸) کله چې هغوی هغه اندازه کړه، چا چې ډېره راټوله کړې وه د هغه سره زیاته نه وه او چا چې لږه راټوله کړې وه د هغه سره کمه نه وه. هر یو د خپلې اړتیا په اندازه راټوله کړې وه. (۱۹) حضرت

موسیٰ هغوی ته وفرمایل: <هیڅوک دې هغه تر سهار پورې ونه ساتي.> (۲۰) مگر له هغوی څخه ځینو حضرت موسیٰ ته غوږ ونه

نیوه او لږه یې وساتله. په راتلونکي سهار هغې چینجي وکړل او بد بوی یې کاوه او حضرت موسیٰ هغوی ته په قهر شو. (۲۱) هر سهار

هرچا د خپلې اړتیا په مطابق خواړه راټولول او کله به چې لمر

گرمېده نو څه چې په ځمکه باندې پاتې کېدل هغه به ویلي کېدل.

(۲۲) په شپږمه ورځ هغوی دوه چنده راټوله کړه، یعنې څلور لیتره د

هر یو تن دپاره. نو د قوم ټول مشران راغلل او حضرت موسیٰ یې

خبر کړ. (۲۳) حضرت موسیٰ هغوی ته وفرمایل: <خښتن امر کړی

دی چې سبا د ارام کولو مقدسه ورځ ده چې خښتن ته وقف شوې

ده. نن هرڅه چې غواړئ پاڅه یې کړئ او هرڅه چې غواړئ ویې

ایشوئ. هرڅه چې پاتې کېږي هغه د سهار دپاره وساتئ.> (۲۴)

څنگه چې حضرت موسیٰ امر کړی ؤ، څه چې پاتې شول هغوی تر

راتلونکې ورځې پورې وساتل او هغه بوی او چینجي ونه کړل. (۲۵)

حضرت موسیٰ وفرمایل: <دا نن وخورئ، ځکه چې نن د سبت او د

ارام کولو ورځ ده چې څښتن ته وقف شوې ده او تاسو به بیرون په ځمکه باندې خواړه ونه مومئ. (۲۶) تاسو باید شپږ ورځې خواړه راتول کړئ، مگر په اوومه ورځ چې د سبت ورځ ده هیڅ شی به نه وي.

(۲۷) بیا هم ځینې خلک په اوومه ورځ د خواړو د راتلولو دپاره لارل، مگر هغوی هیڅ څه ونه موندل. (۲۸) بیا څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایل: >تاسو به ترڅه وخته پورې زما د امرانو څخه سرغړونه کوئ؟ (۲۹) یاد ساتئ چې زه څښتن یم او ما تاسو ته د ارام کولو دپاره یوه ورځ درکړې ده. همدا دلیل دی چې زه به په شپږمه ورځ همپشه د دوه ورځو خواړه درکوم. په اوومه ورځ دې هرڅوک په خپل کور کې پاتې شي او د هغه ځای څخه دې نه راوړي. (۳۰) نو قوم په اوومه ورځ ارام وکړ.

(۳۱) دا خواړه د اسراییلو قوم د من په نوم یادول. هغه د دنیا د دانو په شان وو، هغه سپین وو او د شاتو په شان خوند یې درلود. (۳۲) حضرت موسیٰ وفرمایل: >څښتن امر کړی دی چې دوه لیتره من واخلي او د راتلونکو نسلونو دپاره یې وساتئ. نو هغوی به دا خواړه وویني چې هغه مې تاسو ته په هغه وخت کې په دښته کې درکړي وو چې کله مې د مصر څخه راوویستلی. (۳۳) حضرت موسیٰ هارون ته وفرمایل: >یو لوبنی راواخله او دوه لیتره من په کې واچوه او په عبادتخانه کې یې کېږده چې د راتلونکو نسلونو دپاره د یادگار په توګه وساتل شي. (۳۴) څنګه چې څښتن په حضرت موسیٰ باندې امر کړی و، حضرت هارون هغه د لوظ د صندوق مخې ته

کېښود چې وساتل شي. (۳۵) اسراييليانو څلوېښت کاله من وخور تر هغې پورې چې هغوی د کنعان خاورې ته ورسېدل او هلته ځای په ځای شول. (۳۶) هغه لوبښی چې د من د اندازه کولو دپاره استعمالېده هغه د عومر په نوم یادېده او د شلو لیټرو سره برابر ؤ.

د گټ څخه اوبه

۱۷ (۱) د اسراييلو ټول قوم د سین دښته پرېښودله او د څښتن په امر یې د یو ځای څخه بل ځای ته کډه کوله. هغوی په رفیدیم کې خپمې ودرولې، مگر هلته د قوم دپاره د څښلو اوبه نه وې. (۲) نو هغوی حضرت موسیٰ ته شکایت وکړ او ورته یې وویل: <مونږ ته د څښلو دپاره اوبه راکړه.> حضرت موسیٰ په ځواب کې وفرمایل: <تاسو ولې شکایت کوئ؟ تاسو ولې څښتن ازمايئ؟>

(۳) مگر خلک ډېر تړي وو او په حضرت موسیٰ باندې غورېدل. هغوی وویل: <تا مونږ ولې له مصر څخه راوویستو چې د خپلو ماشومانو او حیواناتو سره مو له تندې مړه کړي؟>

(۴) حضرت موسیٰ څښتن ته زاری وکړې او ویې فرمایل: <زه د دې خلکو سره څه وکړم؟ نژدې دی چې دوی مې سنگسار کړي.>

(۵) څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایل: <د اسراييلو ځینې مشران د ځان سره بوځه او د خلکو په مخ کې ځه. د ځان سره هغه امسا یوسه په کومې چې تا د نیل سیند وهلی ؤ. (۶) زه به د سینا د غره

سره په يو گټ باندې ستا په مخکې ودرېږم. ته هغه گټ ووهه او خلکو ته به د خښلو دپاره له هغه څخه اوبه جاري شي. < نو حضرت موسی^۱ د اسراييلو د مشرانو په مخکې همداسې وکړل.

۷ او هغه د دې ځای نوم مسا او مریبه کېښود، ځکه چې اسراييليانو شکایت وکړ او خښتن یې وازمايه او ویې ويل: <آیا خښتن زمونږ په منځ کې دی او که نه؟>

د عماليقيانو سره جگړه

۸ عماليقيان رفیدیم ته راغلل او په اسراييليانو باندې یې حمله وکړه. ۹ حضرت موسی^۱ یوشع ته وفرمایل: <زمونږ له خلکو څخه یو څو تنه انتخاب کړه او لاړ شه د عماليقيانو سره جگړه وکړه. زه به سبا د غونډۍ په سر ودرېږم او د خدای پاک امسا به زما په لاسونو کې وي.> ۱۰ څنگه چې حضرت موسی^۱ حکم کړی ؤ، یوشع د عماليقيانو سره جگړه وکړه او حضرت موسی^۱، حضرت هارون او حور د غونډۍ سرته لاړل. ۱۱ ترڅو پورې چې د حضرت موسی^۱ لاسونه پورته وو، اسراييليان بريالي کېدل. مگر کله چې هغه خپل لاسونه ښکته کول نو عماليقيان به بريالي کېدل. ۱۲ کله چې د حضرت موسی^۱ لاسونه سترې شول، نو حضرت هارون او حور یوه تیره راوړه او حضرت موسی^۱ یې په هغې باندې کېښناوه. په دواړو خواو یې د حضرت موسی^۱ لاسونه پورته ونيول، نو د هغه لاسونه د لمر تر پرېوتلو پورې ټینګ پاتې شول. ۱۳ په دې ډول یوشع عماليقيانو ته په بشپړه توګه ماتې ورکړه.

١٤) بيا څښتن حضرت موسى ته وفرمايل: <د دې بري يو بيان وليکه ترڅو هغه يو يادگار پاتې شي. يوشع ته ووايه چې زه به عماليقيان په پېشړه توگه تباه کړم.> ١٥) حضرت موسى د قربانۍ ځای جوړ کړ او دا نوم يې ورباندې کېښود څښتن زما د برياليتوب بيرغ دی. ١٦) هغه وفرمايل: <د څښتن بيرغ جگ ونيسئ! څښتن به د تل دپاره د عماليقيانو په ضد جگړې ته دوام ورکړي!>

يترون د حضرت موسى سره ليدنه کتنه کوي

١٨) ١) يترون د مديان کاهن او د حضرت موسى خسر

واورېدل چې خدای پاک د حضرت موسى او د اسراييلو د خلکو دپاره کوم کارونه کړي وو او څنگه يې هغوی له مصر څخه

راوويستل. ٢) څه موده مخکې حضرت موسى خپله ښځه صفوره او خپل دوه زامن لېرلي وو چې د هغه د خسر يترون سره واوسېږي.

٣) د حضرت موسى د اولني زوی نوم جرشون ؤ، ځکه کله چې د

هغه هلک پيدا شو نو حضرت موسى فرمايلي وو: <زه په پردۍ

خاوره کې مسافر يم.> ٤) هغه وفرمايل: <د خپل پلار خدای زما

سره مرسته وکړه او زه يې له دې څخه وژغورلم چې فرعون مې

ووژني> نو په دې خاطر يې د بل زوی نوم اليعازر کېښود. ٥)

يترون د حضرت موسى د ښځې او د هغې د دوو زامنو سره هغې

دښتې ته راغی چېرته چې حضرت موسى مقدس غره ته نژدې خېمه

ودرولې وه. ٦) يترون هغه ته دا خبر ورولېږه: <زه ستا خسر

يترون ستا د ښځې او دوو زامنو سره تاته راځم.> ٧) نو حضرت

موسی د هغه مخې ته ورغی او هغه ته يې د احترام دپاره سر تپت کړ

او هغه يې بنګل کړ. هغوی د یو بل د صحت پوښتنه وکړه او بیا د حضرت موسیٰ خپمې ته ورننوتل. (۸) حضرت موسیٰ خپل خسر ته د هغو کارونو په هکله چې څښتن د اسراییلو د خلاصون په خاطر په فرعون او د مصر په خلکو باندې کړي وو بیان کړل. همدارنګه د هغو ټولو سختیو په هکله يې ورته وویل چې هغوی په لاره کې ورسره مخامخ شوي وو او څښتن هغوی څنګه وژغورل. (۹) يترون د هغه احسان په سبب چې څښتن په اسراییلو باندې کړی ؤ چې هغوی يې له مصريانو څخه وژغورل خوشاله شو. (۱۰) هغه وویل: <د څښتن ثنا او صفت دې وي چې تاسو يې د فرعون او د مصريانو څخه وژغورلئ! د څښتن ثنا او صفت دې وي چې خپل قوم يې له غلامی څخه وژغوره! (۱۱) اوس زه پوهېږم چې څښتن له ټولو نورو خدایانو څخه لوی دی، ځکه چې هغه اسراییل د خپلو مغورو دښمنانو څخه خلاص کړل.> (۱۲) بیا د حضرت موسیٰ خسر يترون سوزېدونکې نذرانه او نورې قربانۍ خدای پاک ته راوړلې او حضرت هارون د اسراییلو د ټولو مشرانو سره راغی چې د عبادت په ځای کې د حضرت موسیٰ د خسر سره ډوډۍ وڅوري.

د قاضیانو ټاکل

(تثنيه ۱: ۹ - ۱۸)

(۱۳) بله ورځ حضرت موسیٰ په یو ځای کې کښېناست چې د خلکو دعوي فيصله کړي او هغه د سهار څخه تر ماښام پورې مصروف ؤ. (۱۴) کله چې يترون هغه ټول کارونه ولیدل چې حضرت موسیٰ کول، هغه پوښتنه وکړه: <دا څه دي چې ته يې د خلکو دپاره

کوي؟ دا کار ولې په يوازې ځان کوي او خلک د سهار څخه نيولې
تر ماښامه پورې درڅخه چاپېر وي چې تا سره مشوره وکړي؟>

١٥ حضرت موسیٰ په ځواب کې وفرمايل: >ځکه چې خلک دلته
راځي چې په دې پوه شي چې خدای پاک د هغوی څخه څه غواړي
چې ويې کړي. ١٦ کله چې دوه تنه په خپل منځ کې کومه شخړه
ولري، هغوی ماته راځي او زه دا پرېکړه کوم چې څوک په حقه دی.
بيا هغوی ته د خدای پاک فرمانونه او قوانين بيانوم.<

١٧ بيا يترون وويل: >ته دا کار په صحيح طريقې سره نه کوي.

١٨ ته به خپل ځان او دا خلک سخت ستړي کړې. دا کار ستا

دپاره ډېر سخت دی، ته يوازې دا کار نه شې کولی. ١٩ اوس ماته
غوږ ونيسه چې تاته يوه ښه مشوره درکړم او خدای پاک به ستا سره
مل وي. ستا دپاره دا ښه ده چې ته د خدای پاک په حضور کې د
قوم نماينده گي وکړې او د هغوی شخړې هغه ته راوړې. ٢٠ هغوی
ته د خدای پاک فرمانونه او قوانين ورزده کړه او د ژوند کولو طريقه
وروښايه او ورته وښايه چې څه بايد وکړي. ٢١ مگر له ټول قوم
څخه لايق نفر وټاکه، داسې نفر چې د خدای پاک څخه وپري او د
اعتبار وړ وي او د رشوت څخه کرکه کوي. هغوی په زر نغري، سل
نغري، پنځوس نغري او لس نغري ډلو باندې مشران وټاکه. ٢٢
هغوی پرېږده چې په دايمي توگه د قاضيانو په توگه د قوم خدمت
وکړي. هغوی به سختې دعوي تاته راوړي او د کوچنيو شخړو
پرېکړه به په خپله کوي. او په دې به ستا کار آسانه او بار به دې
سپک شي. ٢٣ که چېرې ته دا کار د خدای پاک د امر سره سم

وکړې، هم به خپله ستړی نه شي او هم به د خلکو شخړې ژر حل شي او په خاطر جمعې سره به وکولی شي چې خپلو کورونو ته لاړ شي.

حضرت موسیٰ^۱ د خپل خسر مشوره ومنله (۲۵) او د ټولو اسرایلیانو څخه یې قابله نفر وټاکل. هغوی یې په زر نفري، سل نفري، پنځوس نفري او لس نفري ډلو باندې مشران وټاکل. (۲۶) هغوی به همپشه د قاضیانو په توګه د خلکو خدمت کاوه. هغوی به سختې دعوي حضرت موسیٰ^۱ ته راوړلې، مګر د ساده دعوو پرېکړه به یې په خپله کوله.

بیا حضرت موسیٰ^۱ خپل خسر يترون رخصت کړ او يترون خپل وطن ته ستون شو.

اسرایلیان د سینا په غره کې

(۱) - (۲) د اسرایلو قوم له رفیدیم څخه لاړ او د مصر څخه له راوتلو وروسته د دریمې میاشتې په اوله ورځ د سینا دښتې ته راغلل. هلته یې د سینا د غره په لمنه کې خپمې ودرولې. (۳) حضرت موسیٰ^۱ د خدای پاک سره د ملاقات دپاره غره ته وخوت.

څښتن هغه ته د غره څخه غږ وکړ او ورته ویې فرمایل: <د یعقوب اولادې یعنی اسرایلیانو ته داسې ووايه: (۴) تاسو ولیدل چې ما په مصریانو باندې څه وکړل او څنګه مې تاسو لکه د عقاب په شان چې

خپل بچيان په خپلو وزرونو باندې وږي دلته خپل ځان ته راوستلی. (۵) اوس که چېرې تاسو په وفاداری سره زما اطاعت وکړئ او زما په لوظ باندې ټینګ ودرېږئ، بیا به تاسو په ټولو قومونو کې زما خاص قوم شی. که څه هم دا ټوله دنیا زما ده، (۶) خو تاسو به زما دپاره کاهنان او مقدس قوم اوسئ. دا هغه خبره ده چې ته یې باید اسرايیلیانو ته ورسوې. < (۷) نو حضرت موسیٰ د غره څخه راکوز شو او د قوم مشران یې سره راغونډ کړل او څه چې څښتن ورته فرمایلي وو، هغوی ته یې بیان کړل. (۸) ټول قوم په یو اواز په ځواب کې وویل: <هرڅه چې څښتن فرمایلي دي مونږ به په هغه باندې عمل وکړو. > نو حضرت موسیٰ د هغوی ځواب بېرته څښتن ته راوړ.

(۹) څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایلي: <زه به تاته په ټینګې وړېڅې کې راشم، نو کله چې زه ستا سره خبرې کوم قوم به یې واورې او په تا باندې به اعتبار وکړي. >

څه چې قوم ویلي وو حضرت موسیٰ هغه څښتن ته وویل. (۱۰) څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایلي: <خلکو ته ورشه او ورته ووايه چې نن او سبا خپل ځانونه د عبادت دپاره پاک کړي او باید خپل کالي ومینځي (۱۱) او په دریمه ورځ تیار اوسي. ځکه چې زه په هغه ورځ د ټولو خلکو په حضور کې د سینا غره ته رابښکته کېږم. (۱۲) د غره گردچاپېره حد وټاکه چې خلک ورڅخه تېر نه شي او هغوی ته ووايه: پام کوئ چې غره ته راونه خپږئ او حتی هغه ته نژدې هم ورنه شی. که څوک په هغه باندې پښه کېږدي نو وبه وژل شي. (۱۳)

هغه باید سنگسار شي او يا په غشو وويشتل شي او هيڅوک بايد هغه ته لاس ورنه وړي. دا به په انسان او حيوان دواړو باندې عملي کيږي. مگر کله چې سرنی ووهل شي، بيا خلک کولی شي چې د غره لمنې ته راشي. <

١٤) بيا حضرت موسیٰ له غره څخه رابنکته شو او خلکو ته يې وفرمايل چې د عبادت دپاره تيار شي. نو هغوی خپل کالي ومينځل

١٥) او حضرت موسیٰ خلکو ته وفرمايل: <د دريمې ورځې دپاره ځانونه تيار کړئ او په دې موده کې بنځو ته مه ورنژدې کېږئ.>

١٦) د دريمې ورځې په سهار تندر او برېښنا شوه او د غره په سر باندې يوه ټينگه ورپېڅ بڼکاره شوه او د سرنی يو ډېر لوړ غبر واورېدل شو. ټول خلک چې په کمپ کې وو د وېرې له لاسه ولرژېدل. ١٧)

حضرت موسیٰ هغوی د کمپ څخه دباندې راوستل چې د خدای پاک سره ملاقات وکړي او هغوی د غره په لمنه کې ودرېدل. ١٨)

سینا ټول غر په لوگي کې پټ ؤ، ځکه چې څښتن په هغه باندې په اور کې رابنکته شوی ؤ. دا لوگی د داش د لوگي په شان پورته کېده او ټول غر سخت لړزېده. ١٩) د سرنی غبر نور هم لوړېده. حضرت موسیٰ خبرې کولې او خدای پاک هغه ته په تندر کې ځواب ورکاوه.

٢٠) څښتن د سینا د غره په سر رابنکته شو او حضرت موسیٰ يې د غره سرته راوغوښت. حضرت موسیٰ وروخت ٢١) او څښتن

هغه ته وفرمايل: <بنکته لار شه او خلکو ته خبرداری ورکړه چې له حد څخه راوانه وړي چې راشي او ما وويني. که چېرې داسې وکړي،

له هغوی څخه به ډېر نفر مړه شي. ٢٢) حتی کاهنان هم چې ماته نژدې راځي بايد ځانونه پاک کړي او که نه زه به هغوی ته هم سزا

٢٣ حضرت موسیٰ څښتن ته وفرمایل: <خلک د سینا غره ته نه شي راختلی، ځکه چې تا په خپله مونږ ته خبرداری راکړ چې د غره گردچاپېره حد وټاکو او هغه غر مقدس وگڼو.>

٢٤ څښتن په ځواب کې وفرمایل: <ښکته لار شه او هارون د ځان سره راوڅېړوه. مگر کاهنان او خلک باید د خپل حد څخه راتېر نه شي چې ماته راشي. که نه، نو زه به ورته سزا ورکړم.> ٢٥

بیا حضرت موسیٰ خلکو ته وربښکته شو او د څښتن خبرې یې ورته وکړې.

لس حکمونه

(تثنیه ٥: ١ - ٢١)

٢٠ ١ خدای پاک خبرې وکړې او د هغه خبرې دا وې: ٢

<زه ستاسو څښتن خدای یم او تاسو مې له مصر څخه چې په کې غلامان وئ راوويستلئ.

٣ زما څخه پرته د بل خدای عبادت مه کوئ.

٤ د خپلو ځانونو دپاره د هیڅ شي په شکل چې هغه په اسمان کې یا په ځمکه باندې یا د ځمکې لاندې په اوبو کې وي بتان مه جوړوئ. ٥ هیڅ بت ته سجده یا عبادت مه کوئ ځکه چې زه ستاسو څښتن خدای یو غیرتي خدای یم. څوک چې زما څخه کرکه

کوي زه به هغوی او د هغوی اولادې ته تر دریم او څلورم نسله پورې سزا ورکړم. (۶) مگر زه د هغو زرگونو نسلونو سره چې زما سره مینه کوي او زما امرونو ته غاړه ږدي مینه کوم.

(۷) زما نوم د بدو مقصدونو دپاره مه استعمالوئ، ځکه چې زه ستاسو څښتن خدای به هغه چاته سزا ورکړم څوک چې زما نوم په غلطه استعمال کړي.

(۸) د سبت ورځ ولمانځئ او هغه مقدسه وگنئ. (۹) تاسو د کار کولو دپاره شپږ ورځې لرئ، (۱۰) مگر اوومه ورځ د آرام کولو ورځ ده چې څښتن خدای ته وقف شوې ده. په دې ورځ به تاسو هیڅ کار نه کوئ، نه تاسو، نه ستاسو زامن یا لورگانې، نه غلامان، نه ستاسو حیوانات، نه هغه بېګانه خلک چې ستاسو په وطن کې اوسېږي. (۱۱) ما څښتن په شپږو ورځو کې ځمکه، اسمان، دریاونه او هرڅه چې په هغو کې دي جوړ کړل، مگر په اوومه ورځ مې آرام وکړ. ځکه ما سبت ته برکت ورکړ او هغه مې مقدس کړ.

(۱۲) د خپل پلار او مور احترام کوئ ترڅو تاسو په هغه خاوره کې چې زه یې درکوم زیات عمر ولرئ.

(۱۳) قتل مه کوئ.

(۱۴) زنا مه کوئ.

(۱۵) غلامه کوئ.

١٦ د هیچا په ضد د دروغو شهادت مه ورکوی.

١٧ د بل سړي کور ته د طمعې په سترگه مه گورئ. د هغه بنځې، غلامانو، غوايانو، خرو یا هرڅه چې هغه یې لري ورته د طمعې په سترگه مه گورئ.

د خلکو وپره

(تثنیه ۵: ۲۳ - ۳۳)

١٨ کله چې ټولو خلکو د تندر او سرنې غږ واورېد او برېښنا او هغه غږ یې ولیده چې لوگی ورڅخه پورته کېده، نو هغوی د وپرې د لاسه ولرزدېدل او لېرې ودرېدل. ١٩ هغوی حضرت موسیٰ ته وویل: <که چېرې ته زمونږ سره خبرې وکړې، غوږ به درته ونیسو. مگر مونږ وپرېږو چې که چېرې خدای پاک زمونږ سره خبرې وکړي نو مړه به شو.>

٢٠ حضرت موسیٰ قوم ته وفرمایل: <مه وپرېږئ. خدای پاک ستاسو د ازمايلو دپاره راغلی دی ترڅو د هغه وپره درسره وي او گناه ونه کړئ.> ٢١ خو خلک په یوې لېرې فاصلې کې ودرېدل او حضرت موسیٰ هغې تورې تیارې ته ورنژدې شو چې خدای پاک په کې ؤ.

د قربانۍ د ځایونو په هکله قوانین

٢٢ بیا خښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایل: <اسراييليانو ته داسې

ووايه: تاسو په خپله ليدلي دي چې ما څنگه ستاسو سره د اسمان
 څخه خبرې وکړې. (۲۳) د ځانونو دپاره د سپينو او سرو زرو
 خدايان مه جوړوئ چې زما څخه بغير د هغه عبادت وکړي. (۲۴)
 زما دپاره د خاورو څخه د قرباني ځای جوړ کړئ او په هغه باندې
 خپلې سوزېدونکې او د سلامتۍ نذرانې او د خپلو رمو او پادو
 حيوانات قرباني کړئ. هرځای چې زه يې ستاسو دپاره ټاکم چې زما
 عبادت په کې وکړي، زه به هلته درشم او تاسو ته به برکت درکوم.
 (۲۵) که چېرې تاسو زما دپاره د تېرو څخه د قرباني ځای جوړوئ
 نو د تراش شويو تېرو څخه يې مه جوړوئ، ځکه که چېرې په هغو
 باندې د کوم سامان څخه کار واخلي هغه به ناپاک کړي. (۲۶) زما د
 قرباني ځای ته په زينه باندې مه ورخېژئ، ترڅو په هغې باندې
 ستاسو د شرم ځای ښکاره نه شي. <

د عبراني غلامانو سره چلند

(تثنيه ۱۵: ۱۲ - ۱۸)

۲۱ (۱) څښتن حضرت موسیٰ^۱ ته وفرمايل: >دا هغه قوانين دي
 چې ته يې بايد اسراييليانو ته ورکړې: (۲) که چېرې تاسو يو
 عبراني غلام په بيه واخلي، هغه دې شپږ کاله ستاسو خدمت وکړي.
 مگر په اووم کال به پرته له دې چې څه بيه ورڅخه واخيستل شي
 هغه ازاد شي. (۳) که چېرې په هغه وخت کې چې هغه ستاسو غلام
 شوی و واده يې نه و کړی، هغه به د تگ په وخت کې خپله ښځه له
 ځانه سره نه بيايي. خو که چېرې په هغه وخت کې چې هغه ستاسو
 غلام شو واده يې کړی و، هغه به خپله ښځه هم له ځانه سره بوځي.

٤) که چپرې بادار يې ورته ښځه وکړي او هغه ښځه ورته زامن يا

لورگانې وزېږوي، هغه ښځه او د هغې ماشومان د بادار کيږي او يوازې هغه سړی دې ازاد شي. ٥) مگر که چپرې هغه غلام داسې اعلان وکړي چې زه د خپل بادار او د خپلې ښځې او ماشومانو سره مينه لرم او نه غواړم چې ازاد شم، ٦) بيا به يې خپل بادار د عبادت ځای ته بوځي. هغه دې هلته د دروازې يا د دروازې د چوکاټ په مخکې ودروي او په رينه باندې دې د هغه غوږ سوری کړي. بيا به دا سړی ټول عمر د هغه غلام وي.

٧) که چپرې يو سړی خپله لور د يوې غلامې په توگه خرڅوي، هغه دې د نارينه غلامانو په شان ازاده نه شي. ٨) که چپرې هغه په يو داسې نفر باندې خرڅه شي چې داسې نيت ولري چې هغه خپله ښځه کړي، مگر هغه يې نه خوښيږي نو بيا دې هغه بېرته د خپل پلار له خوا په بيه واخيستل شي. د هغې بادار هغه په بېگانه خلکو باندې نه شي خرڅولی، ځکه چې د هغې سره يې بې وفايي کړې ده. ٩) که چپرې يو سړی يوه غلامه واخلي چې خپل زوی ته يې وکړي، نو د هغې سره دې لکه د خپلې لور په شان رویه کوي. ١٠) که چپرې يو سړی دوهم واده وکړي، نو بايد اولنی ښځه د خوارو، کاليو او د واده د حقونو څخه بې برخې نه کړي. ١١) که چپرې هغې ته دا درې شيان نه برابر وي، بايد ازاده يې کړي او هيڅ بيه دې وانخلي.

د ظالمانه عملونو په هکله قوانين

١٢) هرڅوک چې يو بل سړی ووهي او ويې وژني، هغه بايد ووژل

شي. (۱۳) خو که چپرې هغه دا کار په قصد سره نه وي کړی مگر د خدای له خوا ورته پېښه شي، هغه دې داسې حای ته وتښتي چې زه يې ټاکم. (۱۴) مگر که چپرې يو سړی دسيسه جوړه کړي او په قصد سره بل سړی ووژني حتی که چپرې هغه د خوندي پاتې کېدو دپاره زما د قربانی حای ته هم وتښتي، بايد ووژل شي.

(۱۵) هرڅوک چې خپل پلار يا خپله مور ووهي هغه بايد ووژل شي.

(۱۶) هرڅوک چې يو بل نفر وتښتوي او هغه خرڅ کړي يا تر هغه وخته پورې ورسره وي چې هغه ونيول شي، هغه بايد ووژل شي.

(۱۷) هرڅوک چې خپل پلار يا خپلې مور ته ښکښلې وکړي، هغه بايد ووژل شي.

(۱۸) - (۱۹) که چپرې د دوه نفرو ترمنځ جگړه وي او يو نفر بل نفر په تېره يا په سوک باندې ووهي خو هغه ونه وژني، نو بايد سزا ورته ورنه کړای شي. خو که چپرې هغه نفر چې وهل شوی دی بستر شي، مگر وروسته وکولی شي چې پاڅیږي او د خپلې امسا په کومک سره بیرون وگرځي، نو کوم سړي چې هغه يې وهلی دی بايد د هغه د وخت د ضایع کېدلو بیه ورکړي او ترڅو پورې چې هغه روغ شوی نه وي د هغه د علاج مصرف به ورکوي.

(۲۰) که چپرې يو سړی خپل غلام يا غلامه په کوتک باندې ووهي او هغه غلام حای په حای مړ شي، هغه ته بايد سزا ورکړل شي. (۲۱)

مگر که چپرې دا غلام يوه يا دوه ورځې ژوندی پاتې شي نو هغه ته دې سزا نه ورکول کيږي، ځکه چې دا غلام د هغه خپله شتمني ده او د هغه دپاره دا تاوان بس دی.

۲۲) که چپرې څو نفره سره جگړه کوي او يوه اميدواره بڼځه داسې ژوبله کړي چې خپل ماشوم له لاسه ورکړي او بل ځای يې زخمي نه شي، هر يوه چې هغه ژوبله کړې وي نو کومه جریمه چې د هغې بڼځې مېړه يې غواړي او قاضيانو ته د تائيد وړ وي هغه دې ورکړي. ۲۳) که چپرې په خپله دا بڼځه زخمي شي، نو سزا به يې د ژوند په بدل کې ژوند وي، ۲۴) د سترگې په بدل کې سترگه، د غاښ په بدل کې غاښ، د لاس په بدل کې لاس، د پښې په بدل کې پښه، ۲۵) د سوزولو په بدل کې سوزول، د زخم په بدل کې زخم، د وهلو ټکولو په بدل کې وهل ټکول.

۲۶) که چپرې يو څوک خپل غلام يا غلامه په سترگه باندې ووهي او سترگه يې له منځه يوسي، هغه دې غلام د سترگې د تاوان په توگه ازاد کړي. ۲۷) که چپرې هغه د خپل غلام يا غلامې غاښ مات کړي، هغه دې د غاښ د تاوان په توگه هغه غلام ازاد کړي.

د خاوندانو مسئوليت

۲۸) که چپرې يو غويی يو څوک په بڼکر ووهي چې هغه مړ شي، غويی دې سنگسار شي او د هغه غوښه دې ونه خوړل شي. مگر د هغه خاوند ته به سزا نه ورکول کيږي. ۲۹) مگر که چپرې هغه غويی د خلکو د وهلو عادت درلود او خاوند يې ورڅخه خبر ؤ او

هغه دا غویي ترلی نه وي ساتلی، نو که چپرې هغه یو سړی یا یوه
 پنځه داسې ووهي چې مړ شي، نو سنگسار دې شي او د هغه خاوند
 دې هم ووژل شي. (۳۰) خو که چپرې خاوند دا اجازه ولري چې د
 خپل د ژوند د ژغورلو دپاره تاوان ورکړي، نو هغه باید پوره بیه
 ورکړي. (۳۱) که چپرې هغه غویي د چا زوی یا لور ووهي، همدا
 قانون عملي کيږي. (۳۲) که چپرې هغه غویي یو غلام یا غلامه
 ووهي، د هغه خاوند باید دېرش مثقاله سپین زر د غلام بدار ته
 ورکړي او غویي باید سنگسار شي.

(۳۳) که چپرې یو سړی یوه کنده لوڅه کړي یا یوه کنده وباسي او
 هغه پټه نه کړي او یو غویي یا یو خر په کې وغورزیږي، (۳۴) د
 کندي خاوند باید د حیوان خاوند ته تاوان ورکړي او مړ حیوان به د
 کندي د خاوند شي. (۳۵) که چپرې د یو سړي غویي د بل چا غویي
 زخمي کړي او هغه مړ شي، هغوی دې ژوندی حیوان خرڅ کړي او
 پیسې او مړ حیوان دواړه دې په خپل منځ کې سره مساوي وپوشي.
 (۳۶) خو که چپرې دا معلومه شي چې هغه غویي د وهلو عادت
 درلود او بیا هم د هغه خاوند هغه ترلی نه و ساتلی، هغه خاوند باید د
 حیوان په بدل کې حیوان ورکړي او مړ حیوان به د هغه خپل شي.

د تاوان په هکله قوانین

۲۲ (۱) که چپرې یو سړی یو غویي یا یو پسه غلا کړي او هغه
 حلال یا خرڅ کړي، نو هغه باید د هر غویي په بدل کې پنځه غوایان
 او د هر پسه په بدل کې څلور پسونه ورکړي. (۲) - (۴) څه چې

هغه غلا کړي دي بايد د هغه تاوان ورکړي. که چېرې هغه هيڅ شی ونلري، نو د غلام په توگه دې خرڅ شي چې د غلا شوي شي تاوان ورکړي. که غلا شوی حیوان که هغه غویي، یا خر یا پسه وي د هغه سره ژوندی وموندل شي، هغه بايد د هغه دوه چنده بیه ورکړي.

که چېرې غل د شپې له خوا کور ته د ننوتلو په وخت کې ونيول شي او هغه ووژل شي نو چا چې هغه وژلی دی هغه د ده د قتل په خاطر مجرم نه دی. خو که دا کار د ورځې له خوا وشي نو هغه به د دې قتل په خاطر مجرم وگڼل شي.

⑤ که چېرې یو سړی خپل حیوانات په یو پټي یا د انگورو په باغ کې خروي او هغه پرېږدي چې وگرځي او د بل سړي په پټي کې وڅرېږي، نو هغه باید د خپل پټي یا د انگورو د باغ ترټولو ښه حاصل په تاوان کې ورکړي.

⑥ که چېرې یو څوک په خپل پټي کې اور ولگوي او دا اور د اغزیو په وسیله د بل چا پټي ته خپور شي او د هغه گېډی یا ولاړې غلې دانې وسوزوي، نو هرچا چې اور لگولی وي باید پوره تاوان یې ورکړي.

⑦ که چېرې یو سړی بل چاته پیسې یا قیمتي شیان د امانت په توگه ورکړي او هغه د هغه سړي د کور څخه غلا شي، که چېرې غل ونيول شي باید دوه چنده بیه ادا کړي. ⑧ مگر که چېرې هغه غل پیدا نه شي، د کور خاوند باید د قاضي په حضور کې ځان حاضر کړي او په دې ځای کې به هغه قسم خوري چې هغه د دې سړي

۹ فرض کړئ د دوه نفرو ترمنځ د غويي، خره، پسه، کاليو يا نورو شيانو په سر شخړه ده او هر يو وايي چې هغه زما دي. نو دواړه خواوې دې د فيصلې کولو دپاره قاضي ته راشي. نو کوم يو چې د قاضي له طرفه مجرم وگڼل شو، هغه بل نفر ته بايد دوه چنده تاوان ورکړي.

۱۰ که چېرې يو سړی خپل خر، غويی، پسه يا کوم بل حيوان بل چاته د امانت په توگه ورکړي او هغه مړ يا زخمي شي يا په داسې وخت کې غلا شي چې هيڅوک يې ونه وينی، ۱۱ د هغوی ترمنځ به دا شخړه د څښتن په نوم په قسم خوړلو سره حل شي چې هغه سړي د دې بل سړي حيوان نه دی غلا کړی. نو خاوند دې دا ومني او هيڅ تاوان ته اړتيا نشته. ۱۲ مگر که چېرې دا حيوان غلا شوی وي، هغه سړی بايد د هغه خاوند ته تاوان ورکړي. ۱۳ که چېرې هغه د کوم وحشي حيوان له خوا وژل شوی وي، هغه سړی دې د هغه حيوان د بدن پاتې برخه د ثبوت په ډول د هغه خاوند ته راوړي، نو دا لازمه نه ده چې هغه د وژل شوي حيوان په خاطر تاوان ورکړي.

۱۴ که چېرې يو سړی د بل چا څخه يو حيوان په قرض واخلي او هغه په داسې وخت کې زخمي يا مړ شي چې د هغه خاوند حاضر نه وي، هغه يې بايد تاوان ورکړي. ۱۵ مگر که چېرې دا پېښه د هغه د خاوند په موجودیت کې وشي، نو د تاوان ورکولو اړتيا نشته. که چېرې دا حيوان په کرایه نیول شوی وي، نو د کرایې پیسې چې

خاوند ته يې ورکړل شوې دي د هغه تاوان پوره کوي.

اخلاقي او مذهبي قوانين

١٦) که چېرې يو سړی يوه داسې پېغله چې چاته کوژدن شوې نه وي وغولوي او د هغې سره زنا وکړي، نو هغه بايد مهر ورکړي او د هغې سره دې واده وکړي. ١٧) که چېرې د هغې پلار بېخي راضي نه وي چې خپله لور هغه ته ورکړي، بيا هم بايد هغه نفر د پېغلې پلار ته د ناوې د مهر په اندازه پيسې ورکړي.

١٨) کوډگره ژوندی مه پرېږدئ.

١٩) هرڅوک چې د يو حيوان سره جنسي اړيکې لري بايد ووژل شي.

٢٠) هرڅوک چې د خښتن څخه پرته بل خدای ته قرباني وکړي بايد له منځه يوړل شي.

٢١) د يو بېگانه سړي سره بده رويه مه کوی يا ظلم ورباندې مه کوی، ياد ساتی چې تاسو هم په مصر کې بېگانه وئ. ٢٢) د کونډې يا يتيم سره بده رويه مه کوی. ٢٣) که چېرې تاسو داسې وکړئ او هغوی ماته د مرستې دپاره فریاد وکړي، زه به د هغوی دعا قبوله کړم. ٢٤) زه به په قهر شم او تاسو به په جنگ کې ووژنم. ستاسو بڼځې به کونډې شي او اولادونه به مو بې پلاره شي.

٢٥) که چېرې تاسو زما د قوم څخه کوم غريب ته پيسې په قرض

ورکړئ، د يو قرض ورکونکي په شان عمل ورسره مه کوی او هغه مه مجبوروی چې سود درکړي. (۲۶) که چېرې تاسو د يو چا چينه په گرو واخلي، بايد هغه د لمرپرېواته څخه مخکې بېرته ورکړئ.

(۲۷) ځکه چې دا د هغه يوازینی لباس دی چې هغه ورباندې تود وي. کېدای شي چې د هغه سره بل داسې شی نه وي چې هغه په کې ويده شي. که چېرې هغه ماته د مرستې دپاره فریاد وکړي، زه به د هغه دعا قبوله کړم ځکه چې زه رحيم یم.

(۲۸) د خدای پاک په باره کې بدې خبرې مه کوی او نه د خپل قوم کوم مشر ته بښرا کوی.

(۲۹) د خپلو غلو دانو، د انگورو د شربتونو او زيتونو د تېلو د نذرانو په ورکولو کې ځنډ مه کوی.

تاسو بايد خپل مشران زامن ماته وقف کړئ. (۳۰) د خپلو غوايانو او پسونو اولني زېږېدل شوي بچي ماته راکړئ. پرېږدئ چې اولني زېږېدل شوي نران بچي د خپلو مورگانو سره اووه ورځې پاتې شي او په اتمه ورځ يې ماته راکړئ.

(۳۱) تاسو بايد زما مقدس قوم اوسئ. نو د داسې حيوان غوښه مه خورئ چې وحشي حيواناتو داړلی وي. هغه سپيو ته واچوی.

عدالت او انصاف

۲۳ (۱) د درواغو خبر مه خپروئ. د درواغو په شاهدی ورکولو

سره د بدکاره سړي سره مرسته مه کوئ. (۲) په بد کار کې د اکثریت څخه پیروي مه کوئ. کله چې تاسو په یوه دعوه کې شاهدي ورکوئ، د اکثریت څخه په پلوي کولو سره عدالت تر پښو لاندې کوئ مه. (۳) د یو غریب سړي په محاکمه کې په دې خاطر چې هغه غریب دی د هغه طرفداري مه کوئ.

(۴) که چېرې تاسو یوناڅاپه د خپل دښمن غویي یا خر وویئ چې لار یې غلطه کړې ده، هغه بېرته ورولی. (۵) که چېرې تاسو ولیدل چې ستاسو د دښمن خر د بار لاندې پرېوتی دی، هغه هلته مه پرېږدئ، د هغه سره مرسته وکړئ چې خړ یې بېرته پاڅیږي.

(۶) په محکمه کې د غریب سره بې انصافي مه کوئ. (۷) په درواغو تهمت مه لگوئ او د یو بې گناه یا صادق سړي د مړینې سبب کېږئ مه. ځکه چې زه به گناهکار ونه بخښم. (۸) رشوت مه اخلئ، ځکه چې رشوت بینا خلک ړندوي او د بې گناه خلکو حق ورباندې تر پښو لاندې کیږي.

(۹) په یو مسافر سړي باندې تېری مه کوئ. ځکه چې تاسو خپله په مصر کې مسافران وئ او د مسافرانو د حال څخه خبر یئ.

د سبت قوانین

(۱۰) تاسو باید شپږ کاله خپلې ځمکې وکړئ او حاصل یې ورپېئ.

(۱۱) مگر په اووم کال هغه ځمکه شاړه پرېږدئ او څه شی چې په

کې شنه شوي وي هغه ورڅخه مه رپېئ. څه چې په کې پاتې وي

هغه به غريبان خلک او وحشي حيوانات وځوري. خپل د انگورو باغونو او د زيتونو د ونو د باغونو سره همداسې کار وکړي.

۱۲ په هفته کې شپږ ورځې خپل کار وکړي، مگر په اوومه ورځ کار مه کوي ترڅو ستاسو غلامان او بېگانه خلک چې ستاسو دپاره کار کوي او حتی ستاسو حيوانات هم وکولي شي ارام وکړي.

۱۳ هرڅه چې ما څښتن درته ويلي دي په هغو باندې عمل کوي. د نورو خدايانو په نوم دعا مه کوي، حتی د هغوی نومونه په ژبه هم مه اخلئ.

درې لوی اخترونه

(هجرت ۱۸:۳۴ - ۲۶ او تثنيه ۱۶:۱ - ۱۷)

۱۴ زما د احترام په خاطر په کال کې درې ځله اخترونه کوي، اول د فطيرې ډوډۍ اختر. لکه څنگه چې ما درباندي امر کړی دی اووه ورځې فطيره ډوډۍ وځوري. دا کار د اييب په مياشت کې وکړي، ځکه چې په دې مياشت کې تاسو له مصر څخه راووتلي. په دې اختر کې دې هيڅوک زما حضور ته خالي لاس نه راځي.

۱۶ تاسو د لو کولو اختر د خپلو اولنيو حاصلاتو سره چې په خپلو پټيو کې مو کرلي دي ولمانځئ.

د کال په آخر کې د حاصل د راټولولو اختر ولمانځئ، يعنې کله چې تاسو د پټيو څخه حاصل راټولوي. ۱۷ هر کال بايد په دغو دريو اخرونو کې ستاسو ټول نارينه زما يعنې ستاسو د څښتن خدای د

١٨) كله چې تاسو ماته يو حيوان قرباني كوي، د هغه سره خميره ډوډي مه وړاندې كوي. هغه حيوانات چې په دغو اخترونو كې ماته قرباني كيږي، د هغې وازگه بايد تر سهاره پورې پاتې نه شي.

١٩) هر كال د خپل څښتن خدای كور ته د خپل اولني حاصل ډېرې ښې غلې دانې راوړئ.

يو سپرلی د خپلې مور په شيدو كې مه پخوي.

وعدي او لارښودني

٢٠) گوري، زه ستاسو مخې ته يوه فربننه درلېرم چې په لاره كې ستاسو ساتنه وكړي او هغه ځای ته مو راولي چې ستاسو دپاره مې تيار كړی دی. ٢١) هرڅه چې هغه فربننه فرمايي په غور سره ورڅخه اطاعت وكړئ. د هغې په مقابل كې سرکشي مه كوي، هغه به ستاسو سرکشي ونه بخښي، ځكه چې پوره اختيار مې ورته ورکړی دی. ٢٢) كه چېرې تاسو په غور سره د هغې خبرو ته غوږ ونيسئ او زما ټولې خبرې ومنئ، زه به ستاسو د دښمنانو دښمن شم او زه به د هغه چا په خلاف شم څوك چې ستاسو په خلاف وي. ٢٣) زما فربننه به ستاسو په مخکې روانه وي او تاسو به د اموريانو، حيتيانو، فرزيانو، کنعانيانو، حويانو او يېوسيانو خاورې ته بوځي او زه به هغوی ټول له منځه يوښم. ٢٤) د هغوی خدايانو ته سجده يا عبادت مه كوي او د هغوی د رواجونو څخه پيروي مه كوي. د هغوی بتان له

منځه یوسئ او هغه لویې تیرې چې د هغوی د عبادت دپاره استعمالیږي ټوټې ټوټې کړئ. (۲۵) که چېرې تاسو زما یعنې د خپل څښتن خدای عبادت وکړئ نو زه به ستاسو په خوراک او اوبو کې برکت واچوم او ستاسو ټولې ناروغۍ به لېرې کړم. (۲۶) ستاسو په خاوره کې به هیڅ یوه ښځه خپل اولاد نقصان نه کړي او نه به شنډه شي. زه به تاسو ته اوږده عمر و نه درکړم.

(۲۷) زه به په هغو قومونو باندې سخته وپره راوړم او ستاسو دښمنان به دومره وارخطا کړم چې درڅخه وتښتي. (۲۸) زه به ستاسو په دښمنانو کې سخته وپره پیدا کړم او حویان، کنعانیان او حیتیان به ستاسو له مخې څخه لېرې کړم. (۲۹) مگر زه به هغوی په یو کال کې ونه باسم، ځکه چې ځمکه به ویجاړه پاتې شي او وحشي حیوانات به ډېر زیات شي. (۳۰) بلکه هغوی به لږ لږ شرم ترڅو تاسو دومره ډېر شی چې هغه خاوره ونیسئ. (۳۱) زه به ستاسو د خاورې سرحدونه د سرې بحیرې څخه نیولې د مدیترانې تر بحیرې پورې او د دښتې څخه نیولې د فرات تر سینده پورې وغزوم. زه به ستاسو سره مرسته وکړم چې هغو خلکو ته چې اوس په دې خاوره کې اوسېږي ماتې ورکړئ او هغوی به وشړئ. (۳۲) د هغوی یا د هغوی د خدایانو سره هیڅ قسم تړون مه کوئ. (۳۳) هغوی مه پرېږدئ چې ستاسو په هېواد کې واوسېږي. که چېرې تاسو هغوی پرېږدئ، هغوی به تاسو زما په مقابل کې په ګناه کولو باندې مجبور کړي. که چېرې تاسو د هغوی د خدایانو عبادت وکړئ، نو دا به ستاسو دپاره یو وژونکی دام وي. <

۲۴ (۱) خښتن حضرت موسى^۱ ته وفرمايل: <ته، هارون،

ناداب، ايهو او د اسراييلو اويا مشران ماته غره ته راوخپړئ او له

لېرې فاصلې څخه راته سجده وكړئ. (۲) يوازې ته ماته نژدې

راشه او نور دې راته نژدې نه راځي. د اسراييلو د قوم د نورو خلكو

څخه دې هيڅوك هم غره ته نه راخپړي.>

(۳) كله چې حضرت موسى^۱ راغى او خلكو ته يې د خښتن ټولې

خبرې او قوانين اعلان كړل، هغوى په يو اواز په ځواب كې وويل:

<مونږ به د خښتن په هره خبره باندې عمل كوو.> (۴) حضرت

موسى^۱ د خښتن ټول امرونه وليكل. هغه سهار وختي پاڅېد او د غره

په لمنه كې يې د قربانۍ ځاى جوړ كړ او هلته يې دولس تيرې چې د

اسراييلو د دولسو قبيلو نماينده گي يې كوله ودرولې. (۵) بيا

حضرت موسى^۱ اسراييلي ځينې ځوانان ولېږل او هغوى سوزېدونكې

نذرانې او ځينې غوايان د سلامتۍ د نذرانې په توگه خښتن ته قربانې

كړل. (۶) حضرت موسى^۱ نيمه وینه راواخيستله او په لگنونو كې يې

واچوله او نيمه يې په قربانگه باندې وشيندله. (۷) بيا هغه د لوظ

كتاب راواخيست او خلكو ته يې په لوړ اواز سره ولوست. هغوى

وويل: <مونږ به د خښتن اطاعت كوو او د هغه په ټولو امرونو باندې

به عمل كوو.>

(۸) بيا حضرت موسى^۱ هغه وینه چې په لگنونو كې وه راواخيستله

او په خلكو باندې يې وشيندله. هغه وفرمايل: <دا د هغه لوظ وینه

ده چې خښتن د دغو ټولو حکمونو په مطابق له تاسو سره کړی
دی. <

۹ حضرت موسیٰ د حضرت هارون، ناداب، ابیهو او د اسراییلو د
اویا مشرانو سره غره ته وخت (۱۰) او د اسراییلو خدای یې ولید. د
هغه د پښو لاندې د شین یاقوت د فرش په شان یو څه ښکاره کېدل
چې د اسمان په شان شنه وو. (۱۱) که څه هم د اسراییلو دغو
مشرانو خدای پاک ولید، خو هغه ورته زیان ونه رساوه. بیا هغوی
وځوړل او ویې خښل.

حضرت موسیٰ د سینا په غره کې

۱۲ خښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایل: <ماته د غره سرته
راوځېږه او دلته پاتې شه. زه به تاته د تیرو لوحې چې په هغو باندې
مې د خلکو د لارښودنې دپاره حکمونه لیکلي دي درکړم. < (۱۳)
حضرت موسیٰ او د هغه مرستیال یعنې یوشع تیار شول او حضرت
موسیٰ مقدس غره ته ورپورته شو. (۱۴) حضرت موسیٰ مشرانو ته
وفرمایل: <تاسو دلته انتظار وباسئ، ترڅو مونږ بېرته راشو. حضرت
هارون او حور ستاسو سره دي او هرڅوک چې کومه مسئله لري
هغوی ته دې ورشي. <

۱۵ کله چې حضرت موسیٰ غره ته پورته شو، ورپڅو غر پټ کړ
۱۶ او د خښتن جلال د سینا په غره باندې خپور شو. غر شپږ
ورځې په ورپڅو کې پټ ؤ او په اوومه ورځ خښتن له ورپڅو څخه
حضرت موسیٰ ته غږ وکړ. (۱۷) د خښتن جلال اسراییلیانو ته داسې

ښکارېده لکه د غره په سر باندې چې اور بل وي. (۱۸) کله چې حضرت موسیٰ غره ته ورپورته شو، هغه په ورپځو کې ورننوت او خلوېښت ورځې او خلوېښت شپې په غره کې پاتې شو.

د مقدسې خېمې دپاره نذرانې

(هجرت ۳۵: ۴ - ۹)

۲۵ (۱) څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمايل: (۲) >اسراييليانو

ته ووايه چې ماته يوه نذرانه راوړي. ته بايد زما دپاره د هغه چا څخه نذرانه واخلي چې زړه يې غواړي وريې کړي. (۳) دا هغه نذرانې دي چې ته يې بايد د هغوی څخه واخلي: سره زر، سپين زر او برنج، (۴) ښه کتان، آبي، بانجاني او سرې وړۍ، هغه ټوکر چې د وزو د وړيو څخه جوړ شوی وي، (۵) سره رنگ شوي د پسه پوستکي، ښه خرمن، د غز لرگی، (۶) د خراغونو دپاره د زيتون تېل، د مسح کولو د تېلو او د خوشبویۍ دپاره مسالې، (۷) سلیماني تېرې او نورې قيمتي تېرې چې د مشر کاهن په مقدس پېښند او د هغه په سينه پوښ باندې ولگول شي. (۸) بيا په خلکو باندې زما دپاره يوه مقدسه خېمه جوړه کړه ترڅو وکولی شم د هغوی په منځ کې واوسېږم. (۹) دا خېمه او د هغې ټول سامان کټ مټ د هغې نقشي په مطابق جوړ کړه چې زه يې درته ښایم.

د لوظ صندوق

(هجرت ۳۷: ۱ - ۹)

۱۰) په هغوی باندې د غز د لرگي څخه یو صندوق جوړ کړه چې
 یو متر او لس سانتي اوږد وي، پنځه شپېته سانتي پلن وي او پنځه
 شپېته سانتي لوړ وي. ۱۱) د هغه منځنی او بیرونی برخې ته د
 سوچه سرو زرو پوښ ورکړه او گردچاپیره څنډې یې د سرو زرو
 څخه جوړې کړه. ۱۲) د هغه دپاره څلور د سرو زرو کړۍ گانې
 جوړې کړه او هغه په څلورو پایو باندې وټړه، یعنې دوه کړۍ گانې په
 یو خوا او دوه په بلې خوا. ۱۳) د صندوق د وړلو دپاره د غز د
 لرگي څخه دوه میلیې جوړې کړه او د سرو زرو پوښ ورته ورکړه.
 ۱۴) هغه میلیې هغو کړیو ته چې د صندوق په څنگونو کې دي
 ورننېسه ترڅو صندوق ورباندې یوړل شي. ۱۵) میلیې دې په کړیو
 کې پاتې شي او هغه باید راونه ایستل شي. ۱۶) بیا به د تیرو هغه
 دوه لوحې چې حکمونه ورباندې لیکل شوي دي درکړم چې هغه په
 صندوق کې کېږدي.

۱۷) د صندوق سرپوښ چې کفاره ورباندې ادا کېږي د سوچه سرو
 زرو څخه جوړ کړه چې یو متر او لس سانتي اوږد وي او پنځه شپېته
 سانتي پلن وي. ۱۸) د سرپوښ په سرونو کې د ټکول شویو سرو
 زرو څخه دوه کروبیان جوړ کړه. ۱۹) یو کروب په یو سر او دوهم
 کروب په بل سر کې جوړ کړه. په دوو سرونو کې د سرپوښ سره
 کروبیان د سرو زرو د یوې ټوټې څخه جوړ کړه. ۲۰) د کروبیانو
 وزرونه دې پورته خپاره شوي وي چې په سرپوښ باندې سیوری
 وکړي. کروبیان دې یو بل ته مخامخ وي او د سرپوښ خواته دې
 گوري. ۲۱) په صندوق کې د تیرو دوه لوحې کېږده او هغه سرپوښ
 د صندوق د پاسه کېږده. ۲۲) زه به د سرپوښ د پاسه د دوو کروبیانو

ترمنځ چې د لوظ په صندوق باندې دي ستا سره ليدنه کتنه وکړم او د اسراييلو د قوم دپاره به خپل ټول حکمونه درکړم.

د مقدسې ډوډۍ دپاره مېز

(هجرت ۳۷: ۱۰ - ۱۶)

۲۳ د غز د لرگي څخه يو داسې مېز جوړ کړه چې نوي سانتي اوږد

وي، پنځه څلوېښت سانتي پلن وي او پنځه شپېته سانتي لوړ وي.

۲۴ هغه ته د سوچه سرو زرو پوښ ورکړه او د هغه گردچاپېره

څنډې د سرو زرو څخه جوړې کړه. ۲۵ همدارنگه د هغه

گردچاپېره يو چوکاټ جوړ کړه چې پراخوالی يې پنځه اويا ملي متره

وي او په چوکاټ باندې د سرو زرو څنډې جوړې کړه. ۲۶ د مېز

دپاره څلور د سرو زرو کړۍ گانې جوړې کړه او په هغو څلورو

کنجونو کې چېرته چې څلور پايې دي وتړه. ۲۷ کړۍ گانې دې

چوکاټ ته نژدې وي، د دې دپاره چې هغه ميلې ونيسي چې د مېز

په وړلو کې ورڅخه کار اخيستل کېږي. ۲۸ د غز د لرگي څخه

ميلې جوړې کړه، د سرو زرو پوښ ورته ورکړه او مېز ورباندې وړی.

۲۹ ټولې کاسې، قابونه او د څښلو د نذرانو دپاره منگي او جامونه

دې د سوچه سرو زرو څخه جوړ شي. ۳۰ مېز بايد د لوظ د

صندوق مخې ته کېښودل شي او په هغه باندې دې همېشه هغه

مقدسه ډوډۍ چې ماته نذرانه کېږي پرته وي.

خراغدان

(هجرت ۳۷: ۱۷ - ۲۴)

(۳۱) د سوچه سرو زرو څخه یو خراغدان جوړ کړه او د هغه پایه او میله، د هغه د پیالو په شان گلان، غوتی گانې او گلپانې د ټکول شویو سرو زرو څخه جوړ کړه چې ټول د یوې ټوټې سرو زرو څخه جوړ شوي وي. (۳۲) شپږ څانگې دې د خراغدان د څنگونو څخه غزېدلې وي یعنې درې د یو څنګ څخه او درې د بل څخه. (۳۳) درې پیالې چې شکل یې د بادام د گل په شان دی، د غوتیو او گلپانو سره باید په یوې څانگې باندې وي، درې په بلې څانگې باندې او همدا ډول د شپږو واړو څانگو دپاره چې د خراغدان څخه غزیږي. (۳۴) په خپله په خراغدان باندې دې څلور د بادام د گل په شان پیالې وي، د غوتی گانو او گلپانو سره. (۳۵) یوه غوتی به د څانگو د اولې جوړې لاندې وي چې د خراغدان څخه غزیږي، دوهمه غوتی د دوهمې جوړې لاندې او دریمه غوتی د دریمې جوړې لاندې یعنې ټولې شپږ څانگې. (۳۶) غوتی گانې، څانگې او خراغدان دې د ټکول شویو سوچه سرو زرو د یوې ټوټې څخه وي. (۳۷) د خراغدان دپاره اووه خراغونه جوړ کړه او ویې دروه ترڅو مخې ته رڼا ورکړي. (۳۸) د هغه پلته پاکوونکي او پتنوسونه دې د سوچه سرو زرو وي. (۳۹) د خراغدان او د هغه د ټول سامان په جوړولو کې د څلوردېرشو کیلوگرامه سوچه سرو زرو څخه کار واخه. (۴۰) دې خبرې ته پام وکړه چې دا د هغې نقشی په مطابق جوړ کړې چې ما درته په غره باندې دروښودله.

مقدسه خېمه

(هجرت ۳۶: ۸ - ۳۸)

د لسو داسې پردو څخه يوه مقدسه خېمه جوړه کړه چې
 د بڼه کتان او د آبي، بانجاني او سرو وړيو څخه وي او په پردو کې
 يې د کروبيانو نقش گلدوزي شوی وي. (۱) د ټولو پردو اندازه دې
 يوشان وي، دولس متره دې اوږدې او دوه متره دې پلنې وي. (۲)
 د دې پردو څخه پنځه په يوه جوړه کې سره يوځای کړه او بيا نورې
 پنځه پردې په دوهمه جوړه کې. (۳) په هره جوړه کې د بيروني
 پردې په څنډه باندې د آبي رنگه ټوټې کړې گانې جوړې کړه. (۴)
 پنځوس کړې گانې په يوې پردې باندې او پنځوس د بلې جوړې په
 اخرنۍ پردې باندې جوړې کړه چې دا کړې گانې يو بل ته مخامخ
 وي. (۵) بيا د سرو زرو پنځوس چنگکونه جوړ کړه او د پردو په
 يوځای تړلو کې ورڅخه کار واخله ترڅو ټوله يوه خېمه ورڅخه
 جوړه شي.

(۶) د خېمې د پټولو دپاره د وزو د وړيو څخه پردې جوړې کړه.
 ټولې دې يوولس دانې وي. (۷) يوولس واړه پردې دې په يوه
 اندازه وي، يعنې ديارلس متره دې اوږدې او دوه متره دې پلنې وي.
 (۸) پنځه پردې په يوه جوړه کې يو تر بله سره وگنډه او نورې شپږ
 په بله جوړه کې. شپږمه پرده د خېمې په مخکينۍ برخه کې سره
 غبرگه کړه. (۹) پنځوس کړې گانې د يوې جوړې د اخرنۍ پردې په
 څنډه کې او پنځوس د بلې جوړې د اخرنۍ پردې په څنډه کې
 جوړې کړه. (۱۰) بيا د برنجو پنځوس چنگکونه جوړ کړه او په کړيو
 کې يې واچوه چې خېمه سره ونښلوي. (۱۱) د دې پردو اضافه نيمه
 برخه دې د خېمې شاته ځوړنده شي. (۱۲) د پردې دواړو خواو ته
 چې نيم متر زيات شوی دی هغه به راځوړند وي چې خېمه ورباندې

پټه شي. (۱۴) د خېمې دپاره د پسه د داسې پوستکي څخه پوښ جوړ کړه چې سور رنگ ورکړل شوی وي او په هغه باندې د بڼې څرمنې څخه یو پوښ جوړ کړه.

(۱۵) د خېمې دپاره د غز د لرگي څخه ولاړ چوکاټونه جوړ کړه.

(۱۶) هر چوکاټ دې څلورنیم متره اوږد او پنځه شپېته سانتي پلن

وي (۱۷) او باید دوه یوشان نښلونکې تختې ولري، ترڅو چوکاټونه

سره یوځای شي. ټول چوکاټونه دې دا تختې ولري. (۱۸) د خېمې د

جنوب خوا دپاره شل چوکاټونه جوړ کړه (۱۹) او څلوېښت د سپینو

زرو پایې چې وړاندې شي، د هر چوکاټ لاندې دې دوه دوه پایې

وي د دې دپاره چې دوه تختې یې ونیسي. (۲۰) د خېمې د شمال

خوا دپاره شل چوکاټونه جوړ کړه (۲۱) او څلوېښت د سپینو زرو

پایې جوړې کړه چې د هر چوکاټ لاندې دوه دوه وي. (۲۲) د

خېمې د شا دپاره چې د لوېدیځ خواته ده، شپږ چوکاټونه جوړ کړه

(۲۳) او دوه چوکاټونه د خېمې شاته کنجونو دپاره جوړ کړه. (۲۴)

دا چوکاټونه باید په دغو دوو کنجونو کې د بېخ څخه نیولې تر سره

پورې سره غبرگ کړای شي او په یوې کړۍ کې ولگول شي. دا دواړه

کنجونه دې په همدې شان وي. (۲۵) نو اته چوکاټونه او شپاړس د

سپینو زرو پایې به وي، د هر چوکاټ لاندې به دوه دوه وي.

(۲۶) د غز د لرگي څخه پنځلس اړمونه جوړ کړه، پنځه د هغو

چوکاټونو دپاره جوړ کړه چې د خېمې په یوې خوا باندې دي. (۲۷)

پنځه د هغو چوکاټونو دپاره چې په بلې خوا باندې دي او پنځه د

هغو چوکاټونو دپاره چې شاته د لوېدیځ خواته په آخر سر کې دي.

(۲۸) منځنی اړم دې د چوکاټونو تر نیمايي پورې کېښودل شي او د

خېمې له يو سر څخه دې تر بل سره پورې وغزېږي. (۲۹) چوکاټونو

ته د سرو زرو پوښ ورکړه او په هغو باندې د سرو زرو کړۍ گانې ولگوه چې اړمونه ونيسي او هغو ته هم بايد د سرو زرو پوښ ورکړل شي. (۳۰) خېمه د هغې نقشې په مطابق جوړه کړه چې ما په غره باندې درته دروښودله.

(۳۱) د آبي، بانجاني او سرو وړيو او د ښه کتان څخه يوه پرده جوړه کړه چې د کروبيانو داسې نقش په کې وي چې گلدوزي شوی وي. (۳۲) د غز د لرگي په څلورو ستنو باندې چې د سرو زرو پوښ ورته ورکړل شوی وي او د سپينو زرو په څلورو پاڼو باندې ولاړې دي، پرده د سرو زرو په چنگکونو باندې راخوړنده کړه. (۳۳) پرده د چنگکونو څخه راخوړنده کړه او د پردې شاته د لوظ صندوق چې دوه د تېرو لوحې په کې دي کېږده. دا پرده به مقدس ځای د ډېر مقدس ځای څخه جلا کړي. (۳۴) د لوظ په صندوق باندې چې په ډېر مقدس ځای کې پروت دی سرپوښ کېږده. (۳۵) هغه مېز د پردې څخه دباندې د خېمې شمال خواته کېږده او څراغدان ورته مخامخ جنوب خواته کېږده.

(۳۶) د خېمې د دروازې دپاره د آبي، بانجاني او سرو وړيو او د ښه کتان څخه يوه پرده جوړه کړه چې گلدوزي په کې شوې وي. (۳۷) د دغې پردې دپاره د سرو زرو چنگکونه جوړ کړه او د غز د لرگي څخه پنځه داسې ستنې جوړې کړه چې د سرو زرو پوښ ورته ورکړل شوی وي. د هغو دپاره پنځه برنجي پاڼې جوړې کړه.

د قربانی ځای

(هجرت ۳۸: ۱ - ۷)

- ۲۷ (۱) د غز د لرگي څخه د قربانی یو ځای جوړ کړه چې یو متر او دېرش سانتي لوړ وي. هغه دې څلور کنجه وي، دوه متره او شل سانتي دې اوږد وي او دوه متره او شل سانتي دې پلن وي. (۲)
- د څلورو کنجونو دپاسه برجونه جوړ کړه ترڅو برجونه او قربانگاه ټول د یوې ټوټې لرگي څخه جوړ شي او ټولو ته دې د برنجو پوښ ورکړل شي. (۳) د هغه ټول سامان د برنجو څخه جوړ کړه یعنې د ایرو د لهرې کولو لوبڼي او د هغه بېلچې، د وینې د شیندلو کاسې، د غوښې قاشق پنڅې او د اور لوبڼي. (۴) یوه د برنجو جالی جوړه کړه او د هغې په څلورو کنجونو باندې څلور د برنجو کړی گانې ولگوه. (۵) دا جالی د قربانی د ځای د څنډې لاندې کېږده ترڅو د قربانگاه تر نیمايي پورې ورسیري. (۶) د غز د لرگي څخه د وړلو میلی جوړې کړه او د برنجو پوښ ورته ورکړه (۷) او د وړلو په وخت کې یې د قربانی د ځای د دواړو اړخونو په کړیو کې ولگوه. (۸) د هغې نقشي په مطابق چې ما درته په غره باندې دروښودله، د قربانی ځای د تختو څخه جوړ کړه او تش یې پرېږده.

د مقدسې خېمې حویلی

(هجرت ۳۸: ۹ - ۲۰)

- (۹) د ښه کتان د پردو څخه د مقدسې خېمې دپاره یوه حویلی جوړه کړه چې جنوب خوا یې پنځه څلوېښت متره اوږده وي. (۱۰) هغه دې د برنجو په شلو پایو کې د شلو برنجي ستونو په وسیله د

چنگکونو او سیخونو سره چې د سپینو زرو څخه جوړ شوي دي
 ټینگه شي. (١١) د حویلی شمال خوا دې هم همداسې جوړه شي.
 (١٢) د حویلی لوېدیځې خواته به دوه ویشتمتره اوږدې پردې وي
 د لسو ستنو او پایو سره. (١٣) ختیځې خواته یې په هغه ځای کې
 چې د ننوتلو دروازه ده، هم باید حویلی دوه ویشتمتره پلنه وي.
 (١٤) - (١٥) د دروازې دواړو خواو ته دې د درې ستنو او پایو سره
 اووه متره پردې وي. (١٦) د حویلی د دروازې دپاره دې یوه داسې
 پرده وي چې نهه متره اوږده وي. هغه دې د آبي، بانجاني او سرو
 وړیو او د ښه کتان څخه جوړه وي او د گلدوزۍ کار دې په کې
 وشي. هغه دې د څلورو ستنو او څلورو پایو په وسیله ټینگه کړای
 شي. (١٧) ټولې ستنې چې د حویلی گردچاپره دي، د سپینو زرو د
 سیخونو سره دې ونښلول شي او چنگکونه یې باید د سپینو زرو
 څخه جوړ شي او پایې یې د برنجو څخه. (١٨) حویلی دې پنځه
 څلوېښتمتره اوږده او دوه ویشتمتره پلنه وي. پردې دې د ښه
 کتان څخه جوړې شي چې دوه متره او شل سانتی لوړې وي او د
 برنجو پایې به هم ورسره وي. (١٩) نور ټول سامان چې په خپمې
 کې ورڅخه کار اخیستل کېږي او هغه ټول مېخونه چې د خپمې او
 حویلی دپاره دي، هغه دې د برنجو څخه جوړ شوي وي.

د خراغونو دپاره تپل

(لاویان ٢٤: ١ - ٤)

(٢٠) په اسرایلیانو باندې امر وکړه چې د رڼا دپاره د زیتونو سوچه
 تپل راوړي ترڅو خراغونه بل وساتل شي. (٢١) په مقدسه خپمه کې

د هغې پردې څخه دباندې چې د لوظ د صندوق په مخ کې ده، هارون او د هغه زامن دې دا څراغونه د ماښام څخه نيولې تر سهاره پورې د څښتن په حضور کې بل وساتي. اسراييليان او د هغو اولاده دې د تل دپاره په دې حکم باندې عمل کوي.

د کاهنانو دپاره لباس

(هجرت ۳۹: ۱ - ۷)

۲۸ خپل ورور هارون او د هغه زامن ناداب، ابیهو، العازار او ایتامار راوغواړه. هغوی د اسراييلو د خلکو څخه جلا کړه ترڅو د کاهنانو په توگه زما خدمت وکړي. (۱) خپل ورور هارون دپاره خاص لباس جوړ کړه، ترڅو هغه ته عزت او ښکلا وروبخښي. (۲) ټولو هغو ماهرو خلکو ته چې ما ورته په داسې کارونو کې توان ورکړی دی ووايه چې د هارون دپاره لباس جوړ کړي، ترڅو هغه د کاهن په توگه زما خدمت ته وقف شي. (۳) هغه لباس چې هغوی يې بايد جوړ کړي: سينه پوښ، مقدس پېښبند، چپنه، او بدل شوی کميس، لونگی او يوه پټی. هغوی دې دا خاص لباس ستا ورور هارون او د هغه د زامنو دپاره جوړ کړي، ترڅو هغوی وکولی شي چې د کاهنانو په توگه زما خدمت وکړي. (۴) هغه ماهر نفر دې د آبي، بانجاني او سرو وړيو، د سرو زرو د تار او د ښه کتان څخه کار واخلي.

(۵) د سرو زرو تار او د آبي، بانجاني او سرو وړيو او د ښه کتان

څخه مقدس پېښبند جوړ کړه، په دې کې دې گلدوزي وشي. (۶)

مقدس پېشبنډ دې د اوږې دوه تسمې ولري چې د هغه په دواړو خواو باندې ونښلول شي چې پېشبنډ ورسره وتړل شي. (۸) ښه اوبدل شوی کمر بند چې د همدغه شان موادو څخه جوړ شي، هغه دې د مقدس پېشبنډ سره ونښلول شي چې د يوې ټوټې په شان ښکاره شي. (۹) دوه سلیماني تيرې واخله او د يعقوب د زامنو د نومونو نقش ورباندې وباسه، (۱۰) يعنې د هغوی د عمر په ترتيب، شپږ نومونه په يوه تيره باندې او پاتې شپږ په بله تيره باندې. (۱۱) د يعقوب د زامنو د نومونو نقش په دوو تيرو باندې داسې وباسه لکه څنگه چې د غمي جوړوونکي د يو مهر نقش وباسي. بيا تيرې په هغو ځايونو کې ولگوه چې د سرو زرو د قابونو په شان جوړ شوي دي. (۱۲) هغه تيرې د مقدس پېشبنډ د اوږې په تسمو باندې ولگوه چې د اسراييلو د دولسو قبيلو استازيتوب وکړي. په دې ډول به هارون د هغوی نومونه په خپلو اوږو باندې انتقالوي، ترڅو زه څښتن تل خپل قوم په ياد وساتم. (۱۳) د سرو زرو د قابونو په شان دوه ځايونه جوړ کړه (۱۴) او دوه د سوچه سرو زرو تاو شوي ځنځيرونه د يوې رسی په شان جوړ کړه او په هغو ځايونو کې يې ولگوه.

سینه پوښ

(هجرت ۳۹: ۸ - ۲۱)

(۱۵) د مشر کاهن دپاره سینه پوښ جوړ کړه چې د خدای پاک د رضا د معلومولو دپاره ورڅخه کار واخلي. هغه دې د هماغو موادو څخه جوړ شي چې مقدس پېشبنډ ورڅخه جوړ شوی دی او هماغسې گلدوزي دې په کې وشي. (۱۶) هغه دې څلور کنجه وي،

دوه ويشت سانتې دې اوږد وي او دوه ويشت سانتې دې پلن وي او دوه قاته دې وي. (۱۷) بيا په هغه باندي څلور قطاره قيمتي تيرې ولگوه. په اول قطار کې يو ياقوت، يو ژير ياقوت او يو لعل ولگوه. (۱۸) په دوهم قطار کې يو زمروت، يو شين ياقوت او يو الماس ولگوه. (۱۹) په دريم قطار کې يوه فيروزه، يو عقيق او يو ارغواني ياقوت ولگوه. (۲۰) او په څلورم قطار کې يو شينکي ياقوت، يوه سليماني تيره او يو يشم ولگوه. هغه دې په داسې ځايونو کې ولگول شي چې د سرو زرو د قابونو په شان جوړ شوي دي. (۲۱) دولس تيرې دې وي، د يعقوب د زامنو د هر نوم دپاره يوه يوه تيره. په هرې يوې کې دې د يو مهر په شان نقش وايستل شي او د دولسو قبيلو څخه دې د يوې قبيلې نوم په کې وي. (۲۲) د سينه پوښ دپاره د سوچه سرو زرو څخه داسې ځنځيرونه جوړ کړه چې د يوې رسۍ په شان تاو شوي وي. (۲۳) دوه د سرو زرو کړۍ گانې جوړې کړه او د سينه پوښ په پورتنيو کنجونو يې ونښلوه. (۲۴) او په دغو دوو کړيو باندي دوه د سرو زرو ځنځيرونه وټره. (۲۵) د ځنځيرونو دوه نور سروونه د هغو ځايونو پورې وټره چې د سرو زرو څخه جوړ شويو قابونو په شان دي او په دې ډول يې د مقدس پېښند د اوږې د تسمو په مخکينۍ برخې باندي ونښلوه. (۲۶) بيا د سرو زرو دوه کړۍ گانې جوړې کړه او د سينه پوښ په لاندينيو کنجونو پورې يې ونښلوه. هغه دې په دننۍ څنډې باندي د مقدس پېښند په څنگ کې وي. (۲۷) دوه نورې کړۍ گانې جوړې کړه او د اوږې د تسمو په لانديني برخه کې يې ونښلوه چې د مقدس پېښند په مخکينۍ برخې باندي بڅۍ ته نژدې او د مقدس پېښند د کمربند دپاسه دي. (۲۸) د سينه پوښ کړۍ گانې دې د مقدس پېښند د کړۍ گانو سره چې کمربند سره

وصل دي په آبي مزي باندې وتړل شي، ترڅو سينه پوښ د مقدس پېشېند څخه لېرې نه شي.

٢٩ هرکله چې هارون مقدس ځای ته ورننوزي، هغه به هغه

سينه پوښ اغوندي چې د اسراييلو د قبيلو نومونه ورباندې ليکل شوي دي. هغه به دا نومونه د خپل زړه د پاسه وړي، ترڅو زه څښتن تل خپل قوم رايادوم. (٣٠) اوريم او تميم په سينه پوښ کې د هغه د زړه د پاسه کېږده. نو کله چې هارون زما پاک حضور ته راځي، هغه به يې وړي. په داسې وختونو کې بايد هغه همېشه دا سينه پوښ واغوندي، ترڅو د اسراييلو د قوم د پاره زما رضا معلومه کړي.

د کاهنانو نور لباس

(هجرت ٣٩:٢٢ - ٣١)

٣١ هغه چپنه چې د مقدس پېشېند لاندې اغوستل کېږي هغه ټوله دې د آبي ټوکر څخه جوړه شي. (٣٢) د هغې په منځ کې دې د سر د پاره يو سوری پرېښودل شي او د سوري ګردچاپېره دې يوه غاړه وګنډل شي ترڅو چپنه ونه شلېږي. (٣٣) د چپنې د لمنې په څنډه باندې د آبي، بانجاني او سرو وړيو څخه داسې انار جوړ کړه چې په منځ کې يې د سرو زرو زنگونه وي. (٣٤) د سرو زرو زنگونه او انار دې د چپنې د لمنې ګردچاپېره د يو بل ترمنځ راشي. (٣٥) هارون دې د کاهن په توګه د خدمت کولو په وخت کې دغه چپنه واغوندي. کله چې هغه زما حضور ته په مقدس ځای کې راننوزي يا کله چې هغه ځي، د زنگونو اواز به اورېدل کېږي او هغه به نه وژل کېږي.

٣٦ د سوچه سرو زرو څخه يو گل جوړ کړه او په هغه باندې د دې لغتونو يعنې څښتن ته وقف شوی يو نقش وباسه لکه څنگه چې په يو مهر باندې ایستل کېږي. ٣٧ هغه گل په يو آبي مزي باندې د لونگی په مخکينی برخې پورې وټره. ٣٨ هارون دې هغه په خپل تندي باندې وټري ترڅو زه څښتن هغه ټولې مقدسې نذرانې چې اسراييليان يې ماته وقف کوي قبولې کړم، حتی که چېرې خلک د هغو په وړاندې کولو کې کومه سهوه هم وکړي.

٣٩ د هارون دپاره د ښه کتان څخه کمیس او يوه لونگی جوړ کړه. پټی هم جوړه کړه او هغه دې گلدوزي شي.

٤٠ د هارون د زامنو دپاره کمیسونه، پټی گانې او خولی گانې جوړې کړه چې هغوی ته عزت او ښکلا ورکړي. ٤١ خپل ورور هارون او د هغه زامنو ته دغه لباس ورواغونده. هغوی د زيتون په تپلو باندې مسح کړه او مقرر يې کړه. هغوی وقف کړه ترڅو د کاهنانو په توگه زما خدمت وکړي. ٤٢ د هغوی دپاره د کتان داسې نیکرونه جوړ کړه چې د ملا څخه نیولې تر ورنونو پورې ورسپړي چې بدنونه يې ښکاره نه شي. ٤٣ کله چې هارون او د هغه زامن مقدسې خېمې ته ورننوزي يا د قربانۍ ځای ته ورنژدې کېږي چې په مقدس ځای کې د کاهنانو په توگه خدمت وکړي، بايد هغه تل واغوندي ترڅو هغوی خپل ځانونه گناهکار نه کړي او مړه نه شي. دا دې د هارون او د هغه د اولادې دپاره يو دايمي حکم وي.

۲۹

۱) دا هغه مراسم دي چې د کاهنانو په توگه د هارون او د هغه د زامنو د ټاکنې دپاره دې سرته ورسېږي: يو داسې ځوان غويی او دوه پسونه واخله چې کوم عيب په کې نه وي. ۲) د غنمو د ډېرو بنو اوږو څخه فطيرې ډوډۍ پخې کړه. ځينې د زيتونو په تېلو کې پخې کړه، ځينې بې له تېلو او ځينې يې د کلچو په شکل چې تېل ورباندې موبنل شوي وي پخې کړه. ۳) دا ټولې ډوډۍ په يوې ټوکړۍ کې واچوه او کله چې ته راځې او هغه غويی او دوه پسونه ماته قرباني کوي نو هغه درسره راوړه.

۴)

بيا هارون او د هغه زامن د مقدسې خېمې د دروازې خولې ته راوله او غسل ورته ورکړه. ۵) دا کالي واخله او هارون ته يې ورواغونده: کميس، هغه چپنه چې د مقدس پېشبند لاندې اغوستل کېږي، مقدس پېشبند او سينه پوښ. مقدس پېشبند په کمربند باندې وټړه. ۶) هغه ته لونگۍ په سر کړه او په هغې باندې د وقف کولو پاک نېټان وټړه په کوم باندې چې نقش ايستل شوی دی. ۷) بيا د مسح کولو تېل واخله او د هغه په سر باندې يې توی کړه او مسح يې کړه.

۸)

د هغه زامن راوله او کميسونه ورته واغونده ۹) او خولۍ گانې ورته په سر کړه. بيا د هارون او د هغه د زامنو په ملاگانو باندې پټۍ گانې وټړه. په دې ډول به هارون او د هغه زامن وټاکي.

هغوی او د هغوی اولاده به د تل دپاره د کاهنانو په توگه زما خدمت کوي.

١١) غویی د مقدسې خېمې مخې ته راوله او هارون او د هغه زامن به د هغه په سر باندې خپل لاسونه کېږدي. ١١) هغه د خېمې د دروازې په خوله کې زما په حضور کې حلال کړه. ١٢) د غویی لږه وینه واخله او په خپله گوته یې په هغو برجونو باندې چې د قربانۍ د خای په کنجونو کې دي وسولوه. بیا پاتې وینه د قربانۍ د خای په بیخ کې توی کړه. ١٣) بیا ټوله هغه وازگه چې په کولمو باندې پرته وي، د اینې ډېره بڼه برخه او د هغه دوه پښتورگي چې وازگه ورباندې پرته وي واخله او هغه ماته د یوې نذرانې په توگه په قربانگاه باندې وسوزوه. ١٤) مگر د غویی غوښه، پوستکي او خوشایي د کمپ خخه دباندې وسوزوه. دا د گناه یوه نذرانه ده چې د کاهنانو د گناهونو د پاکولو دپاره ده.

١٥) د هغو پسونو خخه یو پسه واخله او هارون او د هغه زامن به خپل لاسونه د هغه په سر باندې کېږدي. ١٦) هغه حلال کړه او وینه یې واخله او د قربانۍ د خای په څلورو خواو باندې یې وشینده. ١٧) پسه ټوټې ټوټې کړه او د نس دننۍ برخې او پښې یې ومینځه او د سر او د نورو ټوټو سره یې کېږده. ١٨) بیا ټول پسه په قربانگاه باندې وسوزوه. دا زما یعنې خښتن دپاره یوه سوزېدونکې نذرانه ده چې بوی یې په ما باندې بڼه لگيږي.

١٩) هغه بل پسه واخله او هارون او د هغه زامن به خپل لاسونه د هغه په سر باندې کېږدي. ٢٠) هغه حلال کړه. لږه وینه یې واخله او

د هارون او د هغه د زامنو د بني غورونو په نرميو، د بني لاسونو په غټو گوتو او د بني پنبو په غټو گوتو باندې يې وسولوه. بيا پاتې وينه د قرباني د خای په خلوړو خواو باندې وشينده. (۲۱) د هغې وينې څخه لږه وينه چې د قرباني په خای باندې پرته ده واخله او لږ د مسح کولو تېل واخله او په هارون او د هغه په زامنو او د هغوی په کاليو باندې يې وشينده. بيا به هغه، د هغه زامن او د هغوی لباس ماته وقف شي.

(۲۲) د پسه وازگه، لم، هغه وازگه چې په کولمو باندې پرته وي، د اينې ډېره بڼه برخه، دوه پښتورگي د وازگې سره چې ورباندې پرته وي او بني ورون، دا ټول ورڅخه پرې کړه. (دا پسه د ټاکنې د مراسمو دپاره دی.) (۲۳) د هغې ټوکری څخه د هر قسم ډوډی نه يوه يوه ډوډی راواخله (۲۴) او دا ټول د هارون او د هغه د زامنو په لاسونو کې کېږده. بيا هغوی دې هغه پورته ونيسي ترڅو دا وښايي چې هغه ماته وقف شوي دي. (۲۵) بيا يې د هغوی د لاسونو څخه راواخله او په قربانگاه باندې يې د سوزېدونکې نذرانې سره وسوزوه چې بوی يې په ما څښتن باندې بڼه لگيږي.

(۲۶) کله چې ته د هارون د ټاکلو دپاره د پسه سينه واخلي، نو اول بايد هغه پورته ونيسي ترڅو دا وښايي چې دا غوښه ماته وقف شوې ده. دا به ستا برخه وي.

(۲۷) - (۲۸) په راتلونکي کې کله چې د اسراييليانو څخه څوک د کاهن د ټاکنې په مراسمو کې او يا د سلامتۍ د نذرانې د وړاندې کولو په وخت کې د پسه سينه او ورون وړاندې کوي، نو غوښه به يې زما

وي، خو کاهنان کولی شي هغه وځوري. دا قانون به هيڅکله نه بدليږي.

۲۹ د هارون مقدس لباس به د هغه له مرگ څخه وروسته د هغه اولادې ته پاتې شي، ترڅو هغوی په کې مسح شي او وټاکل شي.

۳۰ د هارون زوی چې د هغه څخه وروسته کاهن کيږي او مقدسې خېمې ته ورننوزي چې په مقدس ځای کې خدمت وکړي، نو هغه دې اووه ورځې دا لباس واغوندي.

۳۱ هغه پسه چې د ټاکنې د مراسمو دپاره دی واخله او غوښه يې په يو پاک ځای کې پخه کړه. ۳۲ د مقدسې خېمې د دروازې په خولې کې دې هارون او د هغه زامن د پسه غوښه او هغه ډوډۍ چې په ټوکړۍ کې پاتې ده وځوري. ۳۳ يوازې هغوی کولی شي چې د ټاکنې په مراسمو کې هغه غوښه او ډوډۍ چې د هغوی د کفارې د ادا کولو دپاره ورڅخه کار اخيستل کيږي وځوري. عادي خلک نه شي کولی هغه وځوري ځکه چې دا شيان مقدس دي. ۳۴ که چېرې څه غوښه يا ډوډۍ ونه خوړل شي او تر سهاره پورې پاتې شي، هغه وسوزوه. هغه بايد ونه خوړل شي ځکه چې هغه مقدس دي.

۳۵ لکه څنگه چې ما درته حکم کړی دی د هارون او د هغه د زامنو د ټاکنې مراسم دې په اوو ورځو کې سرته ورسېږي. ۳۶ ته بايد هره ورځ يو غویي حلال کړې او ماته يې وړاندې کړې ترڅو د هغوی يعنې د هارون او د هغه د زامنو گناه وبخښم او د قربانۍ ځای پاک شي. برسېره پردې بايد د زيتون تېل واخلي او د قربانۍ ځای ورباندې مسح کړې چې مقدس شي. ۳۷ اووه ورځې دا کار وکړه.

بيا به د قرباني ځای دومره مقدس شي چې هرڅوک يا هر شی چې د هغه سره ولگيږي، هغه به هم مقدس شي.

ورځنی نذرانې

(شمېر ۲۸: ۱ - ۸)

۳۸) ته باید هره ورځ په قربانگاه باندې دوه یو کلن وري قرباني کړې. ۳۹) یو په سهار کې قرباني کړه او بل په ماښام کې. ۴۰) د اولني وري سره یو کیلوگرام بڼه اوږه وړاندې کړه چې یو لیتر سوچه د زيتونو تېل ورسره گډ وي او د څښلو د نذرانې په توگه یو لیتر د انگورو شربت وړاندې کړه. ۴۱) دوهم وری په ماښام کې قرباني کړه او د هغه سره هماغه اندازه اوږه، د زيتون تېل او د انگورو شربت وړاندې کړه لکه څنگه چې په سهار کې دې وکړل. دا زما دپاره یوه سوزېدونکې نذرانه ده او د هغې بوی په ما باندې بڼه لگيږي. ۴۲) دا سوزېدونکې نذرانه دې د تل دپاره هره ورځ د مقدسې خېمې د دروازې په خولې کې زما حضور ته وړاندې شي. زه به هلته د اسراييلو د خلکو سره لیدنه او کتنه وکړم او تا سره به خبرې وکړم. ۴۳) د اسراييليانو سره به هم هلته لیدنه او کتنه وکړم او هغه ځای به زما د جلال په وسیله پاک شي. ۴۴) نو زه به خېمه او د قرباني ځای پاک کړم او هارون او د هغه زامن به د دې دپاره پاک کړم چې د کاهنانو په توگه زما خدمت وکړي. ۴۵) بيا به زه د اسراييلو د خلکو په منځ کې اوسېرم او د هغوی خدای به یم. ۴۶) هغوی به په دې پوه شي چې زه د هغوی څښتن خدای یم چا چې هغوی له مصر څخه راوويستل ترڅو د هغوی په منځ کې واوسېرم. زه د هغوی

د خوشبويي د سوزولو قربانگاه

(هجرت ۳۷: ۲۵ - ۲۸)

۳۰ ﴿۱﴾ د خوشبويي د سوزولو دپاره د غز د لرگي څخه يوه قربانگاه جوړه كړه. ﴿۲﴾ هغه بايد څلور كنجه وي. پنځه څلوېښت سانتې بايد اوږده وي او پنځه څلوېښت سانتې پلنه او نوي سانتې بايد لوړه وي. د هغې بروجونه چې په څلورو كنجونو كې دي، هغه دې د قربانگاه سره د يوې ټوټې لرگي څخه جوړ شي. ﴿۳﴾ د هغې پاسني برخې، څلور واړه خواو او بروجونو ته د سرو زرو پوښ وركړه او گردچاپېره څنډې يې د سرو زرو څخه جوړې كړه. ﴿۴﴾ د څنډو لاندې د قربانگاه دپاره دوه د سرو زرو كړۍ گانې جوړې كړه، يعنې په دواړو خواو باندې يې يوه يوه جوړه كړه چې هغه ميلې ونيسي چې د هغې په وړلو كې ورڅخه كار اخيستل كيږي. ﴿۵﴾ ميلې د غز د لرگي څخه جوړې كړه او د سرو زرو پوښ ورته وركړه. ﴿۶﴾ قربانگاه د هغې پردې مخې ته كېږده چې د لوظ د صندوق په مخ كې ده يعنې د هغه سرپوښ مخې ته چې د لوظ په صندوق باندې پروت دی. په هغه ځای كې به زه ستا سره ليدنه كتنه كوم. ﴿۷﴾ هر سهار كله چې هارون د څراغونو د تيارولو دپاره راځي، په هغې باندې دې خوشبويي وسوزوي. ﴿۸﴾ كله چې هغه په ماښام كې څراغونه لگوي، بايد همداسې وكړي. دغه د خوشبويي نذرانه دې پرته له كوم څنډه تل تر تله جاري وي. ﴿۹﴾ په دې قربانگاه باندې هيڅ حرامه خوشبويي يا كومه سوزېدونكې نذرانه يا د غلې دانې نذرانه مه

وړاندې كوی او په هغې باندې د خښلو نذرانه مه تويوی. (۱۰) په كال كې دې يو ځل هارون د قربانگاه د پاكولو دپاره په څلورو برجونو باندې د هغه حيوان د وینې د سولولو مراسم سرته ورسوي كوم چې د گناه دپاره قرباني كيږي. دا كار دې تل تر تله هر كال ترسره شي. دغه قربانگاه دې په بشپړه توگه مقدسه شي او ما يعني خښتن ته دې وقف شي. <

د كفارې پيسې

(۱۱) بيا خښتن حضرت موسی^۱ ته وفرمايل: (۱۲) >كله چې ته د اسراييليانو سرشمېرنه كوي، هر يو بايد خښتن ته د شمېرل كېدو په وخت كې د خپل ژوند په خاطر بيه ادا كړي. بيا چې كله هغوی شمېرې، هيڅ بلا به په هغوی باندې نازل نه شي. (۱۳) هر يو تن چې په سرشمېرنه كې شاملېږي، هغه دې د هغه مثال په مطابق چې په مقدس ځای كې استعمالېږي او شپږ گرامه وزن ولري يو مثال وركړي. دغه يو مثال ماته يوه نذرانه ده. (۱۴) هر يو تن چې په سرشمېرنه كې شمېرل كيږي، يعني هر يو سړی چې عمر يې شل كاله يا د شلو كالو څخه زيات وي، هغه دې دا نذرانه خښتن ته وركړي. (۱۵) كله چې تاسو خښتن ته نذرانه وړاندې كوی چې د خپل ژوند دپاره كفاره ادا كړئ، نو څوك چې شتمن وي هغه دې د يو مثال څخه زيات نه وركوي او څوك چې غريب وي هغه دې د يو مثال څخه كم نه وركوي. (۱۶) د اسراييلو د خلكو څخه د دغې كفارې پيسې راټولې كړه او د مقدسې خېمې په ساتنه او څارنه كې يې مصرف كړه. دا پيسې به د هغوی د ژوند په خاطر كفاره وي او زه به

برنجي تشت

١٧) بیا خښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایل: ١٨) > د مینځلو دپاره د برنجو یو تشت جوړ کړه چې د برنجو پایه ولري. د مقدسې خېمې او د قربانۍ د ځای ترمنځ یې کېږده او اوبه په کې واچوه. ١٩) هارون او د هغه زامن دې د هغه څخه اوبه واخلي او خپل لاسونه او پښې دې ومینځي. ٢٠) هرکله چې هغوی مقدسې خېمې ته ورننوزي، هغوی به خپل لاسونه او پښې مینځي ترڅو مړه نه شي. همدارنگه کله چې هغوی د قربانۍ ځای ته ورنژدې کېږي چې ماته په اور باندې یوه نذرانه وړاندې کړي ٢١) نو هغوی باید خپل لاسونه او پښې ومینځي ترڅو مړه نه شي. دا یو امر دی چې هارون او د هغه اولاده باید د تل دپاره د هغه څخه پیروي وکړي. <

د مسح کولو تېل

٢٢) بیا خښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایل: ٢٣) > دا لاندینۍ بڼې مسالې واخله: شپږ کیلوگرامه کنډ چې د مایع په شکل وي، درې کیلوگرامه خوشبویه دال چینی، درې کیلوگرامه خوشبویه بانس، ٢٤) شپږ کیلوگرامه د سناد د پانو شیر، (ټول دې د هغه وزن په مطابق وي چې په مقدس ځای کې ورڅخه کار اخیستل کېږي) او څلور لیتره د زیتونو تېل. ٢٥) له هغو څخه د مسح کولو مقدس تېل جوړ کړه. دا دې د عطرو په شان ګډوله وي. ٢٦) بیا د دغو شیانو په مسح کولو کې ورڅخه کار واخله: مقدسه خېمه او د لوڅ صندوق،

٢٧) ميز او د هغه ټول سامان، خراغدان او د هغه سامان، د خوشبويي د سوزولو قربانگاه، ٢٨) د سوزېدونکې نذرانې د قربانۍ حای او د هغه ټول لوبني او تشت سره د پایې. ٢٩) په دې ډول دغه شيان وقف کړه او هغه به دومره مقدس شي چې هرڅوک يا هر شی د هغو سره ولگيږي، نو هغه به هم مقدس شي.

٣٠) هارون او د هغه زامن مسح کړه او وټاکه، ترڅو هغوی د کاهنانو په توگه زما خدمت وکړي. ٣١) اسراييليانو ته داسې ووايه: دا د مسح کولو مقدس تېل به تل تر تله زما د خدمت دپاره استعمالیږي. ٣٢) هغه د عادي خلکو په بدنونو باندې مه تويوی او د دې ډول ترکیب څخه هيڅ تېل مه جوړوی. هغه پاک دي او تاسو يې بايد پاک وگنئ. ٣٣) هرڅوک چې دا ډول عطر جوړ کړي او هرڅوک چې هغه پرته له کاهنه په بل چا باندې وسولوي بايد زما د قوم څخه وشرل شي.

خوشبويي

٣٤) بيا څښتن حضرت موسی ته وفرمايل: <دغه خوشبويه مسالې واخله لکه کنډ، خوشبويه صدف او سوچه کنډر. دا ټول دې په يوه اندازه وي. ٣٥) د خوشبويي د جوړولو دپاره د هغو څخه کار واخله او د عطرو په شان يوه گډوله جوړه کړه. په هغو کې مالگه ورزياته کړه چې هغه سوچه او پاکه وساتي. ٣٦) له هغې څخه لږ میده میده کړه او په مقدسه خېمه کې يې د لوظ د صندوق مخې ته په هغه حای کې کېږده چې زه درسره ليدنه او کتنه کوم. هغه به تاسو ته ډېره

مقدسه وي. (۳۷) د خپلو ځانونو دپاره له دې تركيب څخه هيڅ

خوشبويي مه جوړوئ. هغه زما څښتن په خاطر مقدسه وگنئ. (۳۸)

هرڅوك چې داسې يو شى جوړ كړي چې د خوشبويي څخه يې
خوند واخلي بايد زما له قوم څخه وشړل شي.

بصلئيل او اھوليا ب

(هجرت ۳۵: ۳۰ - ۳۶: ۱)

۳۱ (۱) بيا څښتن حضرت موسى^۱ ته وفرمايل: (۲) >گوره، ما

بصلئيل د اوري زوى او د حور لمسى د يهودا له قبيلې څخه انتخاب

كړى دى (۳) او هغه مې د خپل روح څخه ډك كړى دى او په هر

ډول هنري كار كې مې ورته مهارت، توان او پوهه ورکړې ده. (۴)

هغه كولى شي چې د سرو زرو، سپينو زرو او برنجو څخه ښكلي

شيان جوړ كړي، (۵) قيمتي تيرې پرې كړي او تيارې يې كړي، د

لرگيو كار او هر ډول هنري كار وكړي. (۶) ما اھوليا ب د اخيسامك

زوى چې د دان له قبيلې څخه دى، د دې دپاره ټاكلې دى چې د هغه

مرستيال وي. برسېره پردې ما ټولو كسبگرو ته چې د هغوى سره كار

كوي خاص مهارت ورکړى دى ترڅو وكولى شي هغه ټول شيان

جوړ كړي چې په تا باندې مې امر كړى دى: (۷) لكه مقدسه خېمه،

د لوظ صندوق د سرپوښ سره چې ورباندې پروت وي او د خېمې

نور ټول سامان، (۸) مېز او د هغه سامان، د سوچه سرو زرو

خراغدان او د هغه ټول سامان، د خوشبويي د سوزولو دپاره قربانگه،

(۹) د سوزېدونكې نذرانې د قربانۍ ځاى او د هغه ټول لوبني،

تشت او د هغه پايه، (۱۰) د هارون كاهن او د هغه د زامنو دپاره

ښکلی لباس چې کله هغوی د کاهنانو په توګه خدمت کوي (۱۱) او د مسح کولو تېل او د مقدس حای دپاره خوشبويي. هغوی دې دا شيان هماغسې جوړ کړي لکه څنګه چې ما درته امر کړی دی. <

سبت يعنې د آرام کولو ورځ

(۱۲) بيا څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمايل: (۱۳) > د اسراييلو

خلکو ته داسې ووايه: تاسو بايد سبت يعنې د آرام کولو ورځ

ولمانځئ. دا به تل تر تله زما او ستاسو ترمنځ يوه نښه وي ترڅو تاسو

پوه شئ چې زه څښتن يم او تاسو مې د خپل قوم په توګه انتخاب

کړي یی. (۱۴) د سبت ورځ ولمانځئ ځکه چې دا ستاسو دپاره

مقدسه ده. هرڅوک چې د هغې بې حرمتي کوي بايد ووژل شي او

هرڅوک چې په دې ورځ کار وکړي بايد زما له قوم څخه وشړل

شي. (۱۵) تاسو د کار کولو دپاره شپږ ورځې لرئ، مګر اوومه ورځ

سبت يعنې د آرام کولو ورځ ده چې ما څښتن ته وقف کړای شوې

ده. هرڅوک چې په دې ورځ کار وکړي هغه دې ووژل شي. (۱۶)

اسراييليان دې د سبت د ورځې څخه پيروي وکړي. هغه دې د يو

لوظ په توګه د تل دپاره ولمانځي. (۱۷) دا به همپشه زما او د

اسراييليانو ترمنځ يوه نښه وي، ځکه چې ما څښتن اسمان او ځمکه

په شپږو ورځو کې جوړ کړل او په اوومه ورځ مې کار بس کړ او آرام

مې وکړ. <

(۱۸) کله چې د سينا په غره باندې څښتن د حضرت موسیٰ سره

خبرې خلاصې کړې، نو د تيږو هغه دوه لوحې چې په خپله يې

ورباندي حکمونه ليکلي وو حضرت موسیٰ ته ورکړې.

د سرو زرو خوسی

(تثنیه ۹: ۶ - ۲۹)

۳۲ (۱) کله چې خلکو وليدل چې حضرت موسیٰ په غره کې ډېر وخت تېر کړ، نو هغوی د حضرت هارون په شاوخوا راتپول شول او هغه ته يې وويل: <مونږ نه پوهېږو چې په دې موسیٰ باندي چې مونږ يې له مصر څخه راوويستلو څه وشول. نو مونږ ته يو خدای جوړ کړه چې لارښودنه راته وکړي.>

(۲) حضرت هارون هغوی ته په ځواب کې وفرمايل: <د خپلو ښځو، زامنو او لورگانو څخه د سرو زرو غوږوالی راوباسئ او ماته يې راوړئ.> (۳) نو ټولو خلکو خپلې د سرو زرو غوږوالی راوويستلې او حضرت هارون ته يې راوړې. (۴) هغه له هغوی څخه غوږوالی واخيستلې او په يو قالب کې يې ورڅخه د خوسي په شکل د سرو زرو يو بت جوړ کړ. بيا خلکو وويل: <ای اسراييلو، دا زمونږ خدای دی چې مونږ يې د مصر څخه راوويستلو!>

(۵) بيا حضرت هارون د هغه طلايي خوسي په مخ کې د قربانی يو ځای جوړ کړ او اعلان يې وکړ: <سبا به څښتن ته د احترام کولو په خاطر اختر وي.> (۶) نو بله ورځ خلک وختي پاڅېدل او سوزېدونکې نذرانې يې قرباني کړې او د سلامتۍ نذرانې يې وړاندې کړې. بيا هغوی دومره وخوړل او وڅښل چې مستي او عياشي يې

۷) بیا خښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایل: >همدا اوس لاندې

ښکته شه، ځکه چې ستا خلک چې تا له مصر څخه راوویستل، فاسد

شوي دي. ۸) هغوی له هغې لارې څخه چې ما ورته ښودلې ده

گرځېدلي دي او د ځان دپاره یې د خوسي په شکل یو بت جوړ کړی

دی او سجده ورته کوي. هغه ته یې قربانی وړاندې کړې دي او داسې

وايي چې ای اسرايیلو، دا زمونږ هغه خدای دی چې مونږ یې له مصر

څخه راوویستلو. ۹) خښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایل: >زه

پوهېږم چې دا سرزوري او سرکښه خلک دي. ۱۰) اوس ته ما مه

منع کوه. زه هغوی ته په قهر یم او غواړم چې هغوی له منځه یوسم.

بیا به ستا او ستا د اولادې څخه یو لوی قوم جوړ کړم.<

۱۱) مگر حضرت موسیٰ خپل خښتن خدای ته زاری وکړې او ویې

فرمایل: >خښتنه، ته ولې په خپل قوم باندې چې په خپل لوی

قدرت سره دې له مصر څخه راوویست، دومره په قهر کېږي؟ ۱۲)

مصريان ولې ووايي چې تا خپل قوم د دې دپاره له مصر څخه

راوویست چې په غرونو کې یې ووژني او د ځمکې له منځ څخه یې

ورک کړي؟ د خپل قهر څخه تېر شه، خپله اراده بدله کړه او په خپل

قوم باندې دا آفت مه نازلوه. ۱۳) خپل خدمتگاران ابراهیم، اسحاق

او یعقوب در په یاد کړه چې تا ورته په خپل ذات باندې دا قسم

خوړلی ؤ: زه به ستاسو اولاده د اسمان د ستورو په شان زیاته کړم او

ستاسو اولادې ته به هغه ټوله ځمکه ورکړم د کومې لوظ چې ما د

هغوی سره کړی دی او هغه ځمکه به تر ابده پورې د هغوی ملکیت

وي. < ١٤ > نو خښتن خپله اراده بدله كړه او په خپل قوم باندې يې هغه آفت نازل نه كړ چې هغوی ته يې اخطار ورکړی و.

١٥ > حضرت موسیٰ بېرته له غره څخه رانښکته شو او د تېرو هغه دوه لوحې چې په دواړو خواو باندې يې د خدای پاک حکمونه ليکل شوي وو په لاس کې وې. < ١٦ > خدای پاک په خپله هغه لوحې جوړې کړې وې او په هغو باندې يې حکمونه ليکلي وو.

١٧ > کله چې يوشع د خلکو د چينغو اواز واورېده، هغه حضرت موسیٰ ته وويل: < د کمپ څخه د جگړې اواز راځي. >

١٨ > حضرت موسیٰ په ځواب کې وفرمايل: < دا د بري يا د ماتې اواز نه دی، بلکه دا د سندرې اواز دی. >

١٩ > کله چې حضرت موسیٰ کمپ ته نژدې شو او هغه خوسى او د خلکو نڅا يې وليدله، نو ډېر په قهر شو او لوحې يې وغورزولې او هغه يې د غره په لمن کې ټوټې ټوټې کړې. < ٢٠ > حضرت موسیٰ هغه خوسى چې هغوی جوړ کړی و راواخيست او په اور کې يې وسوزاوه. بيا يې هغه د پوډرو په شان ميده ميده کړ او د اوبو سره يې گډ کړل او په اسراييليانو باندې يې وڅښل. < ٢١ > حضرت موسیٰ هارون ته وفرمايل: < دغو خلکو تا سره څه کړي دي چې په دومره لويه گناه باندې دې اخته کړل؟ >

٢٢ > حضرت هارون په ځواب کې وفرمايل: < زما باداره، مه په قهر پره، ته دا خلک پېژنې چې د بدو کارونو سره څومره شوق لري.

۲۳ هغوی ماته وویل: مونږ نه پوهېږو چې په دې موسی باندې

چې مونږ یې له مصر څخه راوویستلو څه وشول، نو مونږ ته یو
خدای جوړ کړه چې لارښودنه راته وکړي. ۲۴ نو ما هغوی ته
وویل: هرڅوک چې د سرو زرو گانې لري هغه دې راوباسي. بیا
هغوی ماته سره زر راکړل او ما هغه په اور کې واچول او دا خوسی
ورڅخه راووت! <

۲۵ حضرت موسی ولیدل چې حضرت هارون دا خلک په خپل

سر پرینې وو، نو هغوی د خپلو دښمنانو د خدا شول. ۲۶ نو
حضرت موسی د کمپ د دروازې په خولې کې ودرېد او داسې غږ
یې وکړ: <هرڅوک چې د څښتن په خوا وي ماته دې راشي!> نو
ټول لایویان د هغه په شاوخوا راټول شول. ۲۷ بیا حضرت موسی
هغوی ته وفرمایل: <د اسراییلو څښتن خدای امر کوي چې هرڅوک
دې خپله توره له ځانه سره واخلي او په کمپ کې دې له دې دروازې
څخه تر بلې دروازې پورې لاړ شي او خپل ورونه، ملګري او
ګاونډیان دې ووژني.> ۲۸ لایویانو د حضرت موسی امر په ځای
کړ او په هغه ورځ یې نژدې درې زره خلک ووژل. ۲۹ بیا حضرت
موسی لایویانو ته وفرمایل: <تاسو نن څښتن ته وقف شوي یئ،
ځکه چې خپل ورونه او زامن مو ووژل، نو څښتن تاسو ته خپل
برکت درکړی دی.>

۳۰ بله ورځ حضرت موسی خلکو ته وفرمایل: <تاسو لویه ګناه

کړې ده. مګر اوس به زه بیا څښتن ته غږه ته وروخېژم، کېدای شي
چې زه وکولی شم د خدای پاک څخه ستاسو د ګناهونو دپاره بخښنه

وغواړم. < ٣١ > نو حضرت موسى' بېرته څښتن ته ورغی او ویې فرمایل: <دغه قوم لویه گناه کړې ده او د ځانونو دپاره یې د سرو زرو خدای جوړ کړی دی. > ٣٢ > مگر اوس د هغوی گناه وبخښه. که چېرې دا کار نه کوي، بیا زما نوم د هغه کتاب څخه چې د خپل قوم د خلکو نومونه دې په کې لیکلي دي لېرې کړه. <

٣٣ > څښتن حضرت موسى' ته په ځواب کې وفرمایل: <هرچا چې زما په مقابل کې گناه کړې وي، زه به د هغه نوم د خپل کتاب څخه لېرې کړم. > ٣٤ > اوس لاړ شه، دغه قوم هغه ځای ته بوځه چې ما درته وویل او زما فرېښته به ستا لارښودنه کوي. نو کله چې د هغوی د سزا وخت راشي، زه به هغوی ته د خپلې گناه سزا ورکړم. <

٣٥ > بیا څښتن په قوم باندې بلا نازله کړه، ځکه چې هغوی په حضرت هارون باندې د سرو زرو خوسې جوړ کړې و.

څښتن اسراییلیانو ته حکم کوي چې د سینا د غره څخه لاړ شي

٣٣ > بیا څښتن حضرت موسى' ته وفرمایل: <ته او دا قوم چې د مصر څخه دې راوويست له دې ځای څخه لاړ شی او هغې ځمکې ته ورشی چې ما وعده کړې وه چې هغه به ابراهیم، اسحاق، یعقوب او د هغوی اولادې ته ورکړم. > ٣٦ > زه به ستاسو څخه مخکې یوه فرېښته ولېرم او کنعانیان، اموریان، حیثیان، فرزبان، حویان او یبوسیان به له هغه ځای څخه راوباسم. > ٣٧ > تاسو ډېرې بڼې او

حاصلخېزې ځمکې ته ځي! مگر زه به ستاسو سره لار نه شم، ځکه چې تاسو سرزوری قوم یئ او کېدای شي چې په لار کې مو له منځه یوسم.

٤-٥) مخکې هم څښتن داسې سختې خبرې کړې وې او حضرت موسیٰ ته یې داسې فرمایلي وو: په رښتیا سره دا قوم سرزوری دی. که زه د هغوی سره لار شم نو هغوی به سمدستي ووژنم. خو هغوی ته ووايه چې خپلې گانې وباسي، بیا به زه پرېکړه وکړم چې د هغوی سره څه وکړم. نو خلکو په ژړا شروع وکړه. ٦) کله چې هغوی د سینا د غره څخه لاړل، نور یې د گانو اچول بس کړل.

د څښتن د حضوری خېمه

٧) حضرت موسیٰ به د کمپ څخه دباندې په یوې لېرې فاصله کې یوه خېمه ودروله او هغه به یې د څښتن د حضوری د خېمې په نوم یادوله. هرچا چې به غوښتل د کوم شي په باره کې د څښتن رضا معلومه کړي، نو هغې خېمې ته به ورتلل. ٨) کله به چې حضرت موسیٰ هغې خېمې ته ورتله، ټول قوم به د خپلو خېمو په دروازو کې ودرېده او حضرت موسیٰ ته به یې تر هغه وخته پورې کتل ترڅو به هغه خېمې ته ورننوت. ٩) د حضرت موسیٰ د ننوتلو څخه وروسته به ورپېڅ رانښکته کېدله او د خېمې د دروازې په خولې کې به ودرېدله او څښتن به د حضرت موسیٰ سره د هغې ورپېڅې له منځ څخه خبرې کولې. ١٠) څنگه به چې قوم د خېمې په دروازه کې

ورېځ ليدله چې ولاړه به وه، نو ټول به په سجده پرېوتل. (۱۱)

څښتن به حضرت موسیٰ سره مخامخ خبرې کولې لکه څنگه چې یو سړی د خپل ملگري سره خبرې کوي. بیا به حضرت موسیٰ کمپ ته راستنېده، مگر د هغه ځوان مرستیال د نون زوی یوشع به په خپمه کې پاتې کېده.

حضرت موسیٰ د څښتن جلال ویني

(۱۲) حضرت موسیٰ څښتن ته وفرمایل: >ته ماته وایې چې دغه قوم بوځه، خو دا دې راته ونه ویل چې څوک راسره لېرې. تا ماته ویلي دي چې زه تا ښه پېژنم او ستا څخه خوشاله یم. (۱۳) که چېرې ته زما څخه خوشاله یې، نو ماته دې خپل پلانونه ووايه، ترڅو تا وپېژنم او همېشه دې خوشاله کړم. دا مه هېروه چې دا قوم ستا خپل قوم دی.<

(۱۴) څښتن په ځواب کې وفرمایل: >زه به په خپله ستا سره لاړ شم او بری به درکړم.<

(۱۵) حضرت موسیٰ هغه ته وفرمایل: >که چېرې ته زمونږ سره نه ځې، نو مونږ مه مجبوروه چې له دې ځای څخه لاړ شو. (۱۶) خو که چېرې ته زمونږ سره لاړ شې، نو هرڅوک به په دې پوه شي چې ته د خپل قوم او زما څخه خوشاله یې. په دې ډول به د دنیا د نورو ټولو قومونو څخه زمونږ فرق وشي.<

(۱۷) څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایل: >کومه غوښتنه چې تا

کړې ده زه به هماغسې وکړم، ځکه چې زه تا ډېر بڼه پېژنم او ستا
څخه خوشاله یم.

۱۸) بیا حضرت موسیٰ وفرمایل: <اوس دې خپل جلال ماته
وښایه.>

۱۹) څښتن په ځواب کې وفرمایل: <زه به ستا په مخکې تېر شم او
ته به زما شان او شوکت وگورې او خپل پاک نوم به درته ووايم. زه
څښتن یم او په چا باندې چې وغواړم رحم وکړم نو په هغوی باندې
رحم کوم او په چا باندې چې وغواړم مهربانه شم نو په هغوی باندې
مهرباني کوم.> ۲۰) هغه زیاته کړه: <خو تا نه پرېږدم چې زما مخ
ووینې، ځکه هیڅوک نه شي کولی چې زما مخ وويني او ژوندی
پاتې شي.> ۲۱) بیا څښتن وفرمایل: <دلته زما په خوا کې یو
ځای شته، ته کولی شې چې په یو گټ باندې ودرېږې. ۲۲) کله
چې زما جلال تېرېږي، زه به تا د گټ په یو چاود کې واچوم او په
خپل لاس به دې پټ کړم ترڅو زه تېر شم. ۲۳) بیا به زه خپل
لاس لېرې کړم او ته به زما شا ووينې، مگر مخ به مې ونه وینې.>

د تیرو نوې لوحې

(تثنیه ۱۰: ۱ - ۵)

۳۴) ۱) څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمایل: <د اولنیو لوحو په
شان د تیرو دوه لوحې تیارې کړه، زه به په هغو باندې هغه خبرې
ولیکم چې په اولنیو لوحو باندې لیکل شوې وې او تا ماتې کړې.>

٢) سبا سهار تيار اوسه او د سینا غره ته راوځېږه او د غره په سر باندې ماته ځان حاضر کړه. ٣) ستا سره دې هیڅوک نه راځي او په غره باندې دې په هیڅ ځای کې څوک ونه لیدل شي، حتی رومي او پادې دې هم د غره په لمنه کې نه څري. < ٤) نو حضرت موسیٰ د څښتن د امر سره سم د اولنیو لوحو په شان دوه د تیرو لوحې تیارې کړې. هغه سهار وختي پاڅېده او لوحې یې د ځان سره واخیستلې او د سینا غره ته پورته شو.

٥) بیا څښتن په ورېځ کې رابښکته شو او د هغه سره هلته ودرېد او خپل مقدس نوم یې څښتن اعلان کړ. ٦) بیا څښتن د حضرت موسیٰ په مخ کې تېر شو او دا غږ یې وکړ: <زه څښتن یعنې څښتن خدای یم، زه خواخوږی او مهربانه خدای یم. په اسانۍ سره نه په قهرېرم او ډېره مینه او وفاداري کوم. ٧) د زرگونو خلکو سره دوامداره مینه کوم او زه بدې، سرغړونه او گناه بڅښم. خو گناهکاران هیڅکله بې سزا نه پرېږدم او د پلرونو د گناه سزا به د هغوی اولادونو او لمسیو ته تر دریم او څلورم نسله پورې ورکړم.>

٨) حضرت موسیٰ سمدستي په ځمکه پرېوت او په سجده شو. ٩) هغه وفرمایل: <ای څښتنه، که چېرې ته په رښتیا سره زما څخه خوشاله یې، نو ستا څخه غوښتنه کوم چې زمونږ سره لاړ شه. که څه هم دا قوم سرزوری دی، خو ته زمونږ بدې او گناه وبڅښه او مونږ د خپل قوم په توگه قبول کړه.>

څښتن د اسراييلو سره خپل لوظ نوی کوي

(هجرت ۲۳: ۱۴ - ۱۹ او تثنيه ۷: ۱ - ۵، ۱۶: ۱ - ۱۷)

۱۰) بيا څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمايل: >زه اوس د اسراييلو د

خلکو سره يو لوظ کوم. زه به د هغوی په مخ کې داسې عجيبه

کارونه وکړم چې د دې ټولې دنيا په هيڅ يو قوم کې شوي نه وي.

کوم خلک چې تاسو يې په منځ کې اوسېږئ، هغوی به وويني چې زه

څښتن ستاسو دپاره څومره هيبتناکه کارونه کوم. ۱۱) نن چې زه

تاسو ته کوم حکمونه درکوم هغو ته غاړه کېږدئ. نو بيا به زه

اموريان، کنعانيان، حيتيان، فرزبان، حويان او ييوسيان ستاسو له مخې

څخه لېرې کړم. ۱۲) کوم وطن ته چې تاسو روان يئ، پام کوی چې

د هغه وطن له اوسېدونکو سره کوم تړون ونه کړئ. که نه، نو د هغوی

په دام کې به راگېر شئ. ۱۳) د هغوی د قربانۍ ځايونه وران کړئ،

هغه لويې تيرې چې د عبادت دپاره استعمالېږي ماتې کړئ او د اشيره

بتان يې راوغورزوئ.

۱۴) د بل خدای عبادت مه کوی، ځکه څښتن چې نوم يې غيرتي

دی، هغه غيرتي خدای دی. ۱۵) پام کوی چې د هغه وطن د

اوسېدونکو سره کوم تړون ونه کړئ، ځکه کله چې هغوی د خپلو

خدایانو عبادت کوي او قرباني ورته وړاندې کوي، نو تاسو ته به هم

بلنه درکړي او تاسو به بې لارې کړي ترڅو د هغوی قربانۍ وخورئ.

۱۶) که چېرې تاسو د هغوی لورگانې خپلو زامنو ته په نکاح کړئ

نو څرنگه چې هغوی د خپلو خدایانو عبادت کوي، نو ستاسو زامن

به هم خپلې لارې ته راوړوي.

١٧ خپلو ځانونو ته د فلز څخه بتان مه جوړوئ.

١٨ د فطيرې ډوډۍ اختر ولمانځئ. لکه څنگه چې ما په تاسو

باندې امر کړی دی، اووه ورځې فطيره ډوډۍ وخورئ. دا کار د اييب په مياشت کې په ټاکل شوي وخت وکړئ، ځکه چې په دې مياشت کې تاسو له مصر څخه راووتلئ.

١٩ ستاسو په کورنيو کې هر اولني پيدا شوي نران او ستاسو د رمو

او پادو اولني زېرېدل شوي نران بچي زما دي. (٢٠) اولني زېرېدل شوی خر د يو وري سره بدل کړئ، مگر که چېرې تاسو هغه بدل نه کړ، نو د هغه خر اورمېر مات کړئ. خپل ټول اولني زامن بېرته په بيه واخلي.

هيڅوک دې ماته تش لاس رانه شي.

٢١ شپږ ورځې کار وکړئ. مگر په اوومه ورځ آرام وکړئ، حتی د

قلبې او لو په وخت کې هم بايد کار ونه کړئ.

٢٢ کله چې تاسو د غنمو د اولني حاصل لو کول شروع کوئ نو د

لو کولو اختر ولمانځئ او د حاصل د راټولولو اختر په مني کې ولمانځئ.

٢٣ ستاسو ټول نارينه بايد په کال کې درې ځلې د اسراييلو څښتن

خدای ته د عبادت دپاره راشي. (٢٤) کله چې تاسو په هر کال کې

درې ځلې د خپل څښتن خدای حضور ته د عبادت دپاره راځئ نو

هيڅوک به په تاسو باندې حمله نه کوي او ستاسو جايداد به نه

نيسي. زه به هغه قومونه چې ستاسو په مقابل کې ودرېږي لېږې کړم
او ستاسو سيمه به پراخه کړم.

٢٥) کله چې تاسو ماته يو حيوان قرباني کوي نو هغه د خميرې
ډوډۍ سره مه وړاندې کوي. کوم حيوان چې د فسحې په اختر کې
حلالېږي، د هغه د غوښې څخه تر سهاره پورې هيڅ شی مه ساتئ.

٢٦) هر کال د خپل څښتن خدای کور ته د خپل اولني حاصل
ډېرې ښې غلې دانې راوړئ.

يو سپرلی د خپلې مور په شيدو کې مه پخوي.

٢٧) څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمايل: <دا خبرې وليکه، ځکه
چې دا د هغه لوظ شرطونه دي چې ستا سره او د اسراييلو د قوم سره
مې کړی دی.> ٢٨) حضرت موسیٰ خلوپښت شپې او خلوپښت
ورځې د څښتن سره په غره کې پاتې شو، په دې ټوله موده کې هغه
نه څه وڅښل او نه يې څه وخوړل. هغه د لوظ خبرې يعنې لس
حکموه په لוחو باندې وليکل.

حضرت موسیٰ د سینا د غره څخه راكوزېږي

٢٩) کله چې حضرت موسیٰ د تيږو د دوو لוחو سره چې حکموه
ورباندې ليکل شوي وو د سینا له غره څخه رانېکته شو، نو د هغه
منځ ځلېده، ځکه چې هغه د څښتن سره خبرې کړې وې خو هغه
ورڅخه خبر نه و. ٣٠) کله چې حضرت هارون او د اسراييلو خلکو

د حضرت موسیٰ مخ ولید چې خلیبري نو هغوی له وپري حضرت موسیٰ ته ورنژدې نه شول. (۲۱) مگر حضرت موسیٰ هغوی راوغوښتل. نو حضرت هارون او د قوم ټول مشران حضرت موسیٰ ته ورغلل او حضرت موسیٰ د هغوی سره خبرې وکړې. (۲۲) وروسته ټول اسرایلیان حضرت موسیٰ ته نژدې ورغلل او حضرت موسیٰ هغوی ته هغه ټول حکمونه ورکړل کوم چې څښتن هغه ته د سینا په غره باندې ورکړي وو. (۲۳) کله چې حضرت موسیٰ د هغوی سره خپلې خبرې خلاصې کړې، هغه خپل مخ په پردې باندې پټ کړ. (۲۴) مگر کله به چې حضرت موسیٰ مقدسې خېمې ته ورننوته چې د څښتن سره خبرې وکړي، نو خپله پرده به یې لپري کوله. چې کله به هغه راووت، نو خلکو ته به یې د څښتن حکمونه بیانول (۲۵) او هغوی به لیدل چې د حضرت موسیٰ مخ خلیبري. تر هغه وخته پورې چې هغه به بیا څښتن ته د خبرو کولو دپاره تله، نو په خپل مخ باندې به یې پرده اچوله.

د سبت دپاره مقررات

۳۵ (۱) حضرت موسیٰ د اسراییلو ټول قوم سره راغونډ کړ او ورته ویې فرمایل: <دا د څښتن حکمونه دي چې تاسو به ورباندې عمل کوئ: (۲) تاسو باید په هفته کې شپږ ورځې کار وکړئ، مگر په اوومه ورځ چې د څښتن مقدسه ورځ ده ارام وکړئ. هرڅوک چې په هغې ورځ کار وکړي، هغه دې ووژل شي. (۳) حتی د سبت په ورځ په خپلو کورونو کې اور هم مه بلوئ.>

د مقدسې خېمې دپاره نذرانې

(هجرت ۲۵: ۱ - ۹)

- ۴ حضرت موسیٰ د اسراییلو ټول قوم ته وفرمایل: >خښتنه داسې امر کړی دی: ۵ خه چې تاسو لرئ د هغو څخه د خښتنه دپاره یوه نذرانه یوسئ. هر څوک چې په خپله خوښه خښتنه ته نذرانې راوړي نو دا نذرانې دې راوړي: سره زر، سپین زر او برنج، ۶ ښه کتان او آبی، بانجانې او سرې وړی، هغه ټوکر چې د وزو د وړیو څخه جوړ شوی وي، ۷ سره رنگ شوي د پسه پوستکي، ښه خرمن، د غز لرگی، ۸ د خراغونو دپاره تېل، د مسح کولو د تېلو او د خوشبویي دپاره مسالې، ۹ سلیماني تیرې او نورې قیمتي تیرې چې د مشر کاهن په مقدس پېښند او د هغه په سینه پوښ باندې ولگول شي.

د مقدسې خېمې دپاره سامان

(هجرت ۳۹: ۳۲ - ۴۳)

- ۱۰ په تاسو کې چې څومره ماهر خلک دي هغوی دې راشي او هغه ټول شيان دې جوړ کړي چې خښتنه یې امر کړی دی: ۱۱ لکه مقدسه خېمه او د هغې پوښونه، چنگکونه، چوکاټونه، اړمونه، ستنې او پایې، ۱۲ د لوظ صندوق او د هغه میلی او د هغه سرپوښ چې کفاره ورباندې ادا کيږي او پرده چې هغه ورباندې پټيږي، ۱۳ مېز د پایو او ټول سامان سره او مقدسه ډوډی، ۱۴ د رڼا دپاره خراغدان د هغه د سامان سره، د رڼا دپاره خراغونه او تېل، ۱۵ د خوشبویي قربانگاه د هغې د میلو سره، د مسح کولو تېل او خوشبویي، د مقدسې

خېمې د دروازې دپاره پرده، (۱۶) د سوزېدونکې نذرانې د قربانۍ
 ځای او د هغه برنجي جالی، میلی او ټول لوبښي، برنجي تشت د پایې
 سره، (۱۷) د حویلی پردې د هغو د ستنو او پایو سره او د حویلی د
 دروازې دپاره پرده، (۱۸) د خېمې او حویلی دپاره مېخونه او رسی،
 (۱۹) ښکلي کالي چې په مقدس ځای کې د خدمت دپاره اغوستل
 کېږي، د هارون کاهن دپاره خاص لباس او د هغه د زامنو دپاره
 لباس چې د کاهنۍ د خدمت په وخت کې یې اغوندي.

خلک خپلې نذرانې راوړي

(۲۰) وروسته بیا د اسراییلو ټول خلک د حضرت موسیٰ د حضور
 څخه لارل. (۲۱) بیا هغو خلکو چې زړونو یې غوښتل چې څښتن
 ته نذرانې راوړي، نو هغه یې راوړلې چې په مقدسه خېمه، د عبادت
 په خدمتونو او د کاهنانو د کالیو په جوړولو کې ورڅخه کار واخیستل
 شي. (۲۲) نو ټول خلک یعنې نارینه او ښځې په خپله خوښه راغلل
 او هغوی د سینې ګلان، غوږوالی، ګوتې او غاړه کې او هر ډول د سرو
 زرو ګانې راوړلې او څښتن ته یې وقف کړل. (۲۳) د هرچا سره چې
 آبي، بانجاني یا سرې وړی، ښه کتان، د وزو د وړیو څخه جوړ شوی
 ټوکر، سره رنگ شوي د پسه پوستکي یا ښې څرمنې وې هغه یې
 راوړلې. (۲۴) د چا سره چې سپین زر یا برنج او یا د غز لرګي وو
 هغه یې راوړل او څښتن ته یې د سوغات په توګه وړاندې کړل. (۲۵)
 هغو ټولو ښځو چې د ګنډلو او اوبدلو په کار کې یې مهارت درلود
 آبي، بانجاني یا سرې وړی یا ښه کتان چې هغوی په خپله جوړ کړي
 وو راوړل. (۲۶) ټولو ښځو چې زړونو یې غوښتل او مهارت یې

درلود، هغوی به د وزو د وړیو څخه تارونه جوړول او اوبدل به یې. (۲۷) مشرانو سلیماني تیرې او نور غمي راوړل چې په مقدس پېشبند او سینه پوښ باندې ولگول شي. (۲۸) همدارنگه هغوی د څراغونو دپاره تېل راوړل او خوشبویه مسالې یې راوړلې چې د خوشبویی او مسح کولو د تېلو سره گډ شي. (۲۹) د اسراییلو ټولو نارینه او ښځو چې غوښتل یې د هغه کار دپاره خپلې نذرانې راوړلې چې څښتن د حضرت موسیٰ په وسیله هغوی ته حکم کړی ؤ چې هغه وکړي.

بصلئیل او اهو لیاب

(هجرت ۱: ۳۱ - ۱۱)

(۳۰) بیا حضرت موسیٰ اسراییلیانو ته وفرمایل: <گورئ، څښتن بصلئیل د اوري زوی او د حور لمسی د یهودا له قبیلې څخه انتخاب کړی دی. (۳۱) څښتن هغه د خپل روح څخه ډک کړی دی او په هر ډول هنري کار کې یې ورته مهارت، توان او پوهه ورکړې ده. (۳۲) هغه کولی شي چې د سرو زرو، سپینو زرو او برنجو څخه ښکلي شيان جوړ کړي، (۳۳) تیرې پرې کړي او تیارې یې کړي، د لرگیو کار او هر ډول هنري کار وکړي. (۳۴) څښتن هغه او د دان د قبیلې د اخیسامک زوی اهو لیاب دواړو ته دا توان ورکړی دی چې نورو ته خپل هنر ورزده کړي. (۳۵) هغه ورته په هر قسم کار کې مهارت ورکړی دی چې د زرگرانو، نقشه جوړوونکو، د آبي، بانجاني او سرو وړیو او د ښه کتان د گلدوزانو او اوبدونکو په توگه کار وکړي. هغوی کولی شي چې هر قسم کارونه وکړي او هغوی تکړه نقشه جوړوونکي دي.

مهارت او پوهه ورکړې ده د خښتن د حکم سره سم به مقدسه خېمه جوړه او تیاره کړي. <

خلک زیاتې نذرانې راوړي

۲) بیا حضرت موسیٰ بصلئیل او اهو لیاب او ټول ماهر خلک چې خښتن ورته توان ورکړی ؤ او غوښتل یې چې کار وکړي، راوغوښتل چې راشي او کار شروع کړي. ۳) هغوی د حضرت موسیٰ خښته هغه ټولې نذرانې چې د اسرائیلو خلکو د مقدسې خېمې د جوړولو د کار دپاره راوړې وې واخیستلې. خو خلکو به حضرت موسیٰ ته هر سهار د رضاکاری نذرانې راوړلې. ۴) نو هغو ټولو ماهرو کسبگرو چې په مقدسې خېمې باندې یې کار کاوه، خپل کار پرېښود ۵) او حضرت موسیٰ ته یې وویل: <د هغه کار دپاره چې خښتن یې امر کړی دی، خلک له ضرورت خښته زیاتې نذرانې راوړي.>

۶) بیا حضرت موسیٰ حکم وکړ او هغوی دا خبره ټول کمپ ته ورسوله: <هیڅ سړی یا ښځه دې د مقدسې خېمې دپاره نور هیڅ شی د نذرانې په توګه نه راوړي.> نو خلک نور د نذرانو د راوړلو خښته منع کړای شول، ۷) ځکه څه چې مخکې راوړل شوي وو، هغه د ټول کار د بشپړولو دپاره ډېر وو.

د مقدسې خېمې جوړېدل

(هجرت ۲۶: ۱ - ۳۷)

۸ د کارگرانو څخه ټولو ماهرو نفرو د ښه کتان او د آبي، بانجانې

او سرو وړيو د لسو پردو څخه مقدسه خېمه جوړه کړه او په هغو کې

يې د کروبيانو نقش گلدوزي کړی ؤ. ۹ د ټولو پردو اندازه يوشان

وه، دولس متره اوږدې او دوه متره پلنې وې. ۱۰ د دې پردو څخه

پنځه پردې سره يوځای شوې او يوه جوړه ورڅخه جوړه شوه او

دوهمه جوړه د نورو پنځو څخه جوړه شوه. ۱۱ هغوی په هره

جوړه کې د بيروني پردې په څنډه باندې د آبي رنگه ټوټې کړې گانې

جوړې کړې. ۱۲ همدارنگه هغوی پنځوس کړې گانې په يوې

پردې باندې او پنځوس د بلې جوړې په اخرنۍ پردې باندې په داسې

ډول جوړې کړلې چې هغه کړې گانې يو بل ته مخامخ وي. ۱۳ بيا

هغوی پنځوس د سرو زرو چنگکونه جوړ کړل او د پردو د دوه

جوړو په يوځای تړلو کې يې ورڅخه کار واخيست، ترڅو ټوله يوه

خېمه ورڅخه جوړه شي.

۱۴ هغوی د مقدسې خېمې د پوښ دپاره د وزو د وړيو څخه پردې

جوړې کړې چې ټولې يوولس دانې وې. ۱۵ يوولس واړه پردې په

يوه اندازه وې، يعنې ديارلس متره اوږدې او دوه متره پلنې وې. ۱۶

هغوی پنځه پردې په يوه جوړه کې سره يوځای کړې او نورې شپږ

يې په بله جوړه کې. ۱۷ بيا يې پنځوس کړې گانې د يوې جوړې د

اخرنۍ پردې په څنډه کې جوړې کړلې او د بلې جوړې د اخرنۍ

پردې په څنډه کې يې همداسې جوړې کړلې. ۱۸ د برنجو پنځوس

چنگکونه يې جوړ کړل او په کړې گانو کې يې واچول چې خېمه

يوځای سره وتړي. ۱۹ بيا يې د خېمې دپاره د پسه د داسې

پوستکي څخه پوښ جوړ کړ چې سور رنگ ورکړل شوی ؤ او په

هغه باندې يې د بنې خرمنې څخه يو پوښ جوړ کړ.

٢٠ هغوی د خېمې دپاره د غز د لرگي څخه ولاړ چوکاټونه جوړ کړل. ٢١ هر چوکاټ څلورنيم متره اوږد او پنځه شپېته سانتي پلن ؤ، ٢٢ دوه يوشان نښلونکې تختې يې درلودلې، ترڅو چوکاټونه سره يوځای شي. ٢٣ ټولو چوکاټونو دا تختې درلودلې. هغوی د خېمې د جنوب خوا دپاره شل چوکاټونه جوړ کړل، ٢٤ او څلوېښت د سپينو زرو پايې يې جوړې کړې چې ورلاندې شي، د هر چوکاټ لاندې دوه دوه پايې وې، د دې دپاره چې دوه تختې يې ونيسي. ٢٥ هغوی د بلې خوا يعنې د خېمې د شمال خوا دپاره شل چوکاټونه جوړ کړل، ٢٦ او څلوېښت د سپينو زرو پايې يې جوړې کړلې چې د هر چوکاټ لاندې دوه دوه وي. ٢٧ د خېمې د شا دپاره يې چې د لوېديځ خواته وه، شپږ چوکاټونه جوړ کړل، ٢٨ او دوه چوکاټونه يې د خېمې د کنجونو دپاره جوړ کړل کوم چې شاته وو. ٢٩ په دغو دوو کنجونو کې هغه چوکاټونه د بېخ څخه نيولې تر سره پورې سره يوځای وو او په يوې کړۍ کې لگول شوي وو، دا دواړه يوشان وو. ٣٠ نو اته چوکاټونه او شپاړس د سپينو زرو پايې وې، د هر چوکاټ لاندې دوه دوه پايې وې.

٣١ هغوی د غز د لرگي څخه پنځلس اړمونه جوړ کړل، پنځه يې د هغو چوکاټونو دپاره جوړ کړل چې د خېمې په يوې خوا باندې وو، ٣٢ پنځه د هغو چوکاټونو دپاره چې په بلې خوا باندې وو او پنځه د هغو چوکاټونو دپاره چې شاته د لوېديځ خواته په آخر سر کې وو. ٣٣ منځنی اړم چې د چوکاټونو تر نيمايي پورې اېښودل شوی ؤ، هغه د خېمې د يو سر څخه تر بل سره پورې غزېدلی ؤ. ٣٤

چوکاتونو ته يې د سرو زرو پوښ ورکړ او د سرو زرو کړيو سره يې ولگول چې اړمونه ونيسي. همدارنگه هغوی اړمونو ته هم د سرو زرو پوښ ورکړ.

۳۵ هغوی د ښه کتان او آبي، بانجاني او سرو وړيو څخه يوه پرده جوړه کړه او په هغې کې يې د کروبيانو نقش گلدوزي کړی ؤ. ۳۶ د هغې دپاره يې د غز د لرگي څخه څلور ستنې جوړې کړې او د سرو زرو پوښ يې ورته ورکړ او د هغو دپاره يې د سرو زرو چنگکونه جوړ کړل او څلور پایې يې ورته جوړې کړې. ۳۷ هغوی د خپمې د دروازې دپاره د آبي، بانجاني او سرو وړيو او د ښه کتان څخه يوه پرده جوړه کړه چې گلدوزي په کې شوې وه. ۳۸ د دې پردې دپاره هغوی پنځه ستنې جوړې کړې چې د چنگکونو سره لگېدلې وې، د هغو سرونو او سيخونو ته يې د سرو زرو پوښ ورکړ او د ستنو دپاره يې پنځه برنجي پایې جوړې کړلې.

د لوظ صندوق

(هجرت ۲۵: ۱۰ - ۲۲)

۳۷ بصلئيل د غز د لرگي څخه د لوظ صندوق جوړ کړ چې يو متر او لس سانتي اوږد ؤ، پنځه شپيته سانتي پلن ؤ او پنځه شپيته سانتي لوړ ؤ. ۳۸ د هغه منځنۍ او بيروني برخې ته يې د سوچه سرو زرو پوښ ورکړ او د هغه گردچاپيره څنډه يې د سرو زرو څخه جوړه کړه. ۳۹ د هغه دپاره يې څلور د سرو زرو کړي گانې جوړې کړې او د هغه په څلورو پایو باندې يې وتړلې، چې دوه کړي گانې

یې په یو خوا او دوه په بلې خوا وې. (۴) بیا هغه د غز د لرگي
 څخه میلیې جوړې کړې او د سرو زرو پوښ یې ورته ورکړ. (۵)
 میلیې یې هغو کړیو ته د وړلو دپاره ورننویستلې چې د صندوق په
 څنگونو کې وې. (۶) د سوچه سرو زرو څخه یې د صندوق
 سرپوښ چې کفاره ورباندې ادا کېږي جوړ کړ چې یو متر او لس
 سانتی اوږد ؤ او پنځه شپېته سانتی پلن ؤ. (۷) بیا هغه د سرپوښ
 په سرونو کې د ټکول شویو سرو زرو څخه دوه کروبیان جوړ کړل.
 (۸) یو کروب یې په یو سر او دوهم کروب یې په بل سر کې جوړ
 کړ، په دوو سرونو کې یې د سرپوښ سره کروبیان د سرو زرو د یوې
 ټوټې څخه جوړ کړل. (۹) د کروبیانو وزرونه د دې دپاره پورته
 خپاره وو چې په سرپوښ باندې سیوری وکړي. کروبیان یو بل ته
 مخامخ وو او د سرپوښ خواته یې کتل.

د مقدسې ډوډۍ دپاره مېز

(هجرت ۲۵: ۲۳ - ۳۰)

(۱۰) بصلئیل د غز د لرگي څخه یو داسې مېز جوړ کړ چې نوي
 سانتی اوږد ؤ، پنځه څلوېښت سانتی پلن ؤ او پنځه شپېته سانتی لوړ
 ؤ. (۱۱) بیا یې هغه ته د سوچه سرو زرو پوښ ورکړ او د هغه
 گردچاپېره څنډه یې د سرو زرو څخه جوړه کړه. (۱۲) همدارنگه د
 هغه گردچاپېره یې یو چوکاټ جوړ کړ چې پراخوالی یې پنځه اویا
 ملي متره ؤ او په چوکاټ باندې یې د سرو زرو څنډه جوړه کړه.
 (۱۳) هغه د مېز دپاره څلور د سرو زرو کړۍ گانې جوړې کړې او په
 هغو څلورو کنجونو کې یې وتړلې چېرته چې څلور پایې وې. (۱۴)

کړی ګانې چوکاټ ته نژدې وې، د دې دپاره چې هغه میلی ونیسي چې د مېز په وړلو کې ورڅخه کار اخیستل کېده. (۱۵) د مېز د وړلو میلی د غز د لرګي څخه جوړې شوې وې او د سرو زرو پوښ ورته ورکړل شوی ؤ. (۱۶) هغه ټول شيان چې په مېز باندې ایښودل کېدل یعنې کاسې، قابونه او د څښلو د نذرانو دپاره منګي او جامونه د سوچه سرو زرو څخه جوړ شول.

خراغدان

(هجرت ۲۵: ۳۱ - ۴۰)

(۱۷) بصلئیل د سوچه سرو زرو څخه یو خراغدان جوړ کړ او د هغه پایه او میله، د هغه د پیالو په شان ګلان، غوټی ګانې او ګلپانې یې د ټکول شویو سرو زرو څخه جوړ کړل. هغه ټول شيان د یوې ټوټې سرو زرو څخه جوړ شوي وو. (۱۸) شپږ څانګې د خراغدان د څنګونو څخه غزېدلې وې، یعنې درې د یو څنګ څخه او درې د بل څخه. (۱۹) درې پیالې چې شکل یې د بادام د ګل په شان ؤ، د غوټیو او ګلپانو سره په یوې څانګې باندې وې، درې په بلې څانګې باندې او په همدې ډول د شپږو واړو څانګو دپاره وې چې د خراغدان څخه غزېدلې وې. (۲۰) په خپله په خراغدان باندې څلور د بادام د ګل په شان پیالې وې، د غوټی ګانو او ګلپانو سره. (۲۱) یوه غوټی د څانګو د اولې جوړې لاندې وه چې د خراغدان څخه غزېدلې وه، دوهمه غوټی د دوهمې جوړې لاندې وه او دریمه غوټی د دریمې جوړې لاندې وه یعنې ټولې شپږ څانګې وې. (۲۲) غوټی ګانې، څانګې او خراغدان د ټکول شویو سوچه سرو زرو د

يوې ټوټې څخه وو. (۲۳) د څراغدان دپاره يې اووه څراغونه جوړ کړل او پلته پاکوونکي او پتنوسونه يې د سوچه سرو زرو څخه جوړ کړل. (۲۴) هغه د څراغدان او د هغه د ټول سامان په جوړولو کې د څلوردېرشو کيلوگرامه سوچه سرو زرو څخه کار واخيست.

د خوشبويی د سوزولو قربانگاه

(هجرت ۳۰: ۱-۵، ۲۲-۳۸)

(۲۵) بصلئيل د غز د لرگي څخه د خوشبويی د سوزولو دپاره يوه قربانگاه جوړه کړه. هغه څلور کنجه وه، پنځه څلوېښت سانتی اوږده وه او پنځه څلوېښت سانتی پلنه وه او نوي سانتی لوړه وه. د هغې برجونه چې په څلورو کنجونو کې وو، هغه د قربانگاه سره د يوې ټوټې لرگي څخه جوړ شول. (۲۶) د هغې پاسنی برخې، څلور واړو خواو او برجونو ته يې د سرو زرو پوښ ورکړ او د هغه گردچاپېره څنډه يې د سرو زرو څخه جوړه کړه. (۲۷) د څنډې لاندې د قربانگاه دپاره يې دوه د سرو زرو کړی گانې جوړې کړې، يعنې په دواړو خواو باندې يې يوه يوه جوړه کړه چې هغه ميلې ونيسي چې د هغې په وړلو کې ورڅخه کار اخيستل کېږي. (۲۸) هغه ميلې د غز د لرگي څخه جوړې کړې او د سرو زرو پوښ يې ورته ورکړ.

(۲۹) همدارنگه بصلئيل د مسح کولو دپاره مقدس تېل او د خوشبويی دپاره سوچه مسالې جوړې کړې لکه څنگه چې يو عطر جوړوونکی يې جوړوي.

د سوزېدونکې نذرانې د قربانۍ ځای

(هجرت ۲۷: ۱ - ۸)

۳۸ (۱) بصلئیل د غز د لرگي څخه یو د قربانۍ ځای جوړ کړ چې یو متر او دېرش سانتی لوړ ؤ. هغه څلور کنجه ؤ، دوه متره او شل سانتی اوږد ؤ او دوه متره او شل سانتی پلن ؤ. (۲) هغه د څلورو کنجونو د پاسه برجونه جوړ کړل چې هغه د قربانگاه سره ټول د یوې ټوټې لرگي څخه جوړ شول او ټولو ته یې د برنجو پوښ ورکړ. (۳) د هغه ټول سامان یې د برنجو څخه جوړ کړ، یعنې د ابرو د لهرې کولو لوبڼي او د هغه بېلچې، د وینې د شیندلو کاسې، د غوښې قاشق پنډې او د اور لوبڼي. (۴) هغه یوه د برنجو جالی جوړه کړه او د قربانۍ د ځای د څنډې لاندې یې کېښودله، ترڅو د قربانگاه تر نیمايي پورې ورسېږي. (۵) د دې دپاره یې د برنجو کړۍ گانې جوړې کړې چې د جالی د څلورو کنجونو میلی ونیسي. (۶) د غز د لرگي څخه یې د وړلو میلی جوړې کړې او د برنجو پوښ یې ورته ورکړ (۷) او د قربانۍ د ځای د دواړو اړخونو په کړیو کې یې ولگولې. د قربانۍ ځای د تختو څخه جوړ شوی ؤ او تش ؤ.

د برنجي تشت جوړول

(هجرت ۳۰: ۱۸)

(۸) بصلئیل برنجي تشت او د هغه برنجي پایه د هغو ښځو د برنجي آینو څخه جوړ کړل چې د مقدسې خېمې په دروازه کې یې خدمت کاوه.

د مقدسې خېمې حويلی

(هجرت ۲۷: ۹ - ۱۹)

۹) بصلييل د مقدسې خېمې دپاره يوه حويلی جوړه کړه. جنوب

خوا يې پنځه څلوېښت متره اوږده وه او د ښه کتان پردې يې درلودلې، چې د برنجو په شلو پایو کې د شلو برنجي ستونو په وسيله ټينگې شوې وې، چې د سپينو زرو څخه جوړ شوي چنگکونه او سيخونه په کې وو. ۱۱) حويلی د شمال خواته هم همداسې وه.

۱۲) د حويلی په لوېديځه خوا کې پردې وې چې دوه ويشت متره اوږدې وې او لس ستنې او پایې يې درلودلې چې د سپينو زرو څخه جوړ شوي چنگکونه او سيخونه ورسره وو. ۱۳) ختيځې خواته يعنې هغه ځای کې چې د ننوتلو دروازه وه، هم حويلی دوه ويشت متره پلنه وه. ۱۴) - ۱۵) د دروازې دواړو خواو ته د درې ستونو او پایو سره اووه متره پردې وې. ۱۶) د حويلی گردچاپېره ټولې پردې د ښه کتان څخه جوړې شوې وې. ۱۷) د ستونو دپاره چې کومې پایې وې، هغه د برنجو څخه جوړې شوې وې او چنگکونه، سيخونه او د ستونو د سرونو پوښونه د سپينو زرو څخه جوړ شوي وو. د حويلی گردچاپېره ټولې ستنې د سپينو زرو د سيخونو سره نښلول شوې وې.

۱۸) د حويلی د دروازې پرده د آبي، بانجاني او سرو وړيو او د ښه کتان څخه جوړه شوې وه او گلدوزي په کې شوې وه. هغه نهه متره اوږده او د حويلی د پردو په شان دوه متره او شل سانتي لوړه وه. ۱۹) هغه په څلورو داسې ستونو باندې ټينگه شوې وه چې په څلورو

برنجي پايو کې وې. چنگکونه، د سرو نو پوښونه او سيخونه يې د سپينو زرو څخه جوړ شوي وو. (۲۰) د خېمې او د هغې د گردچاپېره حويلی ټول مېخونه برنجي وو.

هغه فلزات چې په مقدسه خېمه کې ورڅخه کار اخيستل شوی و

(۲۱) دا هغه لست دی چې د فلزاتو هغه اندازه په کې ده چې په مقدسه خېمه کې په هغه ځای کې ورڅخه کار واخيستل شو چې د تپرو دوه لوحې چې لس حکمونه ورباندې ليکل شوي وو ساتل شوې وې. د لست فرمايش حضرت موسیٰ ورکړی و او هغو لويانو جوړ کړ چې د حضرت هارون کاهن د زوی ايتامار تر لارښودنې لاندې يې کار کاوه.

(۲۲) د يهودا د قبيلې بصلئيل د اوري زوی او د حور لمسي هغه ټول شيان جوړ کړل چې د هغو د جوړولو امر څښتن په حضرت موسیٰ باندې کړی و. (۲۳) د هغه سره د دان د قبيلې د اخيسامک زوی اهوлияب و، هغه يو کسبگر او طرح کوونکی و او د آبي، بانجاني او سرو وړيو او د ښه کتان گلدوز و.

(۲۴) د هغو ټولو سرو زرو وزن چې خلکو څښتن ته وقف کړي وو او د مقدس ځای په کار کې ورڅخه کار واخيستل شو زر کيلوگرامه و. دا د هغه وزن په مطابق وو چې په مقدس ځای کې ورڅخه کار اخيستل کېده. (۲۵) د هغو سپينو زرو اندازه چې د اسراييلو د قوم د هغو خلکو څخه ترلاسه شول چې په سرشمېرنه کې شمېرل شوي

وو، ۳۴۲۵ کیلوگرامه وه، د هغه وزن په مطابق چې په مقدس حای کې ورڅخه کار اخیستل کېده. (۲۶) د نفر په سر یو مثقال راتله، (دا مثقال د مقدس حای د مثقال په مطابق ؤ)، ټول خلک چې شمېرل شوي وو او عمر یې د شلو کالو څخه زیات ؤ، ټول ۶۰۳۵۵۰ نفره وو. (۲۷) د سپینو زرو څخه ۳۴۰۰ کیلوگرامه د دې دپاره استعمال شول چې د مقدس حای او پردې دپاره سل پایې جوړې شي او د هرې پایې دپاره څلوردېرش کیلوگرامه وو. (۲۸) د پاتې پنځه ویشټو کیلوگرامو سپینو زرو څخه بصلئیل سیخونه، د ستنو دپاره چنگکونه او د هغو د سرونو دپاره پوښونه جوړ کړل.

(۲۹) د هغو برنجو اندازه چې خلکو څښتن ته وقف کړي وو، ۲۴۰۰ کیلوگرامه وه. (۳۰) هغه له دې برنجو څخه د لاندینیو شیانو په جوړولو کې کار واخیست: د مقدسې خېمې د دروازې دپاره پایې، برنجي قربانگاه او د هغې جالی او ټول لوبښي، (۳۱) د گردچاپېره حویلی او د هغې د دروازې دپاره پایې او د خېمې او گردچاپېره حویلی دپاره ټول مېخونه.

د کاهنانو دپاره لباس

(هجرت ۲۸: ۱ - ۱۴)

۳۹

(۱)

د آبي، بانجاني او سرو وړيو څخه هغوی په مقدس حای کې د خدمت کولو دپاره ښکلي کالي جوړ کړل. هغوی د حضرت هارون دپاره هم د څښتن د حکم په مطابق چې حضرت موسیٰ ته یې کړی ؤ، خاص لباس جوړ کړ.

٢ هغوی د سرو زرو او د آبي، بانجاني او سرو وړيو او د ښه کتان

څخه مقدس پېشبند جوړ کړ. ٣ هغوی سره زر وټکول او نری

پانې يې ورڅخه جوړې کړې او تارونه يې ورڅخه پرې کړل چې په آبي، بانجاني او سرو وړيو او ښه کتان کې ورڅخه کار واخيستل شي،

دا د يو ماهر کسبگر کار ؤ. ٤ هغوی د مقدس پېشبند دپاره د

اوږې دوه تسمې جوړې کړې او د هغه په دواړو خواو باندې يې

وښلولې چې پېشبند ورسره وتړل شي. ٥ ښه اوبدل شوی کمر بند

چې د همدغه شان موادو څخه جوړ شوی ؤ، هغه د مقدس پېشبند

سره وښلول شو چې د يوې ټوټې په شان ښکاره شي. هغوی دا کار

د څښتن د امر سره سم چې حضرت موسیٰ ته يې کړی ؤ وکړ. ٦

هغوی سليمانی تيرې په هغو ځايونو کې ولگولې چې د سرو زرو د

قابونو په شان جوړ شوي دي او په هغو باندې يې د مهر په شان د

حضرت يعقوب د زامنو د نومونو نقش وويست. ٧ لکه څنگه چې

څښتن په حضرت موسیٰ باندې امر کړی ؤ هغوی هغه تيرې د

مقدس پېشبند د اوږې په تسمو باندې ولگولې چې د اسرايلو د

دولسو قبيلو استازيتوب وکړي.

سینه پوښ

(هجرت ٢٨: ١٥ - ٣٠)

٨ هغوی سینه پوښ د هماغو موادو څخه جوړ کړ چې مقدس

پېشبند ورڅخه جوړ شوی ؤ او هماغسې گلدوزي په کې وشوه. ٩

هغه څلور کنجه ؤ، دوه ويشت سانتي اوږد ؤ او دوه ويشت سانتي

پلن ؤ او دوه قاته ؤ. ١٠ بيا هغوی په هغه باندې څلور قطاره

قیمتي تیرې ولگولې. په اول قطار کې یې یو یاقوت، یو ژیر یاقوت او یو لعل ولگاوه، (۱۱) په دوهم قطار کې یې یو زمروت، یو شین یاقوت او یو الماس ولگاوه، (۱۲) په دریم قطار کې یې یوه فیروزه، یو عقیق او یو ارغواني یاقوت ولگاوه، (۱۳) په څلورم قطار کې یې یو شینکی یاقوت، یوه سلیماني تیره او یو یشم ولگاوه. هغه په داسې ځایونو کې ولگول شول چې د سرو زرو د قابونو په شان جوړ شوي دي. (۱۴) دولس تیرې وې، د حضرت یعقوب د زامنو د هر نوم دپاره یوه یوه تیره، په هرې یوې کې د یو مهر په شان نقش ایستل شوی ؤ او د دولسو قبیلو څخه د یوې قبیلې نوم په کې ؤ.

(۱۵) هغوی د سینه پوښ دپاره د سوچه سرو زرو څخه داسې ځنځیرونه جوړ کړل چې د یوې رسی په شان تاو شوي وو. (۱۶) دوه د سرو زرو د قابونو په شان ځایونه او دوه د سرو زرو کړۍ گانې یې جوړې کړې او د سینه پوښ په پورتنیو کنجونو پورې یې ونښلولې. (۱۷) په دغو دوو کړیو باندې یې دوه د سرو زرو ځنځیرونه وټرل، (۱۸) او د ځنځیرونو دوه نور سرونه یې په هغو ځایونو باندې چې د سرو زرو د قابونو په شان وو وټرل او په دې ډول یې د مقدس پېښند د اوږې د تسمو په مخکینۍ برخې باندې ونښلول. (۱۹) هغوی د سرو زرو دوه کړۍ گانې جوړې کړې او د سینه پوښ په لاندینو کنجونو پورې یې په دننۍ څنډې باندې د مقدس پېښند په څنګ کې ونښلولې. (۲۰) دوه نورې کړۍ گانې یې جوړې کړې او د اوږې د تسمو په لاندینۍ برخه کې یې ونښلولې چې د مقدس پېښند په مخکینۍ برخې باندې بخۍ ته نژدې او د مقدس پېښند د کمربند دپاسه وې. (۲۱) لکه څنګه چې څښتن

حضرت موسیٰ ته امر کړی ؤ، هغوی د سینه پوښی کړی گانې د مقدس پېښبند د کړی گانو سره په آبي مزي باندې وتړلې چې د کمربند سره وصل شي، ترڅو سینه پوښی د مقدس پېښبند څخه لېرې نه شي.

د کاهنانو نور لباس

(هجرت ۲۸: ۳۱ - ۴۳)

۲۲ هغه چینه چې د مقدس پېښبند لاندې اغوستل کېدله ټوله د آبي ټوکر څخه جوړه شوه. ۲۳ د هغې په منځ کې یې د سر دپاره یو سوری پرېښود او د سوري گردچاپېره یې یوه غاړه وگنډله ترڅو چینه ونه شلېږي. ۲۴ هغوی د چينې د لمنې په څنډه باندې د آبي، بانجانې او سرو وړيو او ښه کتان څخه انار جوړ کړل. ۲۵ د سوچه سرو زرو څخه یې زنگونه جوړ کړل او هغه یې د لمنې په څنډه باندې د انارو ترمنځ ونښلول. ۲۶ لکه څنگه چې څښتن په حضرت موسیٰ باندې امر کړی ؤ زنگونه او انار د هغې چينې د لمنې په څنډه باندې چې د خدمت کولو دپاره به اغوستل کېدله، د یو او بل ترمنځ راغلل.

۲۷ هغوی د حضرت هارون او د هغه د زامنو دپاره د ښه کتان څخه کمیسونه جوړ کړل ۲۸ او لونگی، خولی گانې او نیکرونه یې ورته د ښه کتان څخه جوړ کړل. ۲۹ پټی د ښه کتان او د آبي، بانجانې او سرو وړيو څخه جوړه شوې وه او هغه گلدوزي شوې وه، لکه څنگه چې څښتن په حضرت موسیٰ باندې امر کړی ؤ ۳۰

هغوی د سوچه سرو زرو څخه یو گل جوړ کړ او په هغه باندې یې د
دې لغتونو یعنی څښتن ته وقف شوی یو نقش وویست لکه څنګه
چې په یو مهر باندې ایستل کېږي. (۳۱) لکه څنګه چې څښتن په
حضرت موسیٰ باندې امر کړی و هغوی هغه گل په یو آبی مزي
باندې د لونګی په مخکینی برخې پورې وتاړه.

د کار بشپړېدل

(هجرت ۳۵: ۱۰ - ۱۹)

(۳۲) په دې ډول هغه ټول کار چې په مقدسې خېمې باندې روان و
هغه ختم شو. اسرايیلیانو ټول شيان د څښتن د امر سره سم چې
حضرت موسیٰ ته یې کړی و جوړ کړل. (۳۳) بیا هغوی دا شيان
حضرت موسیٰ ته راوړل: خېمه او د هغې ټول سامان، د هغې
چنگکونه، چوکاټونه، اړمونه، ستنې او پایې، (۳۴) د پسه د داسې
پوستکي څخه پوښ چې سور رنگ ورکړل شوی و، د ښې څرمنې
پوښ او دنننې پرده، (۳۵) د لوظ صندوق چې د تیږو لوحې په کې
دي، د هغه د میلو سره او د هغه سرپوښ چې کفاره ورباندې ادا
کېږي، (۳۶) مېز د هغه د ټول سامان سره او مقدسه ډوډۍ، (۳۷) د
سوچه سرو زرو څراغدان، د هغه څراغونه، د هغه ټول سامان او د
څراغونو دپاره تېل، (۳۸) د سرو زرو قربانګاه، د مسح کولو تېل او
خوشبویي، د مقدسې خېمې د دروازې دپاره پرده، (۳۹) برنجي
قربانګاه د هغې د برنجي جالی سره، د هغې ستنې او ټول لوبني،
تشت د پایې سره، (۴۰) د حویلی پردې د هغو د ستنو او پایو سره
او د حویلی د دروازې دپاره پرده، د حویلی دپاره رسی ګانې او

مېخونه، د مقدسې خېمې دپاره ټول سامان (٤١) او ښکلي کالي چې په مقدس ځای کې د خدمت دپاره اغوستل کېږي، د حضرت هارون کاهن دپاره خاص لباس او د هغه د زامنو دپاره لباس کله چې هغوی د کاهنانو په توګه خدمت کوي.

(٤٢) لکه څنګه چې څښتن په حضرت موسیٰ باندې امر کړی ؤ، اسراييليانو ټول کارونه سرته رسولي وو. (٤٣) حضرت موسیٰ ټول کار وکاته او ويې لیدل چې هغوی د څښتن د امر سره سم کار کړی ؤ. نو هغوی ته يې برکت ورکړ.

د مقدسې خېمې ودرول

٤٠ (١) بيا څښتن حضرت موسیٰ ته وفرمايل: (٢) >د اولې مياشتې په اوله ورځ مقدسه خېمه ودروه. (٣) په هغې کې د لوظ صندوق چې لس حکمونه په کې دي کېږده او هغه په پردې باندې پټ کړه. (٤) مېز دننه راوړه او سامان ورباندې کېږده. همدارنګه څراغدان هم دننه راوړه او څراغونه ورباندې کېږده. (٥) د سرو زرو د خوشبويي قربانګاه د لوظ د صندوق په مخ کې کېږده او د خېمې په دروازه باندې پرده ځوړنده کړه. (٦) د سوزېدونکې نذرانې قربانګاه د مقدسې خېمې د دروازې په مخ کې کېږده. (٧) د خېمې او قربانګاه ترمنځ تشت کېږده او اوبه په کې واچوه. (٨) د هغې ګردچاپېره يوه حويلی جوړه کړه او د حويلی په دروازه باندې پرده ځوړنده کړه.

٩ د مسح کولو تېل واخله او خېمه او هرڅه چې په کې دي هغه ورباندې مسح کړه. خېمه او د هغې ټول سامان وقف کړه او هغه به مقدس شي. ١٠ بيا د سوزېدونکې نذرانې د قربانۍ ځای او د هغه ټول لوبني مسح کړه. د قربانۍ ځای وقف کړه او هغه به په بشپړه توگه مقدس شي. ١١ تښت او د هغه پاڼه مسح کړه او وقف يې کړه.

١٢ هارون او د هغه زامن د مقدسې خېمې د دروازې خولې ته راوله او غسل ورته ورکړه. ١٣ بيا هارون ته خاص لباس ورواغونده او مسح او وقف يې کړه ترڅو هغه د کاهن په توگه زما خدمت وکړي. ١٤ د هغه زامن راوله او کميسونه ورته ورواغونده. ١٥ هغوی کټ مټ داسې مسح کړه لکه څنگه چې تا د هغوی پلار مسح کړ، ترڅو هغوی د کاهنانو په توگه زما خدمت وکړي. د هغوی مسح کېدل به د يو داسې کاهنتوب دپاره وي چې تل تر تله به دوام ومومي.

١٦ حضرت موسیٰ هرڅه کټ مټ د څښتن د امر په مطابق وکړل.

١٧ نو په دوهم کال وروسته له دې چې هغوی له مصر څخه لاړل،

د اولې مياشتې په اوله ورځ خېمه ودروله شوه. ١٨ کله چې

حضرت موسیٰ خېمه ودروله نو د هغې پایې يې په خپل ځای کې

کېښودلې. چوکاټونه يې ودرول، اړمونه يې ورننه ايستل او ستنې يې

و درولې. ١٩ لکه څنگه چې څښتن امر کړی ؤ، هغه په خېمه باندې

پوښ و غوړاوه او په هغه باندې يې بيروني پوښ واچاوه.

٢٠ هغه د تيرو دوه لوجې واخيستلې او د لوظ په صندوق کې يې

کېښودلې. میلې یې د صندوق په کړۍ گانو کې واچولې او هغه سرپوښ یې ورباندې واچاوه چې کفاره ورباندې ادا کيږي. (۲۱) لکه څنګه چې څښتن امر کړی ؤ، حضرت موسیٰ د لوظ صندوق خپمې ته دننه راوړ او پرده یې ځوړنده کړه. په دې ډول یې صندوق پټ کړ.

(۲۲) حضرت موسیٰ مېز په خېمه کې شمال خواته د پردې څخه بیرون کېښود (۲۳) او لکه څنګه چې څښتن امر کړی ؤ، په هغه باندې یې هغه مقدسه ډوډۍ کېښودله چې څښتن ته وړاندې کيږي. (۲۴) خراغدان یې په خېمه کې مېز ته مخامخ جنوب خواته کېښود (۲۵) او لکه څنګه چې څښتن امر کړی ؤ، د څښتن په حضور کې یې خراغونه کېښودل. (۲۶) حضرت موسیٰ د سرو زرو قربانګاه په خېمه کې د پردې په مخ کې کېښودله (۲۷) او لکه څنګه چې څښتن امر کړی ؤ، په هغې باندې یې خوشبویي وسوزوله. (۲۸) بیا یې پرده د خپمې په دروازه کې ځوړنده کړه. (۲۹) لکه څنګه چې څښتن امر کړی ؤ، هغه د سوزېدونکې نذرانې قربانګاه د خپمې دروازې ته نژدې ودروله او په هغې باندې یې سوزېدونکې او د غلې دانې نذرانې وړاندې کړې. (۳۰) تښت یې د خپمې او د قربانۍ د ځای ترمنځ کېښود او د مینځلو دپاره یې اوبه په کې واچولې (۳۱) او حضرت موسیٰ، حضرت هارون او د هغه زامنو به د هغه څخه د خپلو لاسونو او پښو د مینځلو دپاره کار اخیست. (۳۲) هرکله به چې هغوی خپمې ته ورننوتل یا به د قربانۍ ځای ته ورتلل، نو خپل لاسونه او پښې به یې مینځلې، لکه څنګه چې څښتن په حضرت موسیٰ باندې امر کړی ؤ. (۳۳) بیا حضرت موسیٰ د خپمې او د قربانۍ د ځای ګردچاپېره حویلی جوړه کړه او د حویلی په دروازې باندې یې پرده

خوړنده كړه. نو حضرت موسى^۱ كار پاى ته ورساوه.

د خښتن جلال

(شمېر ۹: ۱۵ - ۲۳)

۳۴) بيا ورپېڅ خېمه پټه كړه او د خښتن د جلال څخه ډكه شوه.

۳۵) نو له دې كبله حضرت موسى^۱ نه شو كولى چې خېمې ته

ورننوزي. ۳۶) اسراييليانو به يوازې هغه وخت خپل كمپ بل ځاى

ته انتقالاوه چې كله به ورپېڅ د خېمې څخه پورته كېدله. ۳۷) ترڅو

پورې چې ورپېڅ به هلته ولاړه وه نو هغوى به خپل كمپ نه انتقالاوه.

۳۸) د ټولو سفرونو په دوران كې ټولو اسراييليانو د ورځې له خوا د

خښتن د حضور ورپېڅ د خېمې د پاسه ليدلى شوه او د شپې له خوا به

يې ليدل چې په ورپېڅ كې اور بليږي.